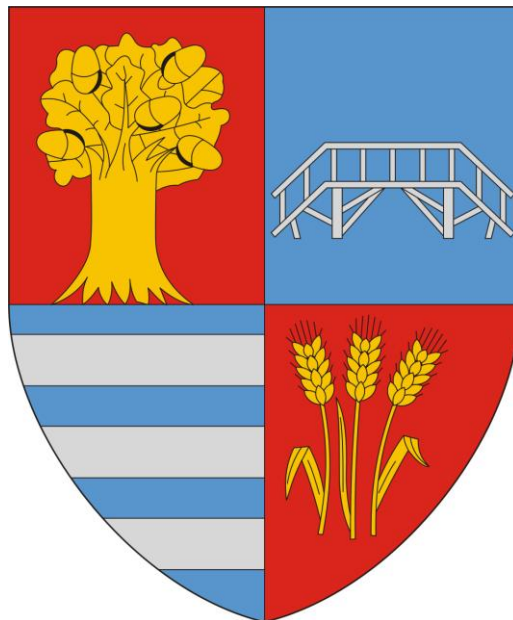

VÁSÁROSNAMÉNY VÁROS

LOCAL AGENDA 21

Fenntartható Fejlődés Helyi Programja

2020

Készítette:
Vásárosnamény Város Önkormányzatának
megbízásából a
Bio-Genezis Környezetvédelmi Kft.

Elfogadta Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testülete a
99/2020 (VI. 30.) számú önkormányzati határozatával

"Ez idő szerint az emberiség kilátásai a jövőre nézvést rendkívül borúsak. Felettébb valószínű, hogy nukleáris fegyvereit önmaga ellen fordítva gyors, de a legkevésbé sem fájdalommentes öngyilkosságot követ majd el. S még ha ez nem történék is meg, lassú halál fenyegeti, mert megmérgezi, mellesleg pedig megsemmisíti a környezetet, amelyben és amelyből él. Még ha idejekorán megálljt parancsolna is vak és hihetetlenül ostoba ténykedésének, ki van téve annak a veszélynek, hogy fokozatosan elsorvadnak mindazon tulajdonságai, amelyek emberi voltát alkotják. Számos gondolkodó felismerte ezt, és jó néhány könyv tartalmazza azt a felismerést, hogy a környezetpusztítás és a kultúra "hanyaglása" kéz a kézben járnak..."

(Konrad Lorenz)

A program készítésében részt vettek, az adatokat, információkat szolgáltatták:

Vásárosnamény Város Önkormányzata

Iskoláknak készített kérdőívek kitöltésében résztvevő intézmény:

Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola,
Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium

Felhasznált anyagok:

- Vásárosnamény Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2008.
- Vásárosnamény Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2016.
- Vásárosnamény Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Program 2013-2018.
- Vásárosnamény Város Önkormányzatának Környezetvédelmi Ütemterve 2012.
- Vásárosnamény Város Önkormányzatának Környezetvédelmi Programja 2017-2022.
- Vásárosnamény Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve, 2019.
- www.vasaronameny.hu
- Központi Statisztikai Hivatal adatai

A dokumentumot készítették:

Barta Zoltán
Környezetmérnök
KB-T tervező

Benkő Krisztián
környezetvédelmi szakmérnök

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ

1. LOCAL AGENDA 21.....	9
2. HELYZETELEMZÉS.....	13
2.1. Földrajzi elhelyezkedés.....	13
2.2. Természeti adottságok.....	14
2.2.1. Domborzat.....	14
2.2.2. Földtan.....	14
2.2.3. Éghajlat.....	15
2.2.4. Vízrajz.....	15
2.2.5. Talajok.....	16
2.2.6. Növényzet.....	16
2.2.7. Közlekedés.....	17
2.2.8. Településhálózat.....	17
2.2.9. Népeség.....	17
2.3. Vásárosnamény fejlődéstörténete.....	18
2.4. Vásárosnamény településszerkezete és úthálózata.....	21
2.5. Táji értékek.....	22
2.5.1. Vásárosnamény természeti értékei.....	22
2.6. Az épített környezet elemei.....	24
2.7. Társadalmi helyzet.....	24
2.7.1. Oktatás-nevelés: óvodák, közoktatás, közművelődés.....	25
2.7.2. Egészségügyi ellátás.....	28
2.7.3. Szociális ellátás.....	28
2.7.4. Művelődés, kultúra.....	29
2.7.5. Sport, kikapcsolódás.....	30
2.8. Gazdasági helyzet.....	30
2.9. Infrastrukturális helyzet.....	31
2.9.1. Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás.....	31
2.9.2. Csatornahálózat, szennyvíztisztítás.....	32
2.9.3. Villamosenergia- és gázellátás.....	32

2.9.4. Hulladékgyűjtés	33
2.10. Környezeti elemek állapota	34
2.10.1. Levegő	34
2.10.2. Felszíni és felszín alatti vizek	37
2.10.3. Talaj	39
2.10.4. Zaj	40
2.10.5. Zöldfelületi rendszer	40
3. HELYZETÉRTÉKELÉS	43
3.1. Kérdőívek kiértékelése	43
3.1.1. Lakossági kérdőívek kiértékelése	43
3.1.2. Oktatási-nevelési kérdőívek kiértékelése	53
3.2. SWOT analízis	59
4. STRATÉGIA	62
4.1. Célállapot	62
4.2. Prioritások	62
4.3. Várható hatások	63
5. MEGVALÓSÍTÁS	66
5.1. Társadalmi pillér	66
5.1.1. Társadalmi szemléletformálás	66
5.1.2. Intézményi működés hatékonyságának növelése	67
5.1.3. Egészségügyi helyzet fejlesztése	68
5.1.4. Kulturális élet fellendítése	69
5.1.5. Esélyegyenlőségi jogok biztosítása	72
5.1.6. Közösségi közlekedés fellendítése	73
5.1.7. Gyermek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése	74
5.2. Környezeti pillér	74
5.2.1. Környezeti elemek és rendszerek állapotának javítása, védelme	75
5.2.2. Települési és épített környezet védelme	77
5.2.3. A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, víz, zaj)	82
5.2.4. Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése	86
5.2.5. Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása	88

5.2.6. Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása.....	90
5.2.7. Hulladékgyűjtés 91	91
5.3. Gazdasági pillér.....	94
5.3.1. Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	94
5.3.2. Ipar fejlesztése.....	95
5.3.3. Mezőgazdaság fejlesztése	97
5.3.4. Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése.....	98
5.3.5. Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése	101
5.4. A programok áttekintő táblázata	104
6. MONITORING ÉS VISSZACSATOLÁS.....	112
6.1. Cselekvési terv	112

ELŐSZÓ

Vásárosnamény Város Önkormányzata megrendelte a település Local Agenda 21 Környezeti Fenntarthatósági Tervének, Programjának elkészítését a Bio-Genезis Környezetvédelmi Kft-től. Ennek megfelelően, a program elkészítésére vonatkozó útmutatókat figyelembe véve készítettünk két kérdőívet, melynek kiértékelésével ismereteket szerezhettünk Vásárosnamény környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági szokásairól, igényeiről, a lakosság Városhoz való hozzáállásáról.

Ennek lényege, hogy a kérdőívek által megismert adatokból, információkból olyan fenntarthatósági célokat fogalmazzunk meg, melyek elősegítik a Local Agenda 21 (a továbbiakban: LA21) három fő pillérének (társadalmi, gazdasági, környezeti) fenntartását, ezáltal a Fenntarthatóság Fejlődés javítását Vásárosnaményban.

A program felépítése a következő részekből tevődik össze:

1. Helyzetelemzés: a LA21 program bemutatása, Vásárosnamény bemutatása (földrajzi, történeti természeti, környezeti, infrastrukturális, társadalmi és gazdasági helyzetének áttekintésével).
2. Helyzetértékelés: a fent ismertetett kérdőívek kiértékelése, SWOT analízis.
3. Stratégia: fenntarthatósági célok megfogalmazása, prioritás sorrendjének meghatározása és a várható hatások megfogalmazása.
4. Megvalósítás: a LA21 3 fő pillérét figyelembe véve a célok megvalósítására vonatkozó programok, részprogramok, melyeket az Önkormányzattal történt egyeztetéseket követően együttesen határoztunk meg.
5. Monitoring: célok és indikátorok meghatározása a fejlesztések tükrében 20 éves időtartamra.

A Local Agenda 21 megvalósításának lépései

1. Külföldi és hazai példák feltárása, a LA21 folyamat eddigi eredményeinek értékelése

- A LA21 lépéseinek, eszközeinek meghatározása

2. Jogi, társadalmi, gazdasági, környezeti helyzetelemzés

- A LA21 jogszabályi háttérének feltárása és más tervekhez, dokumentumokhoz való kapcsolódásának (illeszkedésének) vizsgálata.
- A település gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának, folyamatainak elemzése statisztikai adatok segítségével.
- A fenntarthatósággal kapcsolatos kérdőíves kutatás elvégzése.
- A statisztikai indikátorok kiválasztása a változások követéséhez.

3. Partnerség, bevonás

- A lakosság, valamint a szakmai és civil szervezetek bevonása a programba, középiskolák kérdőíves felkeresése, konzultációk lefolytatása és az Önkormányzat honlapjára felhelyezett kérdőívvel történő információ, adatgyűjtés.

4. Stratégiai csoport felállítása

- A helyi önkormányzati döntéshozókból, szakmai szervezetek és az oktatási intézmények képviselőiből, valamint a LA21 folyamatot vezető szervezet tagjaiból álló

stratégiai csoport megalakítása.

5. Akciótervezés

- A stratégiai dokumentum részét képező akciók pontos meghatározása.
- A tervezés felügyelete, koordinációja.
- A korábbi ágazati tervek beépítése a LA21 folyamatba.

6. Kommunikáció

- Az Interneten, valamint a helyi nyomtatott sajtón keresztül történő kommunikáció.
- A lakosság valamint a szakmai, civil szervezetek visszajelzésének megfelelő fogadása.

7. Végtermék

A gyakorlatban kettős végtermékről beszélhetünk. Egyrészt létrejön egy *stratégiai dokumentum*, ami a helyzetelemzés mellett tartalmazza a stratégiai akciókat, és konkrét javaslatokat tesz, lépéseket fogalmaz meg a település hosszú távú, fenntarthatóság felé mutató működésére. Másrészt a feljebb ismertetett lépések megfelelő koordináció esetén egy *folyamatot indítanak el*, ami a környezettudatosság növelésében, a lakossági és intézményi (pl. vállalati, önkormányzati) döntésekben jelenik meg.

8. Monitoring

Mivel egy hosszú távú folyamat elindításáról van szó, ezért a LA21 megalapozását és a stratégiai dokumentum létrejöttét követően is komoly szükség van a LA21 folyamat működésének nyomon követésére. A monitoring csoport felállítása a stratégiai csoportban helyet kapó intézményi képviselők feladata.

Az LA21 6 évig érvényes, 2 évente felülvizsgálható, amennyiben a társadalmi, gazdasági és környezeti tényezők változása azt indokolja.

1. LOCAL AGENDA 21

A nyolcvanas évek elején jelent meg a "fenntarthatóság" vagy a "fenntartható fejlődés" kifejezés a nemzetközi szakirodalomban.

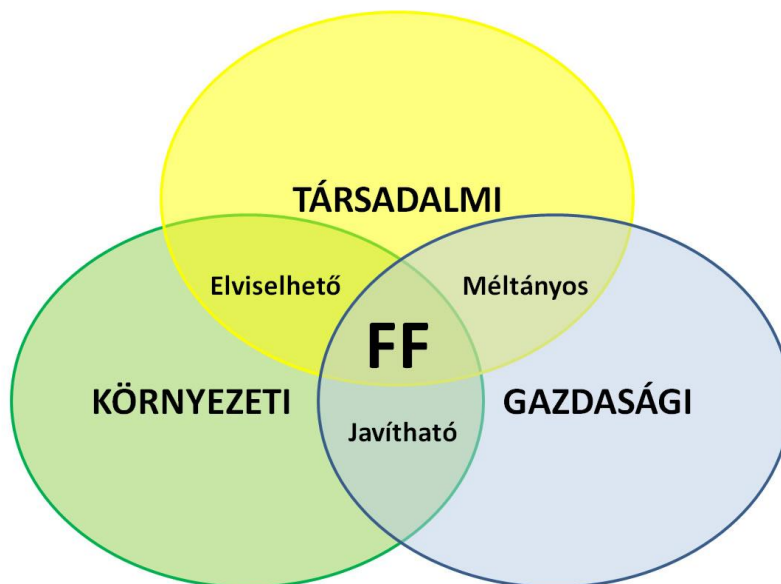
1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnököt vezetett. (E huszonegy tagú bizottságnak tagja volt Láng István akadémikus is.) A Bizottság 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A jelentés nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát: *"a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket"*.

(Forrás: www.wikipedia.hu enciklopédia)

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: **társadalmi**, a **gazdasági** és a **környezeti** pillérek, és mindháromat együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél "bevonult" a nemzetközi konferenciák, szervezetek dokumentumaiba és a nemzeti kormányok cselekvési programjaiba.

1. ábra: A Fenntartható Fejlődés alappillérei

(Forrás: www.wikipedia.hu enciklopédia)

A fejlődés alapvető célja tehát a szociális jólét, a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítása mindenki, és egyaránt a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára, ami csak úgy lehetséges, ha közben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti erőforrásokat, elkerüljük

a káros hatásokat, s különösen a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat.

A Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata megfogalmazásában: **"A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg."** (Átmenet a fenntarthatóság felé; Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió, 2000).

Mi a fenntartható fejlődés?

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül, vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának, és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A fenntartható fejlődés lényege:

Olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével.

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében.

A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együttműködésével javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de

helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg, és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

A Fenntartható Fejlődés Nemzeti Stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A FF környezeti szempontjainak figyelembe vétele az Európa Unió keretében benyújtott pályázatoknál:

Az Európa Unió projektek tervezésekor javasolt eljárás a környezeti fenntarthatóságra történő hivatkozás, és az azt szolgáló tervezett, gyakorlati törekvések bemutatása: ezért a pályázónak a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítését a pályázati dokumentáció egészében (célok, tevékenységek és eredmények stb.) érvényre kell juttatnia. A környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységét összefoglalóan is értékelnie kell a pályázati adatlap megfelelő pontjaiban. A FF reális és ténylegesen érvényesíthető szempontjainak pályázatba történő megfelelő beépítése így “versenyelőnyt” jelent a pályázat elbírálása során.

Az Agenda 21 program fő területei:

- a helyi közösségi humán és intézményi kapacitások fejlesztése,
- a helyi és a regionális fenntarthatósági programok kidolgozásához és végrehajtásához nyújtott segítség,
- a környezeti döntésekben való lakossági részvétel előmozdítása, és ezzel a demokrácia erősítése,
- a helyi és a regionális környezetpolitika számára kedvező jogi és gazdasági környezet kialakítása.

Fontos megemlíteni, hogy a LA21 program megvalósulására hatással lesz a most tervezés szintjén álló **KLÍMATÖRVÉNY**.

A magyar háztartások kiadásában az energia költségek közel 20%-ot tesznek ki.

A Klímatörvény megalkotását szorgalmazza a Magyar Természetvédők Szövetsége. Számításaik szerint háztartásonként akár negyven százalékkal csökkennének a fenntartási költségek az energiatakarékosságot célzó beruházásokkal.

A klímatörvényről szóló javaslat része, hogy hazánk az 1990-es adatokhoz képest 2020-ig negyven százalékkal, 2050-ig nyolcvan százalékkal kívánja csökkenteni az üvegházhatású gázok kibocsátását.

A törvényjavaslat elfogadásával és bevezetésével

- csökkenthetőek az ipar és a magánemberek energiaszámlákra fordított kiadásai,
- javítható a leszakadó, nehéz életkörülmények, esetleg adósságok között élő emberek élete,
- új és jelentős mennyiségű zöld és helyi munkahely teremthető,
- növelhető a helyi piacok szerepe,
- csökkenthető Magyarország import energiaforrásoktól (kőolaj, földgáz) való függése,
- erősödik a magyar gazdaság versenyképessége és stabilitása,

- felerősödik a hazai zöld technológiák, fejlesztések szerepe.

A „Klímatörvény a fenntartható társadalomért” törvényjavaslat a fenntarthatóság átfogó elvén működik: szociális, gazdasági és környezeti előnyei egymást erősítik, hiszen eszközeivel az éghajlatvédelmet, a zöld gazdaságélénkítést és a társadalmi igazságosságot egyaránt célozza.

A klímatörvény 3 alappillére:

- Erőforrás kvóta
- Zöldpiac
- Visszatérülő alap.

A Klímatörvény-javaslat az alábbiakat tartalmazza:

- A fosszilis energiahordozók (kőolaj, földgáz, szén) felhasználásának ütemezett csökkentését, a 2010-es szinthez képest 6 százalékkal 2020-ig,
- a lakosság és az oktatás környezeti tudatosságának javítását,
- a megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó technológiák fejlesztését és elérhetőbbé tételét,
- zöld beruházásokat támogató információs- és intézményrendszer kialakítását,
- a hazánkban található zöld területek rekonstrukcióját és növelését az építésszabályozással párhuzamosan,
- a társadalom termelői és fogyasztói struktúrájának átalakítását.

A rendelkezésünkre álló fosszilis energiaforrások mennyisége véges, azonban jelenleg túlfogyasztásuk jellemző világszerte, így Magyarországon is. A klímatörvény ezt mérsékelné, mégpedig egy társadalmilag igazságosan működő **erőforrás kvóta** alkalmazásával. Az iránymutató kvóta alapján a **zöldpiacon**, azaz a környezetbarát termékek és szolgáltatások piacán ennek az iránymutató kvótának az alapján foghatunk energiatakarékos, megújuló beruházásokba. Finanszírozásukat a **Visszatérülő Alap** kamatmentesen teszi lehetővé mindenki számára. Megtakarításaink által csökken az egyéni fogyasztásunk, a beruházásokkal pedig a hazai kis- és középvállalkozásaink is jól járnak, így mindenki számára előnyöket biztosít a zöld gazdaságélénkítés.

(Forrás: Magyar Természetvédők Szövetsége: szórólap)

2. HELYZETELEMZÉS

2.1. Földrajzi elhelyezkedés

Vásárosnamény Város Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Vásárosnaményi kistérségben helyezkedik el. A megye keleti részén, a Nyírség és Bereg határán található település a Kraszna tiszai torkolatánál található. Mátészalka 20 km, Baktalórántháza 24,5 km, Vaja 18 km, Nyírbátor 38 km, Rohod 18 km, Aranyosapáti 11 km, Beregsurány 22,5 km, Tiszaszalka 11 km távolságra található. Közúton Nyíregyháza illetve Beregsurány felől a 41-es főúton, Mátészalka felől a Mátészalka-Ópályi-Nagydobos útvonalon, Kisvárdra felől a Kisvárdra-Anarcs-Szabolcsbáka-Gemzse-Ilk útvonalon, Záhony felől a Záhony-Tuzsér-Mándok-Mezőladány-Újkenéz-Aranyosapáti-Gyüre-Nagyvarsány-Kisvarsány útvonalon.

2. ábra: Vásárosnamény elhelyezkedése

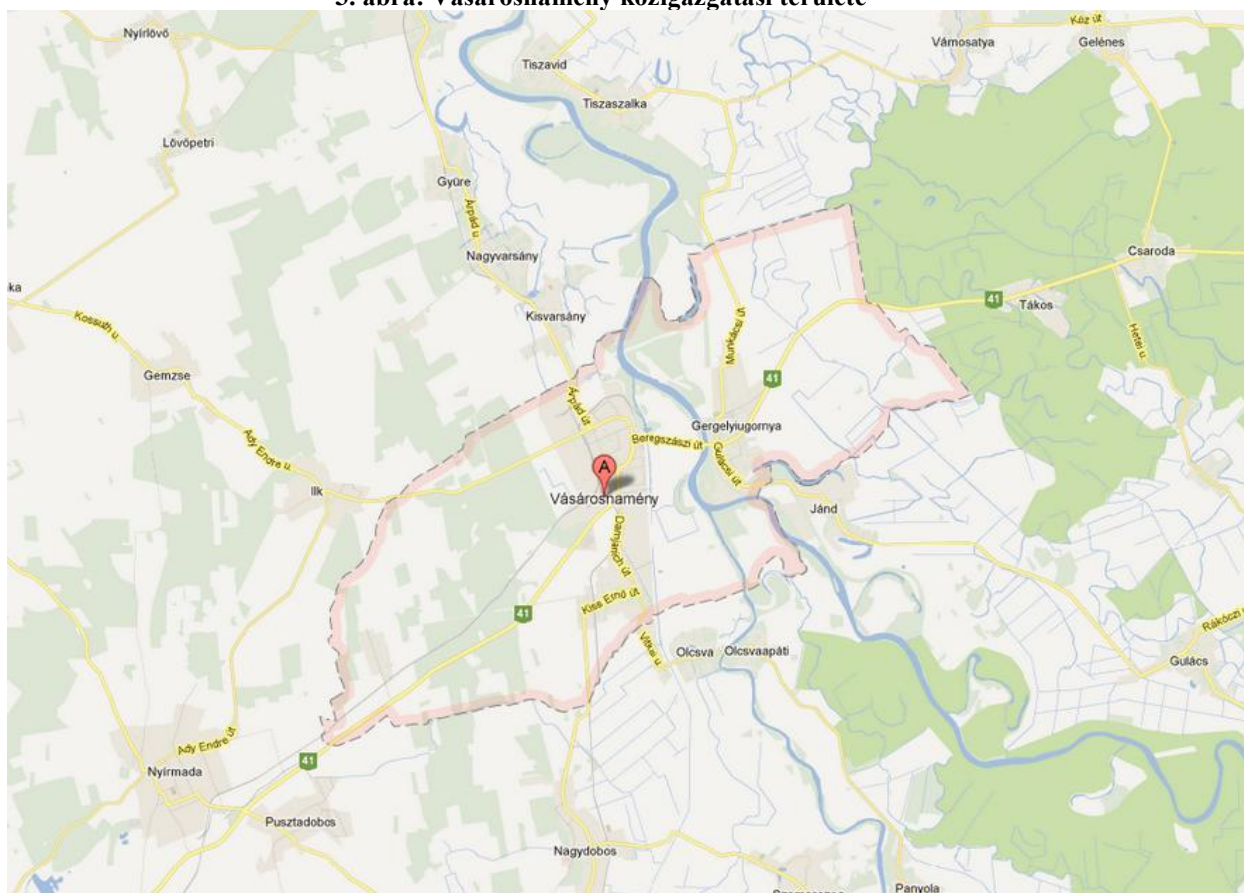

Vásárosnamény földrajzi helyzete igen érdekes, sokarcú sajátosságot mutat. Ha rátekintünk a 2. ábrára, azonnal szembeötlő, hogy a Város regionális és országos jelentőségét alapvetően földrajzi elhelyezkedése teszi meghatározóvá. A település közvetlen közelében 3 jelentősebb – az Ukrán határ felé nyitó - közforgalmi határátkelőhely van, mely az Európai Unió és a Schengeni Övezetnek is határa egyben. Határátkelők: Lónya,

Beregsurány és Barabás. Földrajzi adottság és gazdasági potenciál továbbá a településen a Tisza folyó érintettsége (a Tisza Vásárosnaménytől hajózható), és a város külterületén áthaladó „Összefogás” stratégiai nemzetközi gázvezeték.

A *Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutatóintézetének* munkatársai, **Marosi Sándor** akadémikus és **Somogyi Sándor** szerkesztésében megjelent *Magyarország kistájainak katasztere 2. kiadás* című munkájukban a Várost és környékét az *Alföld nagytájhoz* sorolják, melyen belül a *Felső-Tisza-vidék* középtájon és a *Beregi-sík* kistájhoz kötődve írják le, amely közigazgatási határait tekintve Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén helyezkedik el.

3. ábra: Vásárosnamény közigazgatási területe

Forrás: map.google.com

2.2. Természeti adottságok

(Forrás: Kistáj kataszter, 2010.)

2.2.1. Domborzat

Az országhatár és a Tisza között elhelyezkedő, 104 és 236 m közötti tszf-i magasságú, jórészt ártéri szintű, az ármentesítések előtt árvizekkel előtött tökéletes síkság. Két jelentősebb kiemelkedése a Tarpai-hegy és a Kaszonyi-hegy. Ezek körzetét leszámítva a vertikális felszabdaltság kicsi (átlagos relatív relief $1,5 \text{ m/km}^2$). A horizontálisan jól szabdaltságot nyújtó felszín enyhén Ny-ÉNy-nak lejt. A monoton felszínen az elhagyott medrek, morotvák labirintusa figyelhető meg. Nagy részüket a Tisza hagyta hátra. A síkságból néhány helyen kisebb (pleisztocén) futóhomoksziget emelkedik ki.

2.2.2. Földtan

A medencealjzatot feltehetően kréta flis képződmények alkotják. A közép-miocénben beszakadt Szatmári-árok területén rövid idő alatt 2000-3000 m magas riolit, dácit és andezit anyagú rétegvulkánok épültek fel, ezek a mélyben a kistáj alatt is megtalálhatók (Gelénes). A szarmata vulkanizmus felszíni megjelenése a dácitból álló (14 millió éves) Tarpai-hegy és a riolitból álló Kaszonyi-hegy (Barabás) környékéi lösz fedi. Mindkét hegy tektonikus vonal mentén helyezkedik el.

A 150-200 m vastag, folyóvízi kavicsot is tartalmazó pleisztocén üledékekre 5-15 m-es, fő-

ként agyagból és iszapból álló holocén rétegek települtek. A felszín legnagyobb részét egészen fiatal öntésagyagok és öntésiszapok borítják. E mellett még a löszös iszapnak (K-en) és a bar-naföldnek (D-en) van jelentősége. A sok finom iszapot és agyagot a folyók áradásaik alkalmával rakták le. A Tisza a síkság K-i részéből fokozatosan toledott DNy-ra, s mai helyét az újholocén-ban foglalta el.

2.2.3.Éghajlat

A mérsékelt meleg és a mérsékelt hűvös éghajlati öv határán fekvő táj. A csapadékellátottságot tekintve mérsékelt száraz. A napfény ellátottság évi 1800 óra körüli. Nyáron 750-770 óra, télen 160-165 óra- napsütés valószínű.

A középhőmérséklet évi és nyári félévi átlaga: 9,5-9,6 °C, ill. 16,8-16,9 °C. A 10 °C középhőmérsékletet meghaladó napok száma 193-195, a tavaszi határnapja ápr. 4-6., az Őszi okt. 18. Általában ápr. 14. és okt. 20. között (185 nap) nem kell fagypon alatti hőmérsékletek előfordulásától tartani. Az abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga közel 34,0 °C, a minimumoké -18,0 és -19,0 °C közötti.

A csapadék évi összege 610-630 mm (É-on a több), a tenyészidőszaké 360-370 mm. A 24 órás csapadékmaximum 126 mm (Csaroda). Évente 44 a hótakarós napok átlagos száma; az átlagos maximális hóvastagság 20 cm.

Az ariditási index értéke 1,08-1,12.

Az uralkodó szélirány az É-i, második, ill. harmadik helyen a DK-i, ill. DNy-i áll. Az átlagos szélesség kevéssel 3 m/s alatti.

A rövid tenyészidejű, kevésbé melegigényes és vízigényesebb kultúráknak kedvező az éghajlat.

2.2.4.Vízrajz

A Tiszának a határtól Zsurkig terjedő 120 km-es szakasza a főfolyó, amelyhez 32 781 km²-es vízgyűjtő tartozik (hazai rész 2 525 km²). Jobbról, a határon túlról a Szipa-csatorna (37 km, 225 km², ebből 61 km² határon túli) vezet beléje Tizzaszalkánál. Jobbra ágazik ki belőle a Csaronda (29 km, 477 km², ebből 140 km² határon túli). Ez jobbról felveszi a határon túlról érkező Dédai-Mic-csatornát (15 km). A kistáj területén van a Szamos és a Kraszna tiszai torkolata. Mérsékelt száraz és mérsékelt vízhiányos terület.

Vízjárás adatok csak a Tiszáról vannak.

Az árvizek ideje általában a kora nyár, a kisvizeké az ősz és a tél. A tartós nyári-őszi kisvizek miatt ezen a szakaszon Vásárosnaményig időszakosan hajózható. A belvízi csatornahálózat meghaladja a 300 km-t. A Tiszát ezen a szakaszon végig árvízgátak kísérik. Valamennyi állóvize tiszai holtág. A 15 meandertő felszíne 154 ha. Legnagyobb közülük a Tiszaadony melletti (24 ha).

A „talajvizet” a kisebb folyóparti háttaktól eltekintve 2-4 m között érjük el. Mennyisége jelentékeny. Jánd-Gulács között nátrium-, máshol kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. Keménysége Tarpától K-re 15 nk° alatt, máshol 15-25 nk° között van. A szulfáttartalom csak Tarpa-Gergelyugornya között haladja meg a 60 mg/l-t.

Az artézi kutak ritkán mélyülnek 100 m alá, de akkor jelentékeny vízhozamokat adnak. Vízük gyakran erősen vasas.

A vezetékes vízellátás és a csatornázottság szintje között jelentős a különbség: 2008-ban a lakások 93%-a rendelkezett vezetékes ivóvízzel, a csatornahálózatra viszont csak 36,2% kapcsolódott rá. Szennyvízcsatorna mindössze 6 településen épült ki valamilyen szinten.

2.2.5. Talajok

A kistáj talajtakarójának 96%-a fiatal öntésterületen fekszik, ahol az ártéri síkból a Tar-pai-hegy és Barabásnál a Kaszonyi-hegy emelkedik ki kissé. Mindkét hegy vulkáni kőzetből áll, a Tarpai-hegy szarmata korú dácitból, a Kaszonyi-hegy pedig riolitból. Mindkettőt lösztakaró-maradványok fedik, és szigetszerűen emelkednek ki a környező alluviális területből. E hegyeken szőlőt is természetnek, ami ezt a területei a Beregszászi szőlővidék Ny-i határává teszi.

A talaj vízhatás-mentes kovárványos barna erdőtalajok csupán kis területen (4%), főként a Nyírséggel határos homokterületeken fordulnak elő. A gyengén savanyú kémhatású nyírségi homokon kialakult kovárványos barna erdőtalajok 1-2% közötti szervesanyag-tartalmúak. Vizgazdálkodásuk a homoktalajok szélsőséges vizgazdálkodásánál a kovárványcsövek vízvezetést csökkentő hatása miatt kedvezőbb. Termékenységük mégis csupán a 25-45 (int.) talajminőségi kategória.

Az öntésterületek talajai talajvízhatás alatt álló réti, öntés réti és nyers öntés talajok. A réti talajok (49%) mechanikai összetétele agyag, erősen savanyúak, 4%-nál több szerves anyagot tartalmaznak és termékenységük besorolásuk is némileg kedvezőbb (int. 40-60).

Az öntés réti talajok (10%) mechanikai összetétele agyagos vályog, vizgazdálkodásuk kedvező, gyengén vagy erősen savanyú kémhatásúak, szervesanyag-tartalmuk azonban csupán 1-2%, termékenységük besorolásuk emiatt gyengébb (int. 30-50).

Az általában erősen savanyú kémhatású vályog vagy agyagos vályog, 1%-nál kisebb szervesanyag-tartalmú nyers öntés talajok jelentős nagyságú területen (37%) fordulnak elő. Termékenységük azonban a kis tápanyagtöke miatt igen gyenge (int. <25). A felszín közeli talajvíz helyenként láptalajok képződését idézi elő, amely típus azonban kis területi megjelenése miatt a talajtípusok között nem szerepel, viszont a foltokban meglévő jégkori növényritkaságokat őrző lápok közül a csarodai tőzegláp említést érdemel.

A kistáj talajainak kb. 20%-a erdőterületként, 40%-a rét-legelőként, a maradék mintegy 40%-nyi pedig szántóföldi kultúráként hasznosítható. A kovárványos barna erdőtalajokon a szántó-hasznosítás elérheti akár a 75%-ot

2.2.6. Növényzet

A kistáj eredetileg a Tisza összefüggő erdővel borított ártere. Az erdőket számos vízfolyás és holt meder tarkította. Meghatározóak voltak a ligeterdők, a gyertyános-tölgyesek. A gyepek, szántók, települések erdőirtással alakultak ki. A kistáj erdősültsége az utóbbi évek erdősítési nyomán ismét nő, kedvezőnek mondható (öshonos) fafaj-összetétellel.

A fennmaradt erdőket főleg tölgy-kőris-szil ligeterdők és alföldi gyertyános-tölgyesek alkotják. Mélyebb fekvésben jellemzők az égeres láperdők, a folyók mentén a puha fás ligeterdők. A gyepek közül jellemzők a mocsárrétek (ecset-pázsitosok, réti csenkeszesek), a legelők, néhol hernyópázsittal tarkítva. A hajdani medrekben magassásos, zsombékos, harmatkásás, fűzlapos, kolokános, láposodásra hajlamos mocsári vegetációt találunk, helyenként úszólápképződéssel. Különlegességek a tőzegmohás (részben dagadó-) lápok, amelyek morotva eredetűek. A romvulkánok (Tarpai- és Kaszonyi-hegy) vegetációja eltérő, ezüsthársas - dárdáskaréjú kocsánytalan tölgyessel, lejtősztyep-fragmentumokkal.

Az erdei flóra gazdag hegyvidéki elemekben (kapotnyak - *Asarum europaeum*, erdei sárga-árvacsalán - *Galeobdolon litteum*, bükk - *Fagus sylvatica*), dús geofiton aszpektussal (kárpati sáfrány - *Crocus heuffelianus*, fiókás tyúktaréj - *Gagea spathacea*, erdélyi csillagvirág - *Scilla kladnii*). A gyepekben az erdősztyep-fajok (szarvaskocsord - *Peucedanum cervaria*, parlagi rózsa - *Rosa gallica*, sziki kocsord - *Peucedanum officinale*, réti őszirózsa - *Aster sedifolius*) lépés és mocsárréti elemekkel (kornistárnics - *Gentiana pneumonanthe*, Őszi vérfű - *Sanguisorba*

officinalis, gyíkvirág - *Cnidium dubium*, kotuliliom – *Fritillaria meleagris*) keverednek. A lápok flóráját több É-i faj színezi: tőzegáfonya (*Vaccinium oxycoccus*), tőzegkosbor (*Hammarbya paludosa*), tarajos pajzsika (*Dryopteris cristata*), hüvelyes gyapjúsás (*Eriophorum vaginatum*), tőzegeper (*Comarum pahistre*), szőrös nyír (*Betula pubescens*), babér- és füles fűz (*Salix pentandra*, *S. aurita*).

Gyakori élőhelyek: OB, D34, RC, Kla, J6, OA; közepesen gyakori élőhelyek: B2, B5, BA, OC, J3, P2a, P2b, J4, P45, RB; ritka élőhelyek: A1, A23, A4, Bla, B3, B4, D6, II, J1a, j1b, J2, Blb, C23.

Fajsám: 1 000-3 200; védett fajok száma: 80-100; Özönfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 3, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 1, gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 3-4; selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 2, tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 1, amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) 3, kisvirágú nebáncsvirág (*Impatiens parviflora*) 1, amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*) 1, kései meggy (*Prunus serotina*) 1, japánkeserűfű-fajok (*Reynotria* spp.) 3, akác (*Robinia pseudoacacia*) 3, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 3.

2.2.7. Közlekedés

Arteriális közlekedési hálózati helyzetű terület. D-i harmadát EK-DNy-i irányban átszeli a 41. sz. főút, Ny-i peremén fut a Mátészalka-Záhony egyvágányú vasúti mellékvonal Vásárosnamény és Eperjeske közötti szakasza. É-i peremét metszi a Tuzsér-Eperjeske (országhatár) közötti, csak nemzetközi áruforgalomra használt egyvágányú villamosított vasútvonal. A kistáj ÉK-i határvonala a magyar-ukrán államhatár része, amelyen Lónyánál, Barabásnál és Beregsuránynál nemzetközi közúti határátkelőhely van Ukrajna (Kárpátalja) felé. Eperjeskénél áruforgalmi célú vasúti határátkelő található. A kistáj állami közútjainak hossza 243 km, amelyből 45 km (10%) másodrendű főút. Közútsűrűség 49 km/100 km², főútsűrűség 9 km/100 km². Főút menti településeinek aránya 18%. Vasútvonalainak hossza 26 km, amelynek 23%-a villamosított. Vasútsűrűség: 5,2 km/100 km². Településeinek 24%-a rendelkezik vasútállomással. Hajózható vízi útja a kistáj Ny-i részén kanyargó Tisza 120 km-es, Szatmárcseke-Zsurk közötti szakasza, ahol Vásárosnamény rendelkezik folyami kikötővel. Kompátkelőhelyek: Tiszaamogyorós-Lónya, Aranyosapáti-Tiszaadony. Tivadarnál és Vásárosnaménynál közúti, Eperjeskénél vasúti híd ível át a folyón (az utóbbi Ukrajnába).

2.2.8. Településhálózat

A török hódoltságtól jórészt megkímélt, a Tisza árvizeivel viszont sűrűn veszélyeztetett kistáj településsűrűsége inkább dunántúli, mini alföldi jellegű (5,3 település/100 km²). A 30 helységből egyedül a térség DNy-i sarkában fekvő hagyományos kistájközpont, Vásárosnamény városi jogállású (2001: 9075 lakos). Így a városi népesség aránya mindössze 26%, mélyen az országos átlag alatti. A településhálózatban az 500--1500 lakosú falvak dominálnak, ennél népesebb mindössze Tarpa (2001: 2371 fő). A 2001-es árvíz a települések kb. 1/4-ében pusztított, az újjáépítés azonban gyorsan megtörtént.

2.2.9. Népesség

A kistáj viszonylag ritkán lakott, népsűrűsége (58 fő/km²) kb. fele az országos átlagnak. Maximális népességszámát 1941-ben érte el, azóta 1/4-ével csökkent a lakosság száma (2001: 34 949 fő). A népességfogyás fő oka az elvándorlás, a természetes szaporodás mutatói viszonylag jók. A népesség stabilizálásában a Kárpátaljáról áttelepülő magyarok is játszanak bizonyos szerepet.

A lakosság korszerkezete viszonylag jó: minden ötödik személy gyermekkorú, a 65 év felettiek aránya viszonyt csak 15%. Az elöregedési index értéke a legtöbb településen az átlagosnál alacsonyabb, egy-két helyen azonban már megindult az elöregedés. A népesség iskolázottsági szintje már nem ennyire kedvező: 2,5% még egy osztály sem végzett, 30% befejezte a 8 általánost, 27% nem fejezte be, a diplomások aránya viszont az 5%-ot sem éri el. Az utóbbiak fele Vásárosnaményban él.

Vallási téren a reformátusok dominálnak, az arányuk 2001-ben meghaladta a 70%-ot. A római katolikusok részesedése nem éri el a 15%-ot, az országos átlagnál jóval magasabb, közel 7% viszont a görög katolikusok aránya. A felekezeten kívüliek és az ismeretlen vallásúak aránya rendkívül alacsony: együttesen 6%. A lakosság kb. 90%-a magyar, említésre méltó kisebbséget csak a cigányok alkottak (2001: 7,3%).

A kistáj hagyományos fejletlensége következtében a munkaerő piaci mulatók nagyon rosszak. 2001-ben a gazdasági aktivitás mindössze 22%-os, a munkanélküliségi ráta 33%-os volt. A foglalkozási szerkezet viszont hasonló az országos megoszláshoz: 68% szolgáltatás, 27,8% ipar és kevesebb, mint 5%, mezőgazdaság, 2007 nyarán a munkál keresők aránya (17,4%) közel háromszorosa az országos állagnak.

2.3. Vásárosnamény fejlődéstörténete

A mai város 4 kisebb önálló településrészből (Vásárosnamény, Vitka, Gergelyi és Ugornya), valamint két tanyából szerveződött, ezek közül Gergelyit és Ugornyát 1936-ban egyesítették Gergelyiugornya néven. Vásárosnamény 1969-ben egyesült Vitkával és Gergelyiugornyával. Városi rangot 1979-ben kapott. A várost a Tisza két részre osztja. A bal parton van a régi Namény és Vitka, a jobb parton Gergelyiugornya.

A terület a régészeti leletek tanúsága szerint már az ősidőktől lakott volt. A Vereckei-hágón átkelő őseink hamar birtokba, vették a beregi vidéket. E korból származik a település nevének mondája is. A legenda szerint, amikor a honfoglaló magyarok a Tiszához értek és azon át akartak kelni Zoárd kapitány így biztatta Gergely nevű lovas vitézét: Gergely! Ugorj, no! Amikor az átugratott, azt mondta: No menj! Így lett a Tisza jobb partján Gergelyi és Ugornya a bal partján pedig Namény.

A négy település közül Naményt említik először az okmányok, 1214-ben. Vitka neve 1300-ban, Gergelyié 1425-ben, Ugornyáé 1389-ben bukkan fel írásos formában. Namény már a XIV. században a Lónyay család birtokában volt. A település már 1418-tól vásártartási joggal rendelkezett, innen ered nevében a vásáros jelző. 1494-ben mezőváros lett.

A Beregi-Tisza népe elsőként csatlakozott 1703-ban a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharchoz. A vezérlő fejedelem Naményban adta ki a nemeseket hadba hívó híres kiáltványát a Naményi Pátenst.

A főnemesi Eötvös család naményi tagjai aktív szerepet vállaltak az 1848/49-es szabadságharcban. Tamás beregi főispán és fivére, Mihály kormánybiztosok lettek. A vitkai Doby testvérek néphonvédként Brassóig harcoltak Bem seregében.

Naménynál állandó tiszai átkelőhely alakult ki. A XIV. századtól a Lónyay családnak már volt révjoga. A Tiszán 1844-ben építették az első fahidat. Ebben az időben Namény már a tiszai gőzhajózás egyik végállomásaként is funkcionált. Állandó malmai a Tiszán a XIX. szd. végén még működtek. A többi város közül kiemelte a települést kedvező fekvése, s az, hogy három megye (Bereg, Szabolcs és Szatmár) találkozási pontján feküdt. A fejlődését felgyorsította az utak, vasutak kiépítése.

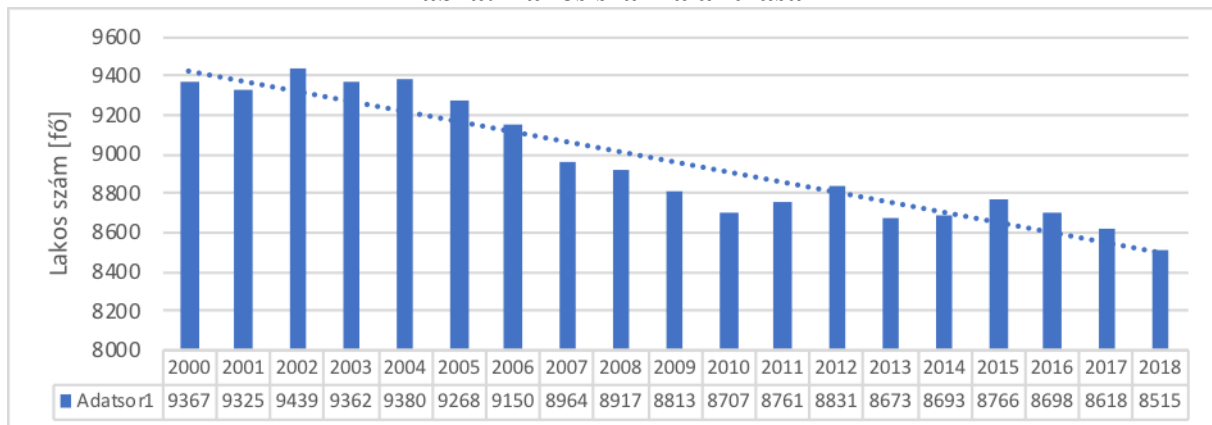
Trianon után a város a mintegy 40 ezer lakosú beregi térségoktatási, kulturális, egészségügyi, gazdasági, kereskedelmi, idegenforgalmi és közlekedési centrumává vált.

Jelenlegi helyzet:

A település területe 65,67 km², lakosainak száma 2018-ban 8 515 fő volt (Lakónépesség száma az év végén a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat, KSH 2018).

A település lakos száma a rendszerváltást követő években még emelkedést mutatott. Ennek az a magyarázata, hogy az egyre kevesebb lehetőséget nyújtó kisközségi településhálózattal szemben a kistérségi (járási) központ képes volt alternatívát nyújtani a környék lakosai számára. A 90-es évek közepén, a gazdasági megszorítás alatti időszakban felerősödött az elvándorlási hullám. Sajnálatosan a megszorító intézkedések hatványozottan érintik a fejletlenebb régiókat. Megfigyelhető az EU előcsatlakozási alapok bevezetésének időszakában a lakosság dinamikusabb növekedése, majd jelentős és folyamatos visszaesése egészen 2001-ig. 2001 és 2003 között mérsékelt emelkedés tapasztalható, mely elsősorban a 2001. évi nagy tiszai árvíz utáni kormányzati újjáépítési intézkedéseknek köszönhető. Az árvíz sújtotta kisebb beregi településekről a károsultak viszonylag jelentős számban választották a kártalanításnak azon lehetőségét, hogy lakást vásároltak az ország különböző településein, így Vásárosnaményba jelentős számú lakosság települt be a környező településekről.

ábra: Lakos szám alakulása

Forrás (KSH 2018)

A 2018. évi KSH adatok szerint Vásárosnamény lakásállománya 3 365 db volt.

- A **lakásállomány** 97 %-a (3270 db) volt csatornahálózatra kötve,
- A házak 100%-ban (3365) volt **vezetékes víz** és 88%-ban (2946 db) **gáz**,
- Szervezett **hulladékszállítás** 88 %-os volt a rendelkezésre álló 2012. évi adatok alapján,
- 4 665 db a villamosenergia fogyasztók száma (ebből 3975db a háztartási villamosenergia fogyasztó), ami 100%-os ellátottságot jelentett. A lakásállományok számához viszonyítva kitűnik, hogy a fogyasztási helyek száma meghaladta azt, ennek oka nagy valószínűséggel, hogy olyan lakóházak esetében ahol pl. egyéni vállalkozás, műhely, bolt, stb... működött, vagy pl. 2-3 család is élt egy több generációs házban, több fogyasztási hely került bekötésre.

(Forrás: KSH 2018)

2.4. Vásárosnamény településszerkezete és úthálózata

Vásárosnamény Szabolcs-Szatmár-Bereg megye keleti részén, a Nyírség és Bereg határán a Kraszna tiszai torkolatánál található.

Közúton Nyíregyháza illetve Beregsurány felől a 41-es főúton, Mátészalka felől a Mátészalka-Ópályi-Nagydobos útvonalon, Kisvárda felől a Kisvárda-Anarcs-Szabolcsbáka-Gemzse-Ilk útvonalon, Záhony felől a Záhony-Tuzsér-Mándok-Mezőladány-Újkenéz-Aranyosapáti-Gyüre-Nagyvarsány-Kisvarsány útvonalon közelíthető meg.

A település legfontosabb és legforgalmasabb közlekedési útvonala a 41.sz. főút, ami közvetlenül összeköti a várost az M3 autópályával, hátránya azonban, hogy jelenleg a belterületen halad, így közlekedésbiztonsági és környezetszennyezési kockázatot jelent.

Vásárosnamény központi szerepének kialakulását a történelmi körülmények alakulása indukálta. A Trianoni békeszerződést megelőzően Vásárosnamény egy volt a térség kistelepülései közül. Városi rangot 1979-ben kapott, de ezt megelőzte a környező településekkel való egyesítés (Vitka, Gergelyi és Ugornya). Ennek köszönhető az egy városon belüli, önálló településrészek kialakulása.

A település központját a hajdani vásárosnaményi városrész alkotja, ezen kívül további három településrészt lehet még megkülönböztetni: Gergelyiugornyát, Vitkát és a Perényi-tanyát.

Vásárosnaményi városrész

Ebben a városrészben koncentrálódik a városi szolgáltatások 90%-a. Itt működnek – leszámítva a Gergelyiugornyán és Vitkán lévő általános iskolákat, óvodákat és orvosi rendelőket – a települési közszolgáltatások. Úthálózati rendszere **többutcás szerkezetű**. Valójában egymással **közel párhuzamos utcák hálózatából** áll.

A település főutcája, főútja külpontosan halad végig a belterületen a településközpontot ívesen körülvéve. A főút, ami valójában a 41. sz. országos főút, Nyíregyháza felől a település déli részén lép be a belterületbe, ahonnan Ifjúság út néven folytatódik, egészen az Eötvös utca kereszteződéséig, ahonnan Jókai Mór út néven folytatódik tovább.

A legközelebbi csomópontnál jobbra (keletre) eltér a Tisza irányába, melyen áthaladva érinti Gergelyiugornyát és továbbhalad a határátkelőhely felé Tákos, Csaroda, Beregsurány településeken.

A főút belterületi szakasza tovább folytatódik a településközpont felé, ahol kiszélesedik két végén teresedést alkotva, Szabadság tér néven. A teresedések után egy negyed körívvel már Kossuth Lajos út néven folytatódik, áthaladva a vasúton pedig Kisvárda irányába tart, de már csak települési összekötő út minőségben. A lakóterületi kiszolgáló utak egyenes vonalvezetésűek, szélességük közel állandó. Párhuzamos, egymásra merőleges utak alakultak ki az idők folyamán, mely mérnöki tervezés eredménye. Ezek az utak kisebb-nagyobb, szabályos alakú tömböket zárnak közre, melyek beépítettsége magas. Több zsákutcát is találhatunk, melyek tömbbelsőket tárnak fel. Némelyik zsákutca meglehetősen keskeny, a gépkocsival való megfordulás problémás lehet. Belterületen, vasúton, ami nyugatra helyezkedik el É-D-i tengelyvonalon csak egyetlen út, a települési főút a Kossuth Lajos út halad keresztül. A kereszteződés szintbeli csomóponttal megoldott.

Gergelyugornya

A városrészen az **üdülőövezeti jelleg** dominál. Az **úthálózat itt is többutcsás szerkezetű**. Két fontos útvonal halad végig rajta, a 41-es sz. országos főút és a Gulácsi út nevezetű települési összekötő út. A főúttól délre inkább az üdülő funkció érvényesül, lakóterülettel keveredve, míg a főút északi oldalán tisztán lakóterületeket találunk. A régi településmag úthálózata szabálytalan kialakítású, íves, tördelt vonalvezetésű, keskeny útszélességgel, néhol zsákutcákkal kiegészülve, mégis hangulatossá téve a településképet. Az újabb utcákra az egyenes vonalvezetés a jellemző. Némelyik utca egész hosszan elnyúlik, ilyen az É-D tengelyű Munkácsi út és az Iskola utca, valamint a K-Ny tengelyű Kriza János utca.

Vitka és Perényi-tanya

A településrészen a falusias lakóövezeti jelleg dominál. Vitka úthálózata két egymásra merőleges főútból (Damjanich János és Kiss Ernő) és lakóterületi kiszolgáló utakból áll. A főutcák szélessége változó, vonalvezetésük kanyargós, néhol teresedésekkel tördelt. A település keleti felében a vasúttal párhuzamosak az utcák (Pöltenberg Ernő, Nagy Sándor József, Lechner György utcák), szabályos, egységes telekhosszúságú tömböket alakítva ki ezáltal.

A KSH 018-as adatai alapján az önkormányzati kiépített út és köztér hossza 33,6 km, kerékpárút 5,3 km. Az önkormányzati kiépített járda hossza 32,5 km. Az állami közutak hossza 14,97 km.

Ipari területek

A település iparilag fejletlen, még kevés a szennyezett, túlhasznált terület. A város – de főleg a kistérség – mezőgazdasági jellegű, természet közeli állapotban megmaradt vidéknek minősül. Ez a tény igen sok hátránnyal, ugyanakkor előnnyel is jár, de a jövőbeli fejlesztési koncepciókat – mint alapadottság – mindenképpen alapvetően meghatározza.

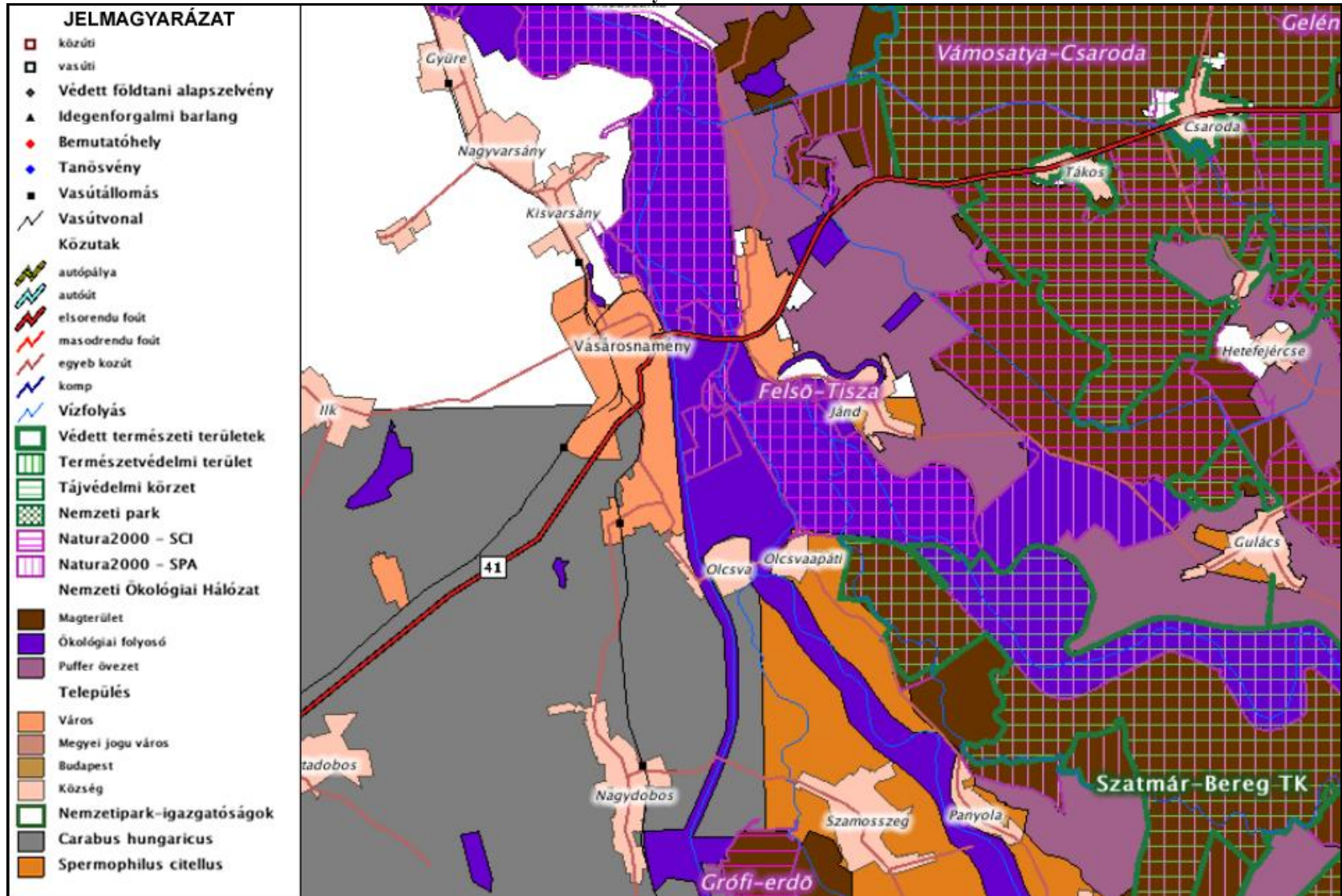
2.5. Táji értékek

A táji értékekhez tartoznak azok a természeti és épített értékek, melyek **országos**, illetve **helyi védettség** alatt állnak, valamint az **egyedi tájértékek** is, melyek jogilag nem védett értékek, de a tájjelleg szempontjából jelentősek, és megőrzésükről gondoskodni kell. Egy település táji értékeihez hozzátartoznak a helyi kulturális és civil élet sajátosságai is.

2.5.1. Vásárosnamény természeti értékei

Vásárosnamény és a térség a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának működési területéhez tartozik. Vásárosnamény közigazgatási területét is érintő, a helyi természeti védelem alatt álló területeken kívül – „Vitkai platánsor” - országosan védett természetvédelmi területek is találhatóak. A település és a környezetében lévő védett természeti területeket az alábbi ábra mutatja.

4. ábra: Vásárosnamény természetvédelmi területei

(Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer)

2.6. Az épített környezet elemei

A mesterségesen kialakított környezeti elemek fontos részei életünknek. Az esztétikai látvány mellett a funkcionális megfelelés is jelentős. A településen jellemzően az alföldi kisvárosokra, inkább az egylakásos önálló családi házak a jellemzőek, csak a „belvárosi” részen van kialakított lakótelep emeletes házakkal.

A beépítettség növekedése fordított arányban áll a zöldfelületek nagyságával. Az építkezések, rekonstrukciók kivitelezésekor figyelmet kell fordítani a megfelelő nagyságú és minőségű zöldterületek kialakítására.

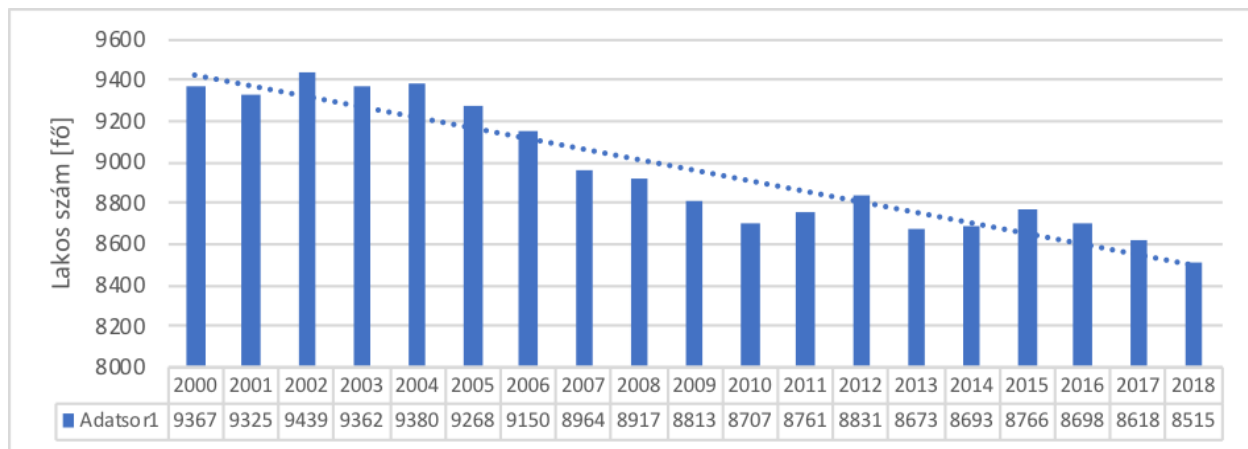
A Településrendezési Terv és a Helyi Építési Szabályzat tartalmazza a védett épületek jegyzékét és a beépítés helyi sajátosságait.

Fontos a műemléki vagy műemlék jellegű építmények állagmegóvása, lehetőség szerinti javítása.

2.7. Társadalmi helyzet

A település lakosság száma a rendszerváltást követő években még emelkedést mutat. Ennek az a magyarázata, hogy az egyre kevesebb lehetőséget nyújtó kistelepüléshálózattal szemben a kistérségi (járás) központ képes volt alternatívát nyújtani a környék lakosainak a számára.

A 90-es évek közepén, a gazdasági megszorítás alatti időszakban – Bokros csomag idején – felerősödött az elvándorlási hullám. 2001. évi nagy tiszai árvíz utáni kormányzati újjáépítési intézkedéseknek köszönhető, az árvíz sújtotta kisebb beregi településekről a károsultak viszonylag jelentős számban választották a kártalanításnak azon lehetőségét, hogy lakást vásároltak az ország különböző településein, így Vásárosnaményba jelentős számú lakosság települt be a környező településekről.

A lakónépesség száma az év végén a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adatok alapján (KSH 2018) 2018.-ban 8515 fő volt.

2.7.1. Oktatás-nevelés: óvodák, közoktatás, közművelődés

Az önkormányzat által működtetett intézményhálózat a hasonló nagyságú városokéhoz viszonyítva igen jelentős, és kapacitásait tekintve is alapvetően jónak mondható. Mivel a város és a vonzáskörzete - elsősorban a gyerekek és az aktívkorúak – lakosságának a létszáma csökken, így az oktatási intézményi háttérhálózat ilyen kapacitásirányú jelentős fejlesztési igényével nem kell számolni. Az elmúlt 10 évben az óvodai nevelési intézmények kivételével valamennyi alap és középfokú oktatási intézmény esetében történtek jelentősebb beruházások, bővítések, fejlesztések, ennek ellenére számolni kell az intézmények műszaki megfontolású fejlesztési igényével.

Az általános és középiskolai oktatásban az intézményfenntartói szerepet a Lónyay Menyhért Szakgimnázium és Szakközépiskola esetében 2011. szeptember 1. napjától a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy Budapest, a Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium, a Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és a Babus Jolán Kollégium tekintetében 2013. január 1. napjától a Magyar Állam vette át, amely a Kisvárdai Tankerületi Központon keresztül végzi a közvetlen irányítást.

Intézmények főbb adatai 2019/2020-as tanévben:

Intézmény:	Tanulók száma	Pedagógusok száma	Nevelő-oktató munkát segítőik száma	Technikai dolgozók száma
Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	608	68	3	8
Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Kölcsey Ferenc Tagintézménye	146	15	1	4
Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Petőfi Sándor Tagintézménye	192	17	1	4
Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	291	30	2	6
Babus Jolán Középiskolai Kollégium	131	7	0	7
Lónyay Menyhért Baptista Szakgimnázium és Szakközépiskola	463	47	4	16
Összesen:	1831	184	9	45

(Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás)

Óvodai oktatás

Vásárosnaményi Játékország Óvodái

Székhely intézmény címe: 4800 Vásárosnamény, Bartók Béla utca 24.

Telephelyek:

- 4803 Vásárosnamény, Óvoda utca 2.
- 4804 Vásárosnamény, Damjanich János út 25.

Az óvodai intézményhálózat Vásárosnaményban egy központi és két tagóvodából áll. A központi, Bartók Béla utcai óvoda a "Hétszínvirág", a gergelyiugornyai városrész óvodája az "Aranyablak", a vitkai városrész óvodája a "Tündérvirág" nevet vette fel 1999. szeptember 1. napjával. Az óvodák összefoglaló neve: "Vásárosnaményi Játékország Óvodái". Tagintézményként ide tartozik az olcsvai „Platán” óvoda is. A nevek hűen tükrözik a város óvodáinak arculatát, az óvodás gyermekek elsődleges tevékenységét, az óvónők pedagógiai hitvallását, a megújulásra, az újjászületésre való hajlamukat, törekvésüket, amire az újabb és újabb generáció felnevelése készíti őket. 15 óvodai csoportban átlagosan 310 gyermekkel foglalkoznak évente. 28 főiskolai végzettségű óvodapedagógus végzi a szakmai munkát 5 pedagógiai asszisztens és 15 szakképzett dajka segítségével.

Általános Iskolai oktatás

Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

A székhely intézmény címe: 4800 Vásárosnamény, Rákóczi Ferenc út 6-12.

A Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola a város és a városkörzet legnagyobb alapfokú intézménye. Tanulóinak száma a három tagintézményben több, mint 900 fő, akiket 100 pedagógus oktat, nevel.

Az oktatás személyi feltételei biztosítottak, a szakos ellátottság 100%-os.

Tagintézmények működnek Gergelyiugornya településrészen a Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Petőfi Sándor Tagintézmény, valamint Vitka városrészen a Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Kölcsey Ferenc Tagintézmény elnevezéssel.

A napi kötelező testnevelés felmenő rendszerű bevezetésével több tornateremre lenne szükség.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Vásárosnaményi Tagintézménye

Címe: 4800 Vásárosnamény, Rákóczi Ferenc út 32.

Az intézményben működő pedagógiai szakszolgálatok:

1, Nevelési tanácsadás: A beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek problémáinak feltárása. A gyermek rehabilitációs célú foglalkoztatása pedagógus és szülő bevonásával. Szakvélemény készítése az iskolakezdéshez, ha a gyermek adottsága, fejlettsége azt szükségessé teszi. Pszichológiai diagnózis felállítása, majd

terápiás munka végzése, ill. a gyermek megfelelő szakrendelőbe történő irányítása.

2, Logopédiai munka: A beszéd óvodai és iskolai előmenetelt akadályozó hibáinak, zavarainak szűrése, beszédhibák javítása, a beszédindítás segítése. A nyelvi kommunikációs zavarok okának feltárása és javítása. Dyslexia szűrővizsgálatok, a dyslexia, dysgráfia kezelése.

3, Gyógytorna: Iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján vehető igénybe. Mozgásszervi elváltozások kezelése, tartáskorrekció. Kondicionálás a gyógytorna speciális eszközeivel és módszereivel. Gyakorlati tanácsadás szülőknek, óvodapedagógusoknak, pedagógusoknak.
Az intézmény által fogadott korosztály: 3 – 18 év.

Középiskolai oktatás

Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium

Az intézmény címe: 4800 Vásárosnamény, Kossuth Lajos út 9/B

Kiemelt területként kezeli az iskola az idegen nyelveket, az informatika, a matematika, valamint választás szerint a biológia-kémia emelt óraszámú oktatását. Szeretnék, ha a diák a választott tantárgyakból képességeihez mérten a legjobb eredményt érné el, amelyhez szakórán, tehetséggondozás, vagy egyéni tehetséggondozás formájában is segítséget nyújtanak. Az iskolában a tanuló családias légkörben, „otthon” érezheti magát. A nehéz iskolai napokat feledtetik a színvonalas rendezvények, bensőséges ünnepek, felejthetetlen kirándulások. Az iskolavezetés, az osztályfőnökök, a szaktanárok azon munkálkodnak, hogy minden tanuló védelmet kapjon a káros szenvedélyekkel, a bűnözéssel és kábítószerekkel szemben. A 2013-2014. tanévtől az iskolában meghatározott időben bűnmegelőzési szakértő segítségét is igénybe vehetik a diákok. Cél, hogy a fiatalok a lehető legjobban tudják kiválasztani a továbbtanulási szakirányukat. Olyan diákokat szeretne az iskola útnak indítani, akik demokráciában élni tudó, a mindennapi életben sikeres, szülőföldjükhöz kötődő ifjú állampolgárokká válnak.

Lónyay Menyhért Baptista Szakgimnázium és Szakközépiskola

Az intézmény címe: 4800 Vásárosnamény, Kossuth Lajos út 9/C, 9/A

Az iskola jelenkori története az 1988/89. tanévvel indult. Már önálló intézményként egy vadonatúj 13 tantermes épületbe költözött az intézmény. Az öröklött 3 képzési profil mellé két új: kereskedelmi és vendéglátóipari is társult.

Az 1992/93-as tanévtől irányítástechnikai műszerész szakma oktatásával az intézményben kezdetét vette a szakközépiskolai oktatási is.

Az 1993/94-es tanévtől az ún. világbanki modell követő iskolájaként kereskedelem-marketing szakközépiskolai képzés kezdődött.

1994-től, mint világbanki iskola vendéglátás-idegenforgalmi képzési célú szakközépiskolai oktatás is kezdetét vette az intézményben.

2012. szeptember 1-től az iskola egyházi fenntartásban működik – a fenntartó a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy. Jelenleg szakgimnáziumi és szakközépiskolai képzést folytat az intézmény. Szakgimnáziumi képzés keretében kereskedelem, vendéglátóipar, informatika és rendészet és közszolgálat ágazatokban képez tanulókat. A szakközépiskolai

osztályainkba férfiszabó, épület- és szerkezetlakatos, eladó, szakács, cukrász, pincér, hegesztő és pék szakmai képzés folyik.

A szakközépiskolai osztályaikba jelentkező tanulók pályázhatnak a Halmozottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi-Szakközépiskolai Programjában való részvételre.

Babus Jolán Középiskolai Kollégium

Az intézmény címe: 4800 Vásárosnamény Kossuth Lajos út 9/D

A kollégium a város sajátos, önálló arculatú intézménye. Az intézmény a Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium és Lónyay Menyhért Baptista Szakgimnázium és Szakközépiskola tanulóinak ad otthont, biztos háttérrel nyújtva tanulmányaik középiskolai folytatásához.

Az intézmény integrálja a múlt megőrzendő értékeit és a mai információrobbanásos világban élő ifjúság szükségleteit, igényeit.

A tárgyi feltételek bővülését segítette a különböző pályázatokba való bekapcsolódás. Ezek közül kiemelt helyen szerepel a Halmozottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi- Szakiskolai Programjába, való bekapcsolódás. Jól felszerelt stúdió, 2000 kötetes könyvtár, számítástechnikai terem, a vendéglátós gyerekek részére kabinetterem, kondi- és fitneszterem áll a tanulók rendelkezésére. A szabadidő hasznos eltöltését szolgálják a különböző sportfelszerelések, kerékpárok, képességfejlesztő játékok, folyóiratok.

2.7.2. Egészségügyi ellátás

A településen öt felnőtt háziorvosi két gyermekorvosi és három fogorvosi körzet található. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Vásárosnaményi Fióktelepe az Ady Endre út 5. szám alatt fogadja a járó- és fekvőbeteg-ellátás igénybe vevőit.

2.7.3. Szociális ellátás

Vásárosnamény Város Önkormányzata az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében 2015. december 31. napjáig gyermekjóléti szolgáltatást (2016. január 1. napjától család- és gyermekjóléti szolgálatot és család- és gyermekjóléti központhoz tartozó ellátást), gyermekek napközbeni ellátását (óvodában és iskolai napköziben), Biztos Kezdet Gyerekházat, gyermekétkeztetést, a gyermekek átmeneti gondozását, valamint 2016. július 25. napjától a bölcsődei ellátást biztosítja. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatot, a Család- és Gyermekjóléti Központot és a bölcsődei ellátást társulás (BEREGTÖT) útján látja el, míg a gyermekétkeztetést 2017. január 1. napjától a Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ szervezeti keretébe integrálta.

Az Önkormányzat a szociális ellátások biztosítására önálló intézményt hozott létre.

Az intézmény neve: Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ

Székhely címe: 4800 Vásárosnamény Bartók Béla utca 22.

Feladata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szoc. tv.) 60.

§, 62-62. §; 65. §, illetve a 65/F. §a) pontja szerinti alapszolgáltatások, valamint a 68. § és a 80. § (3) bekezdésének f) pontja szerinti szakosított ellátások (közszolgáltatások), valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXIII. törvény (Gyvt.) 21-21/C. §-ában foglalt természetbeni ellátások biztosítása.

2.7.4. Művelődés, kultúra

Balázs József Városi Könyvtár és Művelődési Központ
Székhely: 4800 Vásárosnamény, Szabadság tér 5.

A korábbi Balázs József Városi Könyvtár és az Esze Tamás Művelődési Központ egyesítése után létrejött intézmény a jelenlegi formában működik több telephellyel a város három településrészén.

Vásárosnamény központjának egyik legszebb, eklektikus stílusú épületében működik 1956 óta a könyvtári részleg. A szépirodalmi művek és ismeretterjesztő dokumentumok gyűjtése mellett gazdag helytörténeti anyaggal rendelkezik, a helyi kiadványokat, a helytörténeti kutatások kéziratait is őrzi.

A művelődési központ és művelődési házak a városrészek kulturális életét szervezik, közben élő kapcsolatot tartanak a beregi térség kulturális intézményeivel, csoportjaival, szakembereivel, civil szervezeteivel..

Az Önkormányzat a város kulturális tevékenységében - összhangban a területfejlesztési koncepcióval - az alábbi célok megvalósítását tekinti feladatának:

- Vásárosnamény történeti és kulturális értékeinek feltárása, megőrzése, védelme, megismertetése.
- A település hagyományaira épülő arculat kialakítása,
- A kulturált szabadidő eltöltését biztosítja az alábbi területeken:
 - olvasás
 - információhoz való hozzáférés
 - élethosszig tartó tanulás, fejlődés
 - vizuális kultúra - képzőművészet, tárgykultúra
 - helytörténeti hagyományok
 - környezeti kultúra
 - amatőr előadó művészet
 - amatőr alkotóművészet
 - professzionális előadó művészeti ágak támogatása (zene, tánc, színház)
 - ünnepi rendezvények
 - alkalmi, időszakos rendezvények
- Az információs és kommunikációs csatornák kialakítása és fenntartása, melyeken keresztül biztosítja a kulturális értékekhez való hozzáférést a teljes lakosság részére.
- Az érzelmi kötődés erősítése érdekében a helyi kezdeményezések felkarolása, idős klubjainak és az ifjúsági szerveződéseknek támogatása
- A történelmi egyházakkal a már kialakult jó kapcsolat fenntartása
- A településről kialakult képet meghatározó színvonalas környezetkultúra fenntartása:
 - középületek állapota

- közterületek állapota
- utcák állapota
- műemlékvédelem.

Vásárosnaményban folyamatosan vannak kulturális rendezvények, melyek az alkalmakhoz igazítottak. Az utóbbi években a rendezvények egyre látogatottabbak, az embereknek van igénye közös programokra, kikapcsolódásra.

2.7.5.Sport, kikapcsolódás

A Vásárosnaményban és a Tiszán evezős turizmusként van jelen a szabadidős tevékenység. A létrejött „lapátos pihenő” a vízi és kerékpáros turizmus szempontjából is kiemelkedő jelentőséggel szolgál. A tiszai evezős túrák kombinálása a turizmus más ágaival (víziturizmus-gasztroturizmus, víziturizmuskulturális turizmus, víziturizmus- kerékpáros turizmus) a Felső-Tiszán már jelenlévő és továbbfejleszthető lehetőség.

A horgászturizmus kevésbé a folyóvizekhez, inkább a mesterséges tavakhoz, holtágakhoz, csatornákhöz és morotvákhöz kötött szabadidős tevékenység. Jellegzetes halfajták itt a csuka, ponty és a harcsa. A kistérségben Beregdaróc, Jánd, Tarpa, Tiszakerecseny, Tiszavid településeken van mód horgászni.

Jó strandolási lehetőség Vásárosnaményban a gergelyugornyai Tisza part és az élményfürdő (Atlantika Vívidámpark). A belső városrészben a Szilva Termál és Wellness Fürdő nyújt szezonról független kikapcsolódási lehetőséget.

Vásárosnamény és környéke a síkvidéki jellegéből adódóan ideális terepet nyújt a kerékpáros turizmusnak. A kerékpáros turizmus népszerűsítését segítő a kerékpáros bázishelyek, információs adatbázisok és kiadványok, ivóvíz vételi lehetőségek, pihenők, szervizek, kölcsönzők további kialakítása szükséges.

2.8.Gazdasági helyzet

Vásárosnamény központi szerepének kialakulását a történelmi körülmények alakulása indukálta. A Trianoni békeszerződést megelőzően Vásárosnamény egy volt a térség kistelepülései közül. Városi rangot 1979-ben kapott, de ezt megelőzte a környező településekkel való egyesítés (Vitka, Gergelyi és Ugornya). Ennek köszönhető, a későbbiekben az akcióterületi lehatárolásokban is megjelenő egy városon belüli, önálló településrészek kialakulása. A település központját a hajdani vásárosnaményi városrész alkotja, valamint három városrész lehet még megkülönböztetni Gergelyugornyát, Vitkát és a Perényi-tanyát.

A településen a gazdaság működéséhez szükséges pénzügyi infrastruktúra elfogadható mértékben és jó színvonalon van jelen. Pénzintézetek közül az OTP Bank Nyrt, a Kereskedelmi és Hitelbank Rt, valamint Szatmár-Beregi Takarékszövetkezet működtet fiókot. A pénzintézetek a teljes körű lakossági szolgáltatásokon túl a kis és középvállalkozási szektor vállalkozói hitelnyújtását is helyben végzik, és egy meghatározott összeghatárig helyben engedélyezik, megkönnyítve ezzel a vállalkozói hitelnyújtás igen adminisztratív folyamatát.

Vásárosnaményban jelentősebb külföldi működő tőke a gyümölcsfeldolgozásban (Agrana-Juice Magyarország Kft.) és a textiliparban (ARJ Ruhagyár Zrt. korábban Berwin Ruhagyár Rt.) van jelen. E vállalatok mellett Vásárosnaményban megyei és országos szinten is elismert helyi tulajdonú vállalkozások a Naményi Vas- és Fémipari Kereskedelmi /NAFÉM/ Kft.(fém-tömegcikk gyártás), Kiss B. Ker. Kft. (kereskedelem).

A térség gazdaságában az egyik kiemelkedő többletet az idegenforgalmi potenciál jelenti. Megfelelő turisztikai attrakciók kialakításával és jó marketinggel ez lehet a kistérség egyik kitörési pontja. A térségi turizmus elsősorban a Tisza vonzerejére épül, de egyre jelentősebb szerepet játszanak a helyi adottságokra épülő rendezvények, műemlék épületek és a gyógyvizes fürdők.

A gazdálkodó szervezetek versenyképességük meg, illetve fenntartása érdekében törekednek a közterhek jelentette kiadások csökkentésére. A gazdaság „fehérítésének” lehetőségei közül a magas adó és járulékcsökkentés ösztönzése az, ami a legkézenfekvőbb megoldás lehet, figyelembe véve, hogy a térség gazdaságának versenyképésének fejlődése a gazdasági-társadalmi felzárkózás különösen fontos tényezője. Eszközként javasolható az ágazatspecifikus járulékcsökkentés is, mint például a mezőgazdasági és idegenforgalmi, vendéglátó-ipari idénymunka járulékának mérséklése.

2.9. Infrastrukturális helyzet

2.9.1. Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás

A település vezetékes ivóvízzel jól ellátott.

Az ivóvízhálózat üzemeltetője a BEREGVÍZ Kft. (Vásárosnamény, Nyíregyházi út 1.) volt, melynek 31%-ban Vásárosnamény önkormányzata a tulajdonosa. Jelenleg a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Üzemigazgatóság Vásárosnaményi Üzemmérnökség név alatt történik a közszolgáltatás. Vásárosnamény vízellátását biztosító mélyfúrású kutak, a vízmű a 4108 sz. közlekedési út déli oldalán a belterületi határon, sérülékeny vízföldtani környezetű vízbázison helyezkednek el. A település két térségi vízművel rendelkezik, melyek közül az I. számú tartalékként, a II. számú üzemelőként nyilvántartott. A mélyfúrású kutakból kitermelt vizet vas- és/vagy mangántalanítást követően alacsony tárolóba, majd nyomásfokozó segítségével a fogyasztói hálózatba jutatják. A nyomástartást Vásárosnamény és Vitka településrész határán lévő 1200 m³-es víztorony biztosítja. A vízellátást biztosító vízhálózat anyaga azbesztcement nyomócső, a hálózat rendszere körvezetékes. A vízmű Vásárosnamény és Vitka vízellátásán túl Olcsva, Kisvarsány, Nagyvarsány, Gyüre és Aranyosapáti vízellátását is biztosítja. A vízmű technológiai kapacitása 5000 m³/nap. Az éves vízhasználatokból számított átlagos napi vízfogyasztás 1225 m³/d. A vízmű által szolgáltatott ivóvíz minősége nem elégíti ki a 201/2001. (X. 25.) sz. kormányrendeletbe foglaltakat, ezért az Észak-alföldi ivóvízminőség-javító program keretében szükséges az ivóvíz minőségének javítása, amely folyamatban van.

A vízmű ellátási területén az ellátottság 100%-os, a rákötési arány 85%-os. Az ellátott terület vízigényeit a vízmű kielégíti.

A település nagyobb ipari és mezőgazdasági üzemei önálló vízművel rendelkeznek.

A településrendezési terv (TRT) által javasolt beépítések vízellátásának biztosítása a vízmű kapacitásán belül a vízvezeték hálózat bővítésével megoldható. Az ivóvíz hálózat bővítése során a körvezetékes rendszer kialakítására kell törekedni.

Gergelyugornya vízellátását saját önálló vízmű biztosítja, mely a 4113 sz. közút mentén a strandfürdő mellett, sérülékeny vízföldtani környezetű vízbázison létesült. A mélyfúrású kutakból kitermelt vizet vas- és/vagy mangántalanítást követően alacsony tárolóba, majd nyomásfokozó segítségével a fogyasztói hálózatba juttatják. A nyomástartást 350 m³-es víztorony biztosítja. A vízmű technológiai kapacitása 2000 m³/nap. A vízellátást biztosító vízvezeték hálózat anyaga azbesztcement nyomócső, a hálózat rendszere körvezetékes. A vízmű Gergelyugornya vízellátásán túl Jánd vízellátását is biztosítja. Az ellátott terület vízigényeit a vízmű kielégíti.

2.9.2. Csatornahálózat, szennyvíztisztítás

A településen közüzemi szennyvízelvezető szennyvízcsatorna hálózat üzemel, melynek üzemeltetője ugyancsak a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.

Gergelyugornya településrész szennyvízelvezetése

A régi szennyvízcsatorna hálózat elválasztó rendszerű, gravitációs. A településrész önálló szennyvízelvezető csatornahálózattal és tisztító teleppel rendelkezik. Az egyes vízgyűjtőkön összegyűlt szennyvizet körzeti szennyvíz átemelők juttatják a szomszédos vízgyűjtőbe. Az ily módon elvezetett szennyvizet végátemelő juttatja a település Keleti külterületén létesült biológiai tisztítást végző szennyvíztelepre. A fölös iszap kezelése szippantó kocsival áthordva, a vásárosnaményi szennyvíztelepen történik. A szennyvíztelep kapacitása 200 m³/nap. Jelenleg zajlik a Jánddal közös új tisztító építése.

Vásárosnamény és Vitka településrész szennyvízelvezetése.

A szennyvízcsatorna hálózat elválasztó rendszerű, gravitációs. Az egyes vízgyűjtőkön összegyűlt szennyvizet körzeti szennyvíz átemelők juttatják a szomszédos vízgyűjtőbe. Az ily módon elvezetett szennyvizet végátemelő juttatja a város Északi külterületi határán létesült oxidációs árkos totáloxidációs szennyvíztelepre. anoxikus és oxikus terek segítségével tápanyag eltávolítást is biztosít. A friss szennyvíz fogadásán – tisztításán – túl 150 m³/nap folyékony hulladék fogadására, tisztítására is alkalmas. A szennyvíztelep a mennyiségi és a tisztítási igényeket kielégíti. Az önálló vízellátással rendelkező ipari üzemek szennyvizet előtisztítás után a közcsonakra, illetve a szennyvíztelep fogadja. A szakosított sertéstelepen keletkező hígtrágyák fázisbontás utáni elhelyezése, hasznosítása bakhátas kialakítású nyárfás elhelyező területen történik.

2.9.3. Villamosenergia- és gázellátás

A településen közüzemi földgázelosztó hálózat üzemel, melynek üzemeltetője az NKM Földgázszolgáltató Zrt.

Vásárosnamény és Vitka településrész földgázellátása.

A földgázellátást a külterületen húzódó nagy-középnomású távvezetékre csatlakozó átdó állomás illetve körzeti nyomásszabályzó, és a településen üzemelő KPE anyagú földgázelosztó vezeték biztosítják. A település jelenlegi földgázellátottsága 100 %-os. A földgáz ellátás létesítményei csak a szolgáltatóval történt fogyasztói megállapodás birtokában tervezhetők, illetve kivitelezhetők.

Gergelyugornya településrész földgázellátása.

A földgázellátást a külterületen húzódó nagy-középnomású távvezetékre csatlakozó átdó állomás illetve körzeti nyomásszabályzó, és a településen üzemelő KPE anyagú földgázelosztó vezeték biztosítja. A településrész jelenlegi földgázellátottsága 100 %-os. Vásárosnamény és településrészei külterületét érinti a MOL RT. üzemeltetésében lévő termékvezeték és létesítményei, illetve a Vásárosnaménytól Nagydobos felé húzódó nagyközépnomású távvezeték.

Villamos energia ellátás

A város főelosztó hálózata 120 kV-os, a 120/20 kV-os TR állomásból vannak kiépítve a település 20 kV-os szabadvezetékes, ill. a belvárosban földkábeles elosztóhálózatai, melyekről az ellátást biztosító 20/0,4 kV-os transzformátorállomások csatlakoznak. A kiefeszültségű és a közvilágítási hálózatok részben kábelesek, a többi helyen légvezetékes ill. légkábelek.

A település északi iparterülete alatt üzemel az EON. kezelésében lévő, a térséget ellátó 120/20 kV-os transzformátor állomás, amely a területfejlesztés során megvalósuló és a már meglévő ipari-, mezőgazdasági- és kommunális létesítmények villamos. energiaigényét biztosítja.

2.9.4.Hulladékgazdálkodás

A települési szilárd hulladék gyűjtésére, elszállítására vonatkozóan – összhangban az EU irányelveivel – az önkormányzat által kidolgozott szabályozás az irányadó.

A település hulladékkezelése megoldott. A hulladékszállítást az Észak-alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi. Az összegyűjtött szilárd hulladékot a kisvárdai és a nyíregyházi hulladéklerakó fogadja.

2004-ben indult be Szabolcs–Szatmár–Bereg Megye Települési–Szilárdhulladék Gazdálkodási Programja, amely megoldást jelenthet a kistérség hulladékkezelési gondjaira is. A programban 3 regionális hulladéklerakó épült meg, a kistérségben keletkezett hulladék 2011. 01.01. óta a kisvárdai lerakóba kerül. A projekt keretében megvalósult a bezárt lerakók rekultivációja és bevezetésre került a szelektív hulladékgyűjtés. Az ezáltal lehetővé váló hulladékhasznosítás mellett fontos lenne a hulladék keletkezésének megelőzése is.

A város bezárt hulladéklerakója rekultivációjának első üteme 2013. augusztus 1-ével befejeződött.

2.10. Környezeti elemek állapota

2.10.1. Levegő

A levegő állapotát elsősorban az emberi tevékenység és a légköri viszonyok befolyásolják.

A település levegőminősége a kevés ipari szennyező miatt jónak minősíthető. Az elmúlt pár évben több üzem beszüntette tevékenységét, amely környezetvédelmi szempontból jó, de a foglalkoztatottság csökkenése a jövedelmek mérséklődését jelentette. Emiatt a lakosság egyre nagyobb hányada tér vissza a tisztább földgáz használatáról a szén- és fatüzelésre, ami fűtési szezonban jelentős többletterhelést okoz.

2007 decemberében végezték az utolsó manuális mérést a város légszennyezettségével kapcsolatban. Azóta csak a nyíregyházi állomások adatai alapján következtethetünk a szálló por mennyiségére az országos légszennyezettség mérő hálózat adataiból.

Főként a fűtési szezonban érzékelhető súlyos levegőminőség romlás, amikor a légköri viszonyok miatt a kéményekből kiáramló füstgázok nem tudnak elég magasra kerülni, hígulni, s órákon keresztül fojtogató a levegő.

Forró nyári napokon, amikor bedugul a forgalom, akkor pedig a gépjárművek okozta légszennyezés a meghatározó.

Fontos lenne a várost elkerülő utak építése, s a közlekedési szokások átgondolása, illetve, ha már a növekvő pénzhiány miatt egyre többen fűtenek földgáz helyett újból fa- és szénszarmazékokkal, akkor a fűtőberendezések állapotára és a kéményekre is jobban oda kell figyelni.

A legnagyobb közlekedési eredetű légszennyezésnek a Jókai Mór út, Beregszászi út kereszteződésének a közelében élők, a Szabadság tér, Kossuth Lajos út lakói, illetve fűtési szezonban a leszálló légáramlat által érintett területek tulajdonosai érintettek.

A levegő minőségét a természeti tényezők mellett (talajviszonyok, uralkodó szélirány, csapadék, stb.) elsősorban a mezőgazdálkodás, a szolgáltatóipar, a közlekedés, valamint a lakossági tüzelés határozza meg. A mezőgazdaság főleg a gyér növény borítottságú időszakokban zajló kiporzással és az állattartó telepek szag- és bűzhatásával szennyezi a levegőt.

Vásárosnamény Város területén levegőtisztaság-védelmi szempontból lényeges emisszió és imisszió források a legmeghatározóbbtól a legjelentéktelenebb hatásúig sorrendben:

- Közlekedés
- Ipar
- Lakossági fűtés
- Allergén porok
- Mezőgazdaság

Levegőtisztaság-védelmi követelmények:

Levegőtisztaság-védelmi szempontból, a Város teljes bel- és külterületére a 4/2011. (I.14.) VM rendelet által megengedett imissziós határértékek vonatkoznak.

Levegőszennyezettségi zóna:

A településen imisszió mérő állomás az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat adatai alapján nem működik.

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet szerinti légszennyezettségi zónákat a 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet hirdette ki. Ez alapján Vásárosnamény Város az alábbi zónacsoportokba tartozik, szennyezőanyag szerint:

Vásárosnamény Város a fenti rendeletnek megfelelően nem tartozik külön zónacsoportba, így a rendelet 1. számú melléklete szerint:

Zónacsoport szennyezőanyagok szerint					
	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	Szilárd (PM10)	Benzol
Budapest és környéke	E	B	D	C	E

A zónák típusai (4/2011. (I.14.) VM együttes rendelet 5. számú melléklet)

B zóna csoport

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tűréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szint meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C zóna csoport

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterhelési szintre vonatkozó határértékek és tűréshatár között van.

D zóna csoport

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték között van.

E zóna csoport

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

Vásárosnamény levegőszennyezettsége a zónába sorolás alapján:

Kén-dioxid Zónacsoport: E	24 órás egészségügyi határérték ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		Éves ökológiai határérték ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Légszennyezettségi határérték	125		50
Nitrogén-dioxid és nitrogén-oxidok Zónacsoport: B	Órás egészségügyi határérték (NO_2) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	24 órás egészségügyi határérték (NO_2) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Éves ökológiai határérték (NO_x) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Légszennyezettségi határérték	100	85	40
Tűréshatár	50%		50%
Szálló por (PM10) Zónacsoport: C	24 órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
Légszennyezettségi határérték	50		40
Tűréshatár	50%		20%
Szén-monoxid Zónacsoport: D	Órás átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
Légszennyezettségi határérték	10000		
	Éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
Légszennyezettségi határérték	5000		

A bemutatott adatok alapján a vizsgált terület levegőminősége nitrogén-oxidokkal és szálló porral erősen, míg kén-dioxiddal és szén-monoxiddal közepesen szennyezettnek minősül. A minősítés nem mérésen, hanem a zónabesoroláson alapul.

Ökológiailag sérülékeny területek:

A vizsgált területen levegőtisztaság-védelmi szempontból „ökológiailag sérülékeny terület” nem található.

Fűtésből származó légszennyezés:

Vásárosnamény közigazgatási területén a gázvezeték hálózat kiépítése megtörtént. A város közigazgatási területén a lakások kisebb-nagyobb százalékában vegyes tüzelésű kazánnal még fával és szénnel is fűtenek. A gáztüzelés kizárólagos használata a fűtésből származó szennyezettség csökkenését eredményezné, mellyel a hagyományos tüzelésből származó SO₂, NO₂ és szilárd szennyezőanyag terhelés csökkenne. Ez a tendencia azonban visszarendeződni látszik a gázár növekedése miatt.

A Városban az elmúlt években elkezdődött a megújuló energiaforrások használata. A nap energiájának hasznosításához hazai mércével egészen jók a település adottságai, tekintettel arra, hogy a napsütéses órák száma viszonylag magas; évi 2 000 óra körüli. A Városháza, a Hétszínvirág Óvoda, a művelődési központ napelemmel és talajszondás hőszivattyúval, az idősek otthona, a városi könyvtár, a Szilva Fürdő napelemmel gazdagodott, a gimnázium, az általános iskola épületeire folyamatban van a napelemes rendszerek kiépítése.

Közlekedés által okozott légszennyezés

A közlekedési eredetű levegőszennyezés az egyik meghatározó elem, jelentősnek mondható, hiszen a fentiekben is bemutatottak szerint Vásárosnaményt 4 különböző nagyságú közúton lehet megközelíteni, melyek közül az 41. számú főközlekedési út a Város területén is keresztülhalad, a többi útvonal ezen útba csatlakozik elérve a település közigazgatási területét. A szóban forgó közutak között akadnak mellékutak és egy főút is, így ezek hatása befolyásolhatja a település levegőtisztaságát.

A közlekedés egyik nem kifejezetten csak a gépjárművekből származó, de a gépjárművek által keltett légszennyező hatása a porterhelés. Ugyan a közvetlenül a kipufogógázokkal kibocsátott szilárd anyag (korom) mértéke nem elhanyagolható (és a dízel üzemű gépjárművek terjedésével egyre nő), a járművek által okozott porterhelés döntően mégis az útfelszínről kerül a levegőbe.

A burkolatlan utak porterhelése jelentős gondot okoz a településen, főleg a tavaszi, szeles időszakokban, valamint termény-betakarításkor, illetve a nyári aszályos periódusokban.

Gazdasági tevékenységből származó légszennyezés:

Az üzemi és szolgáltató létesítmények légszennyező tevékenységeire és a légszennyező forrásokra 306/2010.(XII.23.) Korm. rendelet vonatkozik, az általuk kibocsátható légszennyező anyagok határértékeit a 4/2011.(I.24.) VM rendelet állapítja meg.

Számottevő ipari légszennyező forrás a település területén nem található.

Gazdasági tevékenységek közül meg lehet említeni a mezőgazdaságból származó légszennyezettséget is.

- Vásárosnamény település közigazgatási területének elég nagy terület áll mezőgazdasági művelés alatt. A mezőgazdasági eredetű kibocsátással elsősorban a talajmunkálatok idején lehet számolni, amikor a kiporzás révén por kerülhet a levegőbe. A probléma nemcsak lokális jellegű, az egész térségben előfordul a mezőgazdasági eredetű magas porterhelés. A mezőgazdasági művelésből kivont, parlagon hagyott területek gyomnövényei, és az egyéb területeken helyenként gyakori parlagfű okoznak némi pollenszennyeződést a levegőben, különösen a nyárvégi időszakban.
- Állattartásból származó, zavaró **bűzterhelés nincs a Város területén.**

2.10.2. Felszíni és felszín alatti vizek

A Víz Keretirányelv értelmében a felszíni vizek tekintetében 2015-g el kell érniük a jó vízminőséget.

A vízminőségi osztályok jellemzése alapján ez a következőket jelenti:

osztály: jó

Külső szennyezőanyagokkal és biológiailag hasznosítható tápanyagokkal **kismértékben terhelt**, mezotróf jellegű víz. A vízben oldott és lebegő, szerves és szervetlen anyagok mennyisége, valamint az oxigénháztartás jellemzőinek évszakos és napszakos változása az életfeltételeket nem rontja. A vízi szervezetek fajgazdasága nagy, egyedszámuk kicsi, beleértve a mikroorganizmusokat. A víz természetes szagú és színű. Szennyvízbaktérium igen kevés.

A jelenlegi állapotban természetes vizeink a legtöbb paraméter tekintetében nem felelnek meg ennek a vízminősítésnek. Ez nem csak rajtunk múlik, hiszen folyóvizeink a legtöbb szennyezést az országhatáron túlról hozzák, de sajnos mi is elég sokat teszünk azért, hogy ez az állapot lassan javul, illetve több helyen újra romlik. A természetes tisztulás nem tud lépést tartani a szennyeződések mennyiségével. A katasztrofális vízszennyezések elleni védekezésre hozták létre az alapjait az országhatárokon átnyúló vízgyűjtőterületek szerint tagolt vízminőség előrejelző rendszernek. A Tisza-vízgyűjtő Automatikus Vízminőségi és Riasztórendszer állomásainak jelenlegi megvalósítása a Tisza folyó hazai vízgyűjtő területére külföldről belépő azon három vízfolyás nagy gyakoriságú vízminőségi észlelésének megoldását biztosítja, amelyek a legjelentősebb szennyezőanyag-terheléssel érkeznek Magyarországra.

A Tisza vízminőségét az ukrajnai Técsőnél kialakított automata mérőállomás elemzi. Az MS-4 monitorállomás tulajdonosa és üzemeltetője a Kárpátaljai Állami Természeti Erőforrások és Ökológiai Igazgatóság (Ukrajna).

Az MS-4 monitorállomás műszerezettsége			
Vízminőségi paraméter	Mértékegység	Mérési tartomány	Működési elv
Víz hőmérséklet	C°	0-50	Digitális
pH		0-14	Potenciometria
Oldott oxigén	mg/l	0-20	Voltametria
Vezetőképeség	µS/cm	0-2000	Konduktometria
Ammónium ion	mg/l	0-10	Fotometria

Nehézfém analizátor (cink, kadmium, ólom, réz)	µg/l	0-5000	Polarográfia
Nitrát	mg/l	0-10	Fotometria
Cianid	mg/l	0-2	Polarográfia

A Tisza vízminősége a térség területén jelentősen nem változik és elsősorban a határon túli tevékenységek határozzák meg.

Rendkívüli szennyezéseket hoz a Szamos a határon túli területekről, amely a Tiszába ömlésekor ugyan hígul, de rontja annak a vízminőségét.

Nem tartozik a jó kategóriába a Kraszna vízminősége sem, így mindhárom folyó tekintetében komoly teendőink vannak, de a megoldást csak nemzetközi szinten lehet kivitelezni.

A tiszai szabadstrand működésével kapcsolatban évente legalább négy alkalommal kötelező a mintavétel, melyben a következő paramétereket mérik:

Megrendelt vizsgálat	Vizsgálati módszer	Eredmény	Határérték	Alsó kimutatási határérték
Escherichia coli szám 100 ml-ben	MSZ EN ISO 9308-3:2000		1500/100 ml	15/100 ml
Enterococcus szám 100 ml-ben	MSZ EN ISO 9308-3:2000		500/10 ml	10/100 ml
Darabos szennyeződés	78/2008.(IV.3.) Korm. rendelet			
Makrofita	78/2008.(IV.3.) Korm. rendelet			
Szín	78/2008.(IV.3.) Korm. rendelet			
Átlátszóság	MSZ 12750/41-71			

A fentiekén kívül a víz hőmérsékletét is feljegyzik.

Az elmúlt évben nem voltak határérték feletti eredmények. Ha mégis előfordulna, akkor a következő vizsgálat eredményéig a kistérségi intézet fürdési tilalmat rendel el.

Fontos feladat még a felszíni vizek szennyezésének csökkentésére a két szennyvíztisztító telep rekonstrukciója, mert az önellenőrzések adatai alapján gyakoriak a minőségi kifogások, azaz a befogadók határérték feletti terhelései.

Vásárosnamény vízbázisa hidrogeológiai szempontból a Nyírségtől északra eső Tisza-parti síksághoz tartozik. A Nyírség, mint kiemelt hát, gravitációs eredetű, mélybehatoló regionális

áramlási rendszert hoz létre, amelynek leszálló ágát képviseli a nyírségi hátság, felszálló része pedig kb. a Tisza és a Keleti-főcsatorna vonalát követi. Ennek megfelelően **a talajvíz a területen természetes állapotban felfelé mozog**, a mélyebb rétegekbe szűrődött kutak nyugalmi vízszintje egyre magasabban áll be.

Az eredeti nyugalmi vízszintek alapján a természetes állapotbeli (víztermelést megelőző) vízmozgást tekintve a területen kismérvű feláramlás volt valószínűsíthető (Halász Béla és mások nyomán). Az alsó pleisztocén rétegek eredeti vízszintje kb. 108 mBf, a felső rétegeké kb. 106 mBf lehetett. A helyi 100-120 méteres pleisztocén rétegvastagság alapján a vertikális hidraulikus gradiens értéke tehát +0,025 m/m lehetett eredetileg.

A felszín alatti rétegvizek minősége megfelelő, a perényi tanyai vízmű rekonstrukciójával az ammóniaszint lecsökkentésre kerül az uniós szabványoknak megfelelő szintre, a gergelyugornyai programrész pedig az arzénmentesítésre ígér megoldást.

A felszín közeli talajvíz elszennyeződése viszont még ma is tart. A szennyvízhálózat kiépítése előtti terhelések még nyomon követhetők, de ettől komolyabb problémát jelent, hogy még ma is sok helyen a háztartásból, állattartásból keletkező „végtermékek” egy részét még különböző módszerekkel a talajba juttatják. Ez pedig a talaj, és hosszabb távon a vízkészletek elszennyeződést eredményezheti.

Vásárosnamény területét a 27/2004 (XII.25.) KvVM rendelet a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny vízminőség-védelmi területnek tartja számon.

2.10.3.Talaj

A talajok 82%-a homokon képződött. A szerves anyagot csak igen kis mennyiségben tartalmazó, vázталajok közé sorolt futóhomokok a felszín 20%-át borítják. A növényzet által megkötött, tehát a futóhomoknál humuszanyagokban gazdagabb (0,5-1% közötti szervesanyag-tartalmú) humuszos homoktalajok csak kisebb foltokban- mélyedésekben találhatóak, ezért összterületük a futóhomokéhoz képest kicsi (3%). A magasabb térszínek löszös üledékein homokos vályog mechanikai összetételű, gyengén savanyú kémhatású, 1-2% szerves anyagot tartalmazó, kedvező termékenységű (V.) barnaföldek összesen 10%-os területi kiterjedésben fordulnak elő.

A kistájat a homokfelszínek 1% körüli szerves anyagot tartalmazó, szélsőséges vízgazdálkodású, gyenge termékenységű (VIII.4) kovárványos barna erdőtalajai uralják, az összterület 49%-a. A löszös üledékek közvetett talajvízhatású térszínein a 2-3% közötti szervesanyag-tartalmú, kedvező (V.) termékenységű réti csernozjomok képződtek (5%). A mélyfekvésű laposok közvetlen talajvízhatás alatti területeinek allúviumain és löszös üledékein vályog, vagy homokos vályog fizikai féleségű, általában a VII. talajminőségi kategóriába sorolt, többnyire felszínétől karbonátos réti talajok fordulnak elő összesen 9%-os területi kiterjedésben. Egy-egy kedvezőbb változatuk termékenységű besorolása V. talajminőségi kategóriába is lehet.

Az alluviális anyagon képződő réti öntések, lápos réti talajok, telkesített síklápok és nyers öntéstalajok kiterjedése 1%, < 0,5%, 1% és 2%. Termékenységük a réti öntéseket (VI.) kivéve gyenge (VIII.). Gazdaságilag nem jelentősek, talajtaniilag jelenlétükkel teljes a hidromorf talajképződmények sora.

Gergelyiugornya

A jellemző talaj a felszínen és felszín közelben az egész Bereget jellemző agyagos, agyagos – vályog, mely vízgazdálkodási szempontból igen kedvezőtlen tulajdonságokkal bír: kevés a beszivárgás, nagy a lefolyási hányad. A felszín alatti rétegek változékonyak, a jó vízvezető képességű talajok is megtalálhatóak.

Vitka

A Vásárosnamény – Mátészalka ök. úttól Keletre eső területek az Ecsedi lápra jellemző kötött talajok, az úttól Nyugatra a Kraszna bal partja jellemzően homokos jellegű.

Vásárosnamény

A Krasznától Ny-ra eső területek homokos jellegűek, a kötöttebb részek is homokkal keverték.

2.10.4.Zaj

A magas gépjárműforgalom – főként a teherforgalom – jelentősen kiveszi a részét nemcsak a levegő, hanem a zajszennyezés terén is. Ez a zaj és rezgés időnként és helyenként az épületek állagának a romlásáért is felelős, valamint a városlakók nyugalmát is zavarja.

Nyáron a gergelyiugornyai lakosok pihenéshez való joga sérül az éjszakai programokat kedvelők miatt.

Évszaktól függetlenül jelentkezhet a szórakoztató tevékenységet folytató vendéglátó egységek és vendégeik által a környezetet zavaró zajhatás.

A település belterületén jelentősebb, nagy létszámot foglalkoztató ipari üzemek nem találhatóak, nagy zaj- és rezgés hatással bíró tevékenység nincs. A településen folyó kisipari tevékenység nem okoz zaj és rezgés szempontjából problémát.

A település zajhelyzetét, az akusztikai komfortfokozatát döntő módon a közlekedés határozza meg. Ezen belül is a legnagyobb részarányt a közúti közlekedés képviseli. Az üzemi vagy szolgáltató jellegű létesítmények zaja lokálisan hat, általában csak a közvetlen környezetben érzékelhető, vagy okoz problémát. Ezzel szemben a közlekedés az egész település szükséglete, így kisebb nagyobb mértékben minden közlekedési létesítmény környezetében kell zajterheléssel számolni.

A településen az 41. számú út tranzitforgalma igen magas.

Az ipar és szolgáltató egységek általi zajkibocsátásra vonatkozó előírásokat a településrendezési terv szabályozási terve tartalmazza.

2.10.5.Zöldfelületi rendszer

Korlátlan használatú zöldfelületek

Belterületi erdők

A belterületi erdőfoltok elsősorban védelmi rendeltetésűek. A rendeltetést a Tisza közelsége is indokolja, így ezen területek megtartása minden szempontból indokolt.

Közparkok, közkertek

A település közparkjainak állapota rendkívül jó, gondozott, ápolt, a rekreációt szolgáló, igényesen kialakított közparkokat találunk elsősorban Vásárosnaményban. A zöldfelületek azonban nem alkotnak rendszert, hálózatot, ezért fejlesztésként fásított sétányok, kerékpárutak kialakítása javasolt, hogy a mozaikos képet hálózati elemekkel szövetté tudják szervezni. A lakóterületi közparkok számának növelése is indokolt elsősorban a város peremén elhelyezkedő lakóterületek közelében.

Vásárosnaményban kettő, Vitkán és a Perényi tanyán egy-egy a mai elvárásoknak megfelelő játszóteret találunk, de ezek további bővítése indokolt.

Utcai zöldsávok, fasorok

A városban néhány utca kivételével nem beszélhetünk tudatosan és tervszerűen kialakított összefüggő zöldsávokról és fasorokról. A vitkai városrészen található helyi védetség alatt álló, a maga nemében páratlan platánfasoron kívül nem rendelkezik a település további védett és védelem alá helyezhető fasorral. A városkép szempontjából meghatározó jelentőséggel bír még a Rákóczi Ferenc úti fasor, melynek többségét japánakácok alkotják. A fasor megújítása és cseréje már időszerű.

Lakóterületi zöldfelületek

A városban igazán nincsenek lakóterületi zöldfelületek.

Korlátolt használatú zöldfelületek

Zöldfelület jellegű intézmények

- Temetők
- Sportpályák

A város és a kapcsolódó települések mindegyike rendelkezik legalább egy közösségi sport területtel. Valamennyiről egységesen elmondható, hogy fejleszthetőek.

Jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények

Egyházi intézmények

A város és a kapcsolódó települések mindegyikének templom kertjei rendezettek és gondozottak. Többségük azonban spontán módon telepített, koncepció nélküli zöldfelület, ennél fogva rendezésük, fejlesztésük a jövőben indokolt. Különösen igaz ez Vitka műemlék templomára és annak környezetére. A Vitkai településközponti templomok kerítésének megszüntetése és a kettő összekapcsolásával létrehozandó többfunkciós, elsősorban zöldfelület jellegű közösségi tér kialakítása megfontolandó.

Oktatási-nevelési létesítmények kertje

Az iskolák udvara rendezett, mindenhol igyekeznek a gyermekek részére elegendő zöldfelületet

és burkolt területet biztosítani a sportolás és a szabadidő eltöltéséhez.

Az óvodák kertje rendezett. A játszótereket folyamatosan bővítik. A városban bölcsőde és gyerekház is üzemel.

Egészségügyi intézmények kertje

A kórház kertje vonzó, árnyas a belváros tüdejét jelentő zöldfelület, fejlesztése azonban indokolt.

Közigazgatási intézmények

Az igazgatási intézmények általában nem rendelkeznek jelentős zöldfelülettel, előkertjük azonban rendezett, egységes képet mutat.

Egyéb korlátolt használatú zöldfelületek

Lakóterületek kertjei

A lakóterületek kertje természetesen beépítési módokként változó. A hagyományos, falusias beépítésű lakóterületeken a telkek előkertje általában a paraszti hagyomány szerint létesült előkert jellemzőit hordozza. Ez azt jelenti, hogy szerkezetében és növényanyag megválasztásában is visszaköszönnek a hagyomány elemei, csak elvétve fordul elő egy-egy mai 'divat' növény stb. Különösen Vitka, Gergelyugornya és Perényi-tanya előkertjei minta értékűek.

Mezőgazdasági területek

A város és a kapcsolódó települések mindegyikén előfordulnak belterületi mezőgazdasági területek, melyek művelése változatos, azaz szántót és gyümölcsöst is találunk köztük. A művelés gyakran egy helyrajzi számmal illetett területen belül is változó, ezért egységes, folt szerű jelölésük nehézkes. Ennek oka talán az, hogy a mezőgazdaság, mely az itt élők alapvető jövedelem forrása volt hosszú időn keresztül, évek óta nem rentábilis, így az itt élők önellátásra és nem piacra termelésre rendezkedtek be. Az önellátásba pedig az emberi és az állati élelem is bele tartozik, így a földterületen gyümölcsöt, zöldségfélét, gabonát, takarmányt stb. egyaránt termelnek.

3.HELYZETÉRTÉKELÉS

3.1.Kérdőívek kiértékelése

A LOCAL AGENDA 21 program a lakosság részvételén is alapszik.

A város környezetvédelmi, gazdasági és társadalmi helyzetének, igényeinek felméréséhez és a helyzetértékelés elkészítéséhez kérdőíveket készítettünk, melyet a felnőtt lakosságot és a fiatalabb generációkat is igyekeztünk bevonni.

A kérdőíveket az Önkormányzat segítségével juttattuk el az általános iskolához és gimnáziumhoz.

A kérdőívek kiértékelésének eredményei rávilágítanak a lakosság által megfogalmazott megoldandó feladatok körére és a lakosság Vásárosnaményről kialakult véleményére.

A lakossági kérdőíveknél a kitöltők száma 45 fő volt, melyből egy kérdőívet sem tekintettünk kiértékelhetőnek.

Az oktatási intézményekben kitöltött kérdőívek száma 49 db, melyből egy kérdőívet sem tekintettünk kiértékelhetőnek.

3.1.1.Lakossági kérdőívek kiértékelése

A lakossági kérdőívet kitöltők között 29 % volt a nők, 71 % a férfiak aránya. Koreloszlás szerint a válaszadók 33 %-a volt 30 év alatti, 18 %-a 31 és 40 év közötti, 40 %-a 41 és 54 év közötti 9% az 55 év feletti.

Iskolai végzettségnek megfelelően 44%-a aki főiskolát, egyetemet végzett, 27% aki érettségivel rendelkezik, 2% szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők aránya és 27%-a volt a válaszadóknak aki 8 osztályt végzett. A válaszadók többsége (93 %) több, mint 20 éve a településen él.

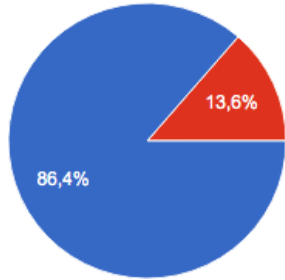
A válaszadók 86%-a szívesen él Vásárosnamény területén és csaknem ugyanannyian (82%) szívesen él jelenlegi lakókörzetükben. Arra a kérdésre, hogy a városban felnövő gyerekek el fognak e költözni, már többen (80%) bizonytalanra tippeltek, míg a megkérdezettek 20% szerint a fiatalok elköltöznek a városból.

Arra a kérdésre, hogy a településen lakók mit szeretnek legjobban a lakókörnyezetükben legtöbben a (57%) a zöldterületeket, tereket jelölték meg, második helyen a munkahelyek közelségét, míg harmadik helyen a lakóközösségek szerepelnek.

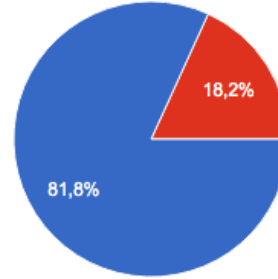
A válaszadók többsége (76%) meg van elégedve a városban működő vállalkozásokkal, üzletekkel, boltokkal, valamint egyéb szolgáltató egységekkel. A válaszadók azonban olyan gazdasági tevékenységeket végzők számának növekedésére számítanak, ahol maguk a városban élők dolgozhatnak, valamint melyek minőségi termékeket állítanak elő ill. minőségi szolgáltatásokat nyújtanak.

5. ábra: A megkérdezettek milyen arányban szeretnek Vásárosnaményban élni

Ön szívesen él Vásárosnaményban?

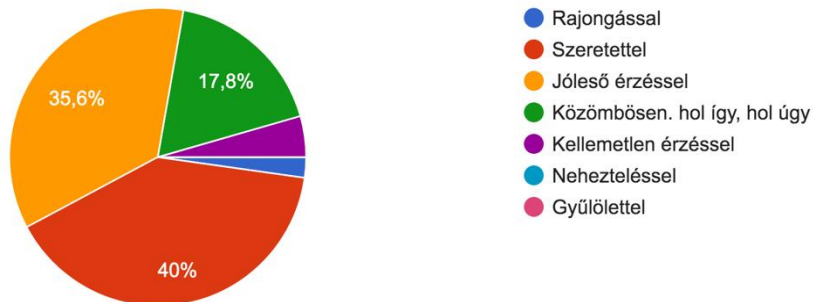
Ön szívesen él közvetlen lakókörnyezetében?

● Igen
● Nem

A megkérdezettek 42%-a szeretettel gondol Vásárosnaményra, míg 36%-a jóleső érzéssel, 18% - válaszolta azt, hogy közömbösen, 4% válaszolta, hogy kellemetlen érzéssel. A válaszok összhangban vannak a kérdőív a 2. kérdésre adott válaszokkal, miszerint a 86 % válaszolt úgy, hogy szívesen él a településen.

6. ábra: A megkérdezettek érzései, gondolatai a településsel kapcsolatban

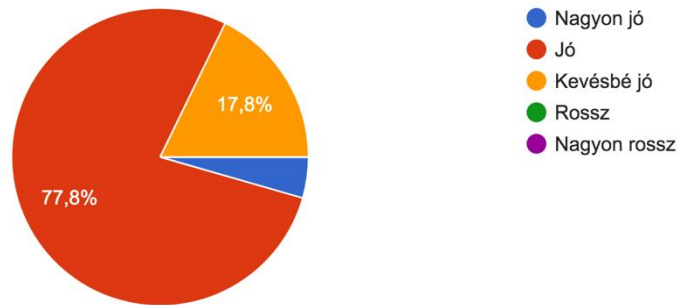
A kapott eredmény szerint a jelenlegi lakosok közül sokan szeretnek Vásárosnamény területén élni.

A **településen található helyi értékek** (épületek, utcák, terek) és környezetük állapotát az itt élők közül 86%-ban jónak, 14%-uk kevésbé jónak ítélte meg, míg a válaszadók közvetlen lakókörnyezetében 71 %-ban mondták azt, hogy jó, 29 %-ban pedig, hogy kevésbé jó. Negatív minősítések (nagyon rossz, rossz) erre a kérdésre nem érkeztek.

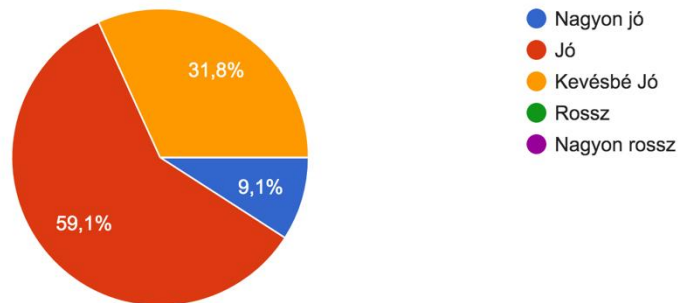
Összességében megállapíthatjuk, hogy a **település helyi értékeinek** állapotát jónak, a **közvetlen lakókörnyezetben** is jónak ítélték meg a válaszadók.

7. ábra: Helyi értékek és a lakókörnyezet megítélése a lakosság véleménye szerint

Helyi értékek állapota Vásárosnaményban

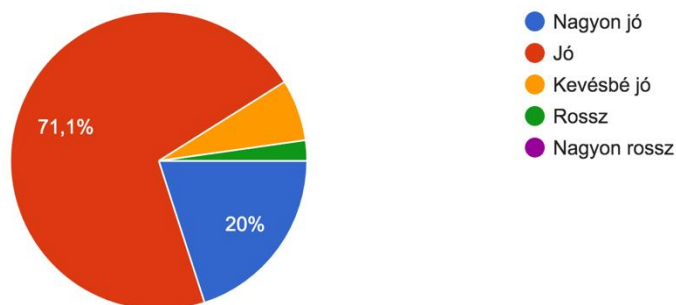

Helyi értékek állapota a közvetlen lakókörnyezetben

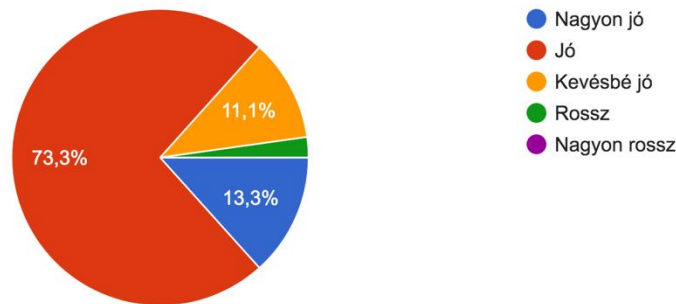

A település **természeti (erdők, patakok, tavak, parkok stb.) és környezeti (víz, levegő, talaj, a település tisztasága, zaj) állapotával kapcsolatos kérdésekre adott válaszokból az derül ki, hogy a lakosok többsége jónak tartja Vásárosnamény természeti és környezeti állapotát.**

8./a ábra: A település természeti állapota Vásárosnaményban

9/b. A település környezeti állapota Vásárosnaményban

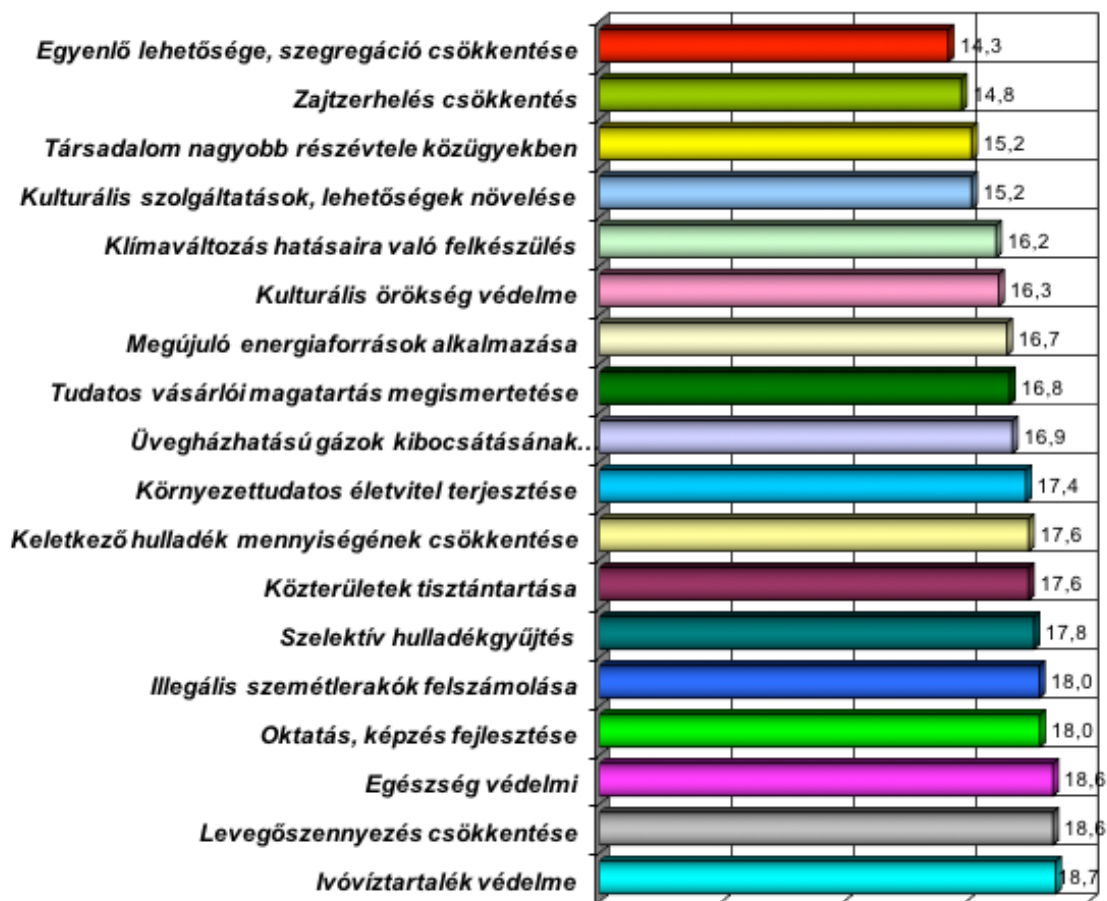
Arra a kérdésre, hogy mi lenne a legfontosabb és legmegfelelőbb megoldás a környezetszennyezés megállítására a válaszadók többsége (44 %) a környezetbarát technológiák bevezetését és annak anyagi támogatását támogatja. 27 %-a károkozó megbírságolását, 15%-uk a károkozó tevékenység betiltását, 13%-uk pedig a károk ellensúlyozását különböző fejlesztésekkel, beruházásokkal, azaz kompenzációkkal tartja a legjobb megoldásnak.

A lakosság nagy többségére jellemző, hogy a környezetvédelmet saját ügyének is tekinti. 84 %-uk vallotta azt, hogy szelektíven gyűjti a hulladékot, 78%-uk, hogy a hazai élelmiszereket részesíti előnyben, 89%-uk energiatakarékos izzót használ és 27 %-uk rendszeresen kerékpárral közlekedik. Ezen a területen lényeges javulás tapasztalható a korábbi felmérések eredményeihez képest.

A lakossági felmérés alapján Vásárosnamény környezeti helyzete jónak mondható, fejlesztésre közvetlenül nem szorul, de a fenntartására igen nagy figyelmet kell fordítani, hogy sem a település természeti környezete, sem a közvetlen környezet ne károsodjon. Ennek eredményeképpen a megvalósítás című fejezet tartalmaz olyan megfogalmazott programokat, melyek figyelembe veszik a környezet állapotának megóvását.

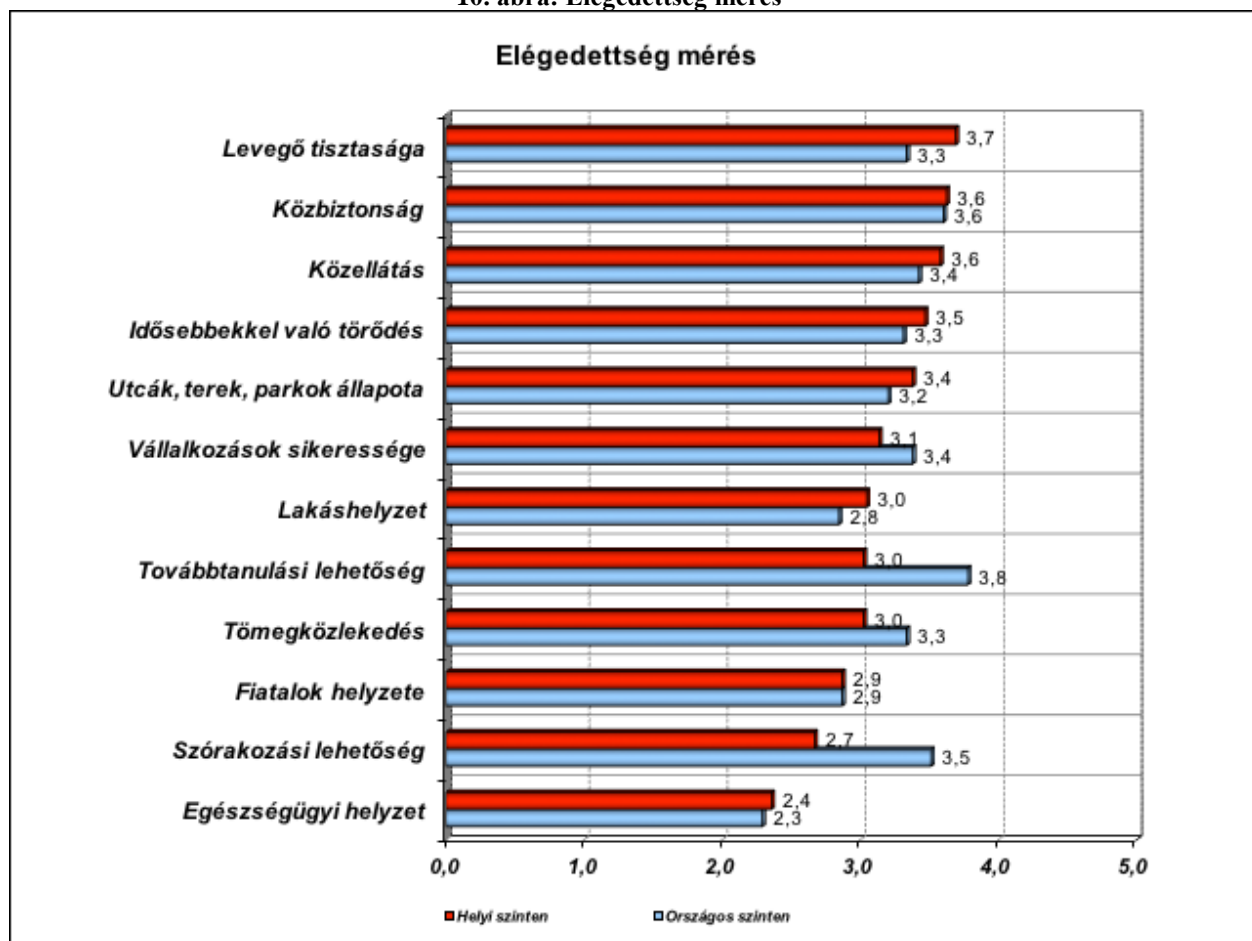
Megkértük a lakossági kérdőívet kitöltőket, hogy rangsorolják a környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági feladatukat fontosságuk szerint. Az értékelés alapján a lakosság a 10. számú ábra szerinti válaszokat adta.

9. ábra: Vásárosnamény környezeti, társadalmi és gazdasági feladatainak rangsor szerint (felülről lefelé növekvő fontossági sorrendben)

A következő kérdésben arra voltunk kíváncsiak, hogy melyek azok a tényezők, melyek leginkább problémát jelentenek a településen.

10. ábra: Elégedettség mérés

A kérdés kiértékelését követően az elkészített diagramban (11. ábra) jól látható, hogy helyi szinten a környezetvédelmi, a társadalmi és a gazdasági helyzet értékelésénél jó, közepes, illetve elégséges szintű értékelések születtek az alábbiak szerint:

- jó elégedettségi szint: levegő tisztasága, közbiztonság, közellátás
- közepes elégedettségi szint: idősebbekkel való törődés, utcák, terek, parkok állapota, vállalkozások sikeressége, lakáshelyzet, továbbtanulási lehetőségek, tömegközlekedés állapota, fiatalok helyzete, szórakozási lehetőségek
- elégséges elégedettségi szint: egészségügyi helyzet.

A megkérdezettek véleménye alapján Vásárosnaményban az alábbi területeken jobb a helyzet az országos helyzethez viszonyítva:

- levegő tisztasága, közellátás, idősebbekkel való törődés, utcák, terek, parkok állapota, lakáshelyzet

Az alábbi területeken ítélték a meg a helyi helyzetet rosszabbnak az országosnál:

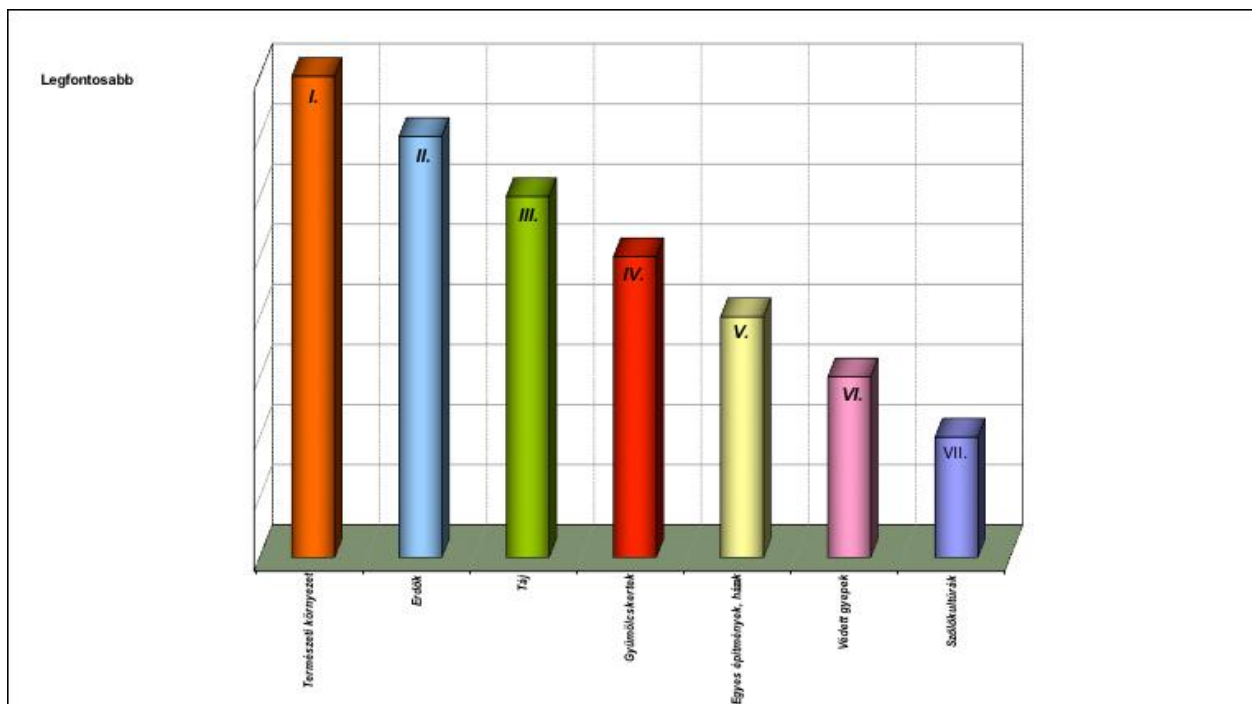
- vállalkozások sikeressége, továbbtanulási lehetőség, tömegközlekedés helyzete,

szórakozási lehetőség.

A település gazdasági helyzetét a lakosság a következők szerint értékelte:

- Az ipar fejlettsége a településen a válaszadók 43%-a szerint kevésbé jó, 30 %-a szerint jó, 20 %-a szerint rossz, 7% szerint nagyon rossz.
- A mezőgazdaság fejlettsége a válaszadók 7 %-a szerint nagyon jó, 52 %-a szerint jó és 34%-a szerint kevésbé jó, míg 7%-a szerint rossz.
- A szolgáltatások fejlettsége a válaszadók 40%-szerint jó, 44 %-a szerint kevésbé jó, valamint 13 %-a szerint rossz, 2% szerint pedig nagyon rossz.
- A Vásárosnaményban élő emberek képzettségére és tanultságára a válaszadók 2%-a szerint nagyon jó, 42 %-a azt mondja, hogy jó, 45%-a, hogy kevésbé jó és 9 %-a vallja azt, hogy rossz, 2% szerint pedig nagyon rossz.

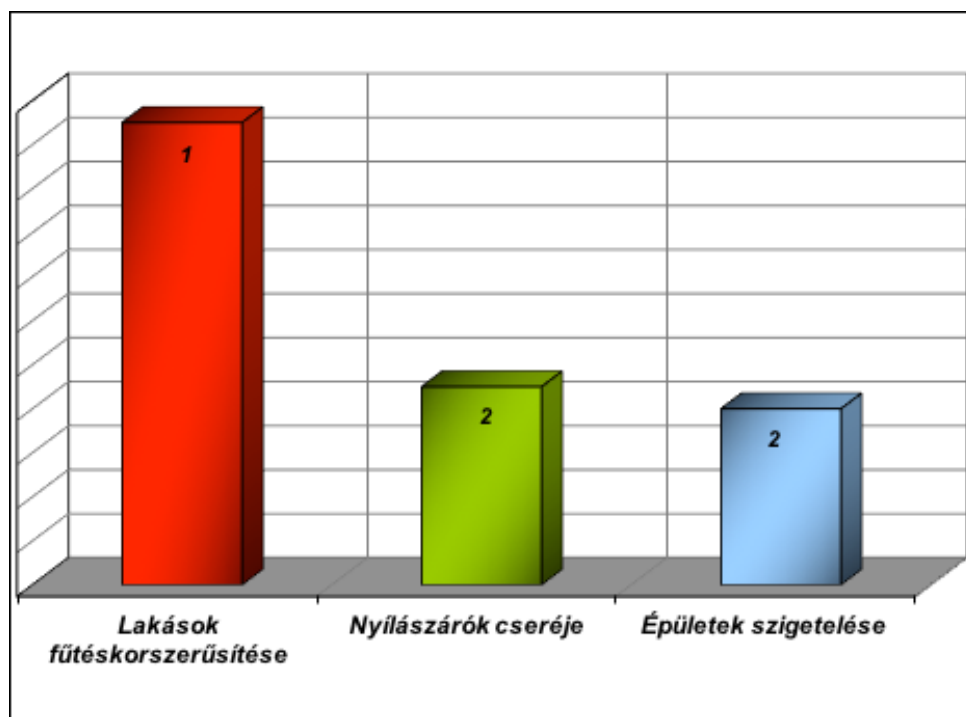
11. ábra: A lakosság prioritása a környezeti értékek védelmének területén

A lakosság véleménye alapján a leginkább védeni kívánt érték a természeti környezet, majd az erdők, ezt követi az táj, majd a gyümölcsösök, építmények és házak.

A lakossági kérdőívek kiértékelése során a környezet és a fenntartható fejlődés tudatában a jövőbeni energiafelhasználás csökkentésére feltett kérdéseinkre a válaszadók 96%-a mondta azt, hogy a jövőben jobban fog takarékoskodni az energiával, vagyis a vízzel, gázzal és elektromos energiával. A fenti kérdést megelőzően kíváncsiak voltunk, hogy a válaszadók közül hányan vannak tisztában azzal, hogy mennyi energiát fogyasztanak háztartásukban. A válaszukból kiderül, hogy 64%-uk figyelemmel kíséri a havi vagy éves energia felhasználásukat, míg a maradék 36% nem.

12. ábra: A lakosság által energia megtakarítást eredményező korszerűsítések fontossági sorrendje

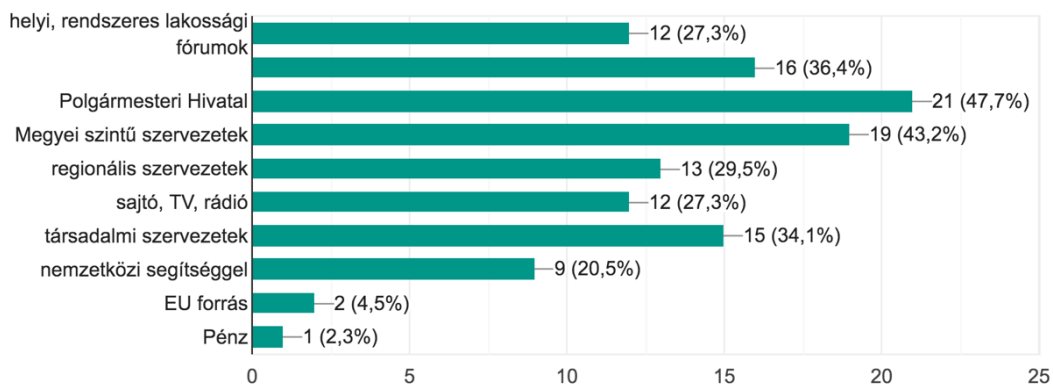

Az energia-megtakarításokat eredményező korszerűsítéseket a következőképpen képzelik el a válaszadók:

Első helyen a lakások fűtőkorszerűsítését, majd a 2. helyen egyforma fontossággal szerepel a nyílászárók cseréje és az épületek szigetelése.

Arra a kérdésre, hogy milyen módon, milyen szervezetek, intézmények segítségével lehetne a legjobban fejleszteni a települést, az alábbi válaszokat kaptuk (14. ábra).

13. ábra: Milyen módon lehetne a települést leghatékonyabban fejleszteni?

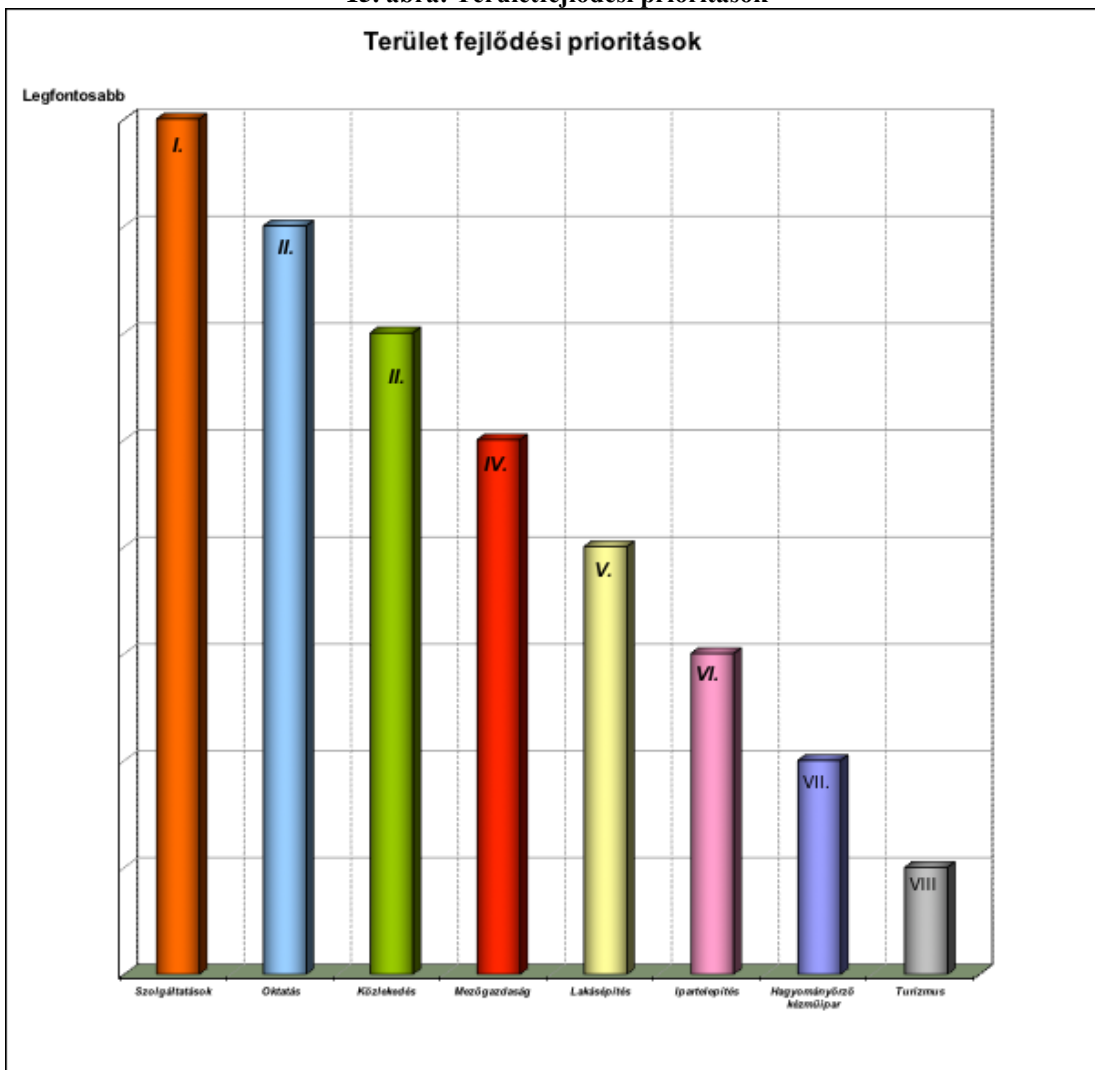
A válaszadók többsége a polgármesteri hivatalt és a megyei szintű szervezeteket jelölte meg a fő fejlesztési lehetőségnek. Mindezek mellett fontosnak tartják a képviselő testület és a társadalmi

szervezetek közreműködését is.

Az előbbi kérdésre adott válaszok alapján felmértük, hogy a válaszadók közül ki milyen önkormányzati, esetleg lakossági kezdeményezésben tudna részt venni.

A megkérdezettek nagy része ezekben a feladatokban leginkább önkéntes munkával kívánna részt venni (42%), ami pozitív hozzáállást jelent a lakosság a fenntartható fejlődés elősegítése érdekében. 9%-a a pénzügyi hozzájárulást jelölte meg, míg a 22%-uk azt mondja, hogy képzettségüknek megfelelően tanácsadással, ismeretterjesztő tevékenységekkel venne részt a feladat megoldásában. Fizetett munkát 27 % említ, egyéb forrás nem került megjelölésre.

15. ábra: Területfejlesztési prioritások

A felnőtt lakosság körében a szolgáltatások, az oktatás és a közlekedés fejlesztését szeretnék a megkérdezett lakosok.

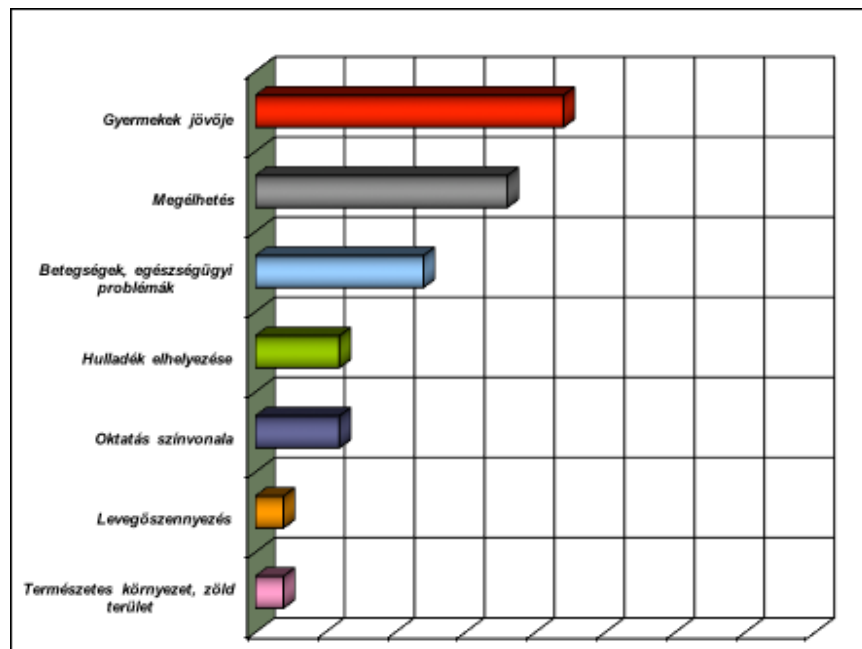
Vásárosnamény településen a szociális ellátás megítélése közepesnek mondható. A

megkérdezettek 84 %-a szerint a szociális célra rendelkezésre álló pénzüsszegeket a szociális intézményrendszer fejlesztésére kellene fordítani, nem pedig közvetlen segélyezésre.

A megkérdezettek 84%-a szerint a hatóságok feladatkörébe tartozik, hogy gondoskodjanak a bajba jutott rászorulókon, azonban nem úgy, hogy mások, jó helyzetben lévők adóit emelik, hanem más módon szükséges megoldani ezt a problémát.

A válaszadók véleménye szerint a Vásárosnaményban lakó embereknek a belátható jövőben a következő főbb problémákkal kell szembe néznie: legtöbben a gyermekek jövőjének biztosításának jelölték első helyen, második helyen a megélhetés nehézségeit, harmadik helyen az egészségügyi problémákat, negyedik helyen a hulladék elhelyezésének problémája szerepel. Ötödik helyen a oktatás színvonalát jelölték meg.

14. ábra: A település legsürgetőbb települési problémái

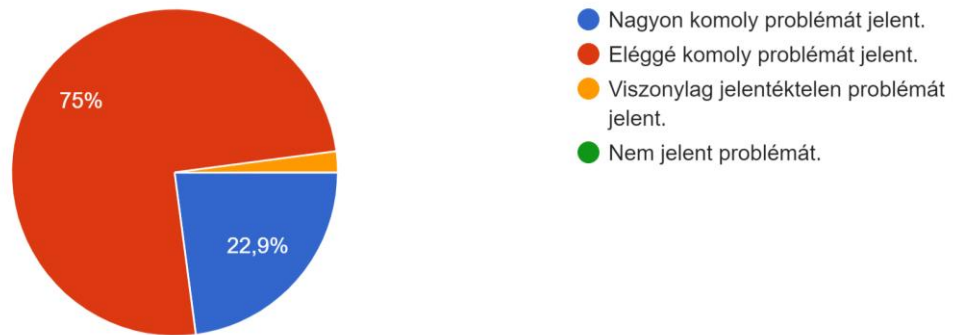

A felnőtt lakosság szerint a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek megszerzése fontos, megszerzését, megismerését elsősorban a tv-ből, lakossági fórumok megszervezését és megtartását és plakátok, szórólapok kihelyezésével tekintik megoldhatónak, illetve fontosnak tartják az internetről, rádióból és újságokból történő tájékozódást is. A fenntartható fejlődésre általában kíváncsiak, de nagyon sokan csak a településük helyzetével kívánnak foglalkozni.

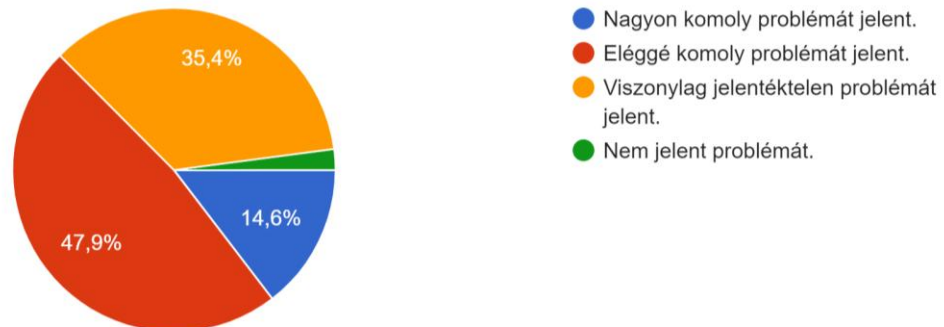
3.1.2. Oktatási-nevelési kérdőívek kiértékelése

A tanulók általi megítélés szerint a környezetszennyezés jelentősége hazánkban valamint Vásárosnamény településen jelentős. A megkérdezettek döntő többsége szerint a környezetszennyezés az "Eléggé komoly probléma" kategóriába esik, mind helyi mind országos szinten.

15. ábra: Környezetszennyezés jelentősége hazánkban

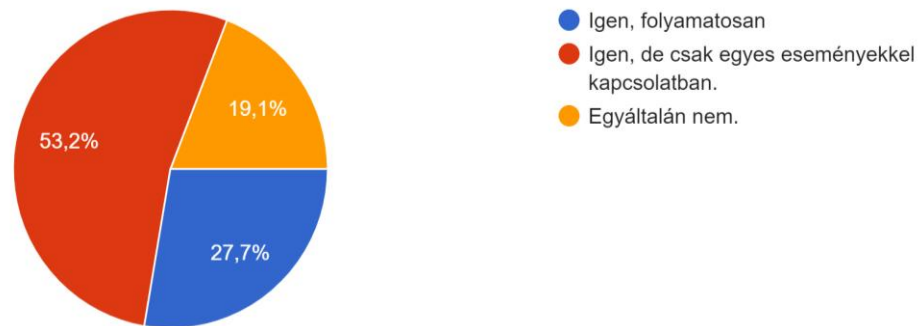

16. ábra: Környezetszennyezés jelentősége Vásárosnamény Városban

A válaszok összessége arra enged következtetni, hogy a megkérdezettek szerint a környezetszennyezés mind helyi, mind pedig országos szinten jelentős probléma, de lokálisan, közvetlen környezetükben kisebb mértékben tapasztalható.

17. ábra: Környezetvédelmi kérdések iránti érdeklődés

A válaszadók 19%-a mondta azt, hogy Ő egyáltalán nem érdeklődik a környezetvédelem iránt. 53% csak egyes környezetvédelmi kérdések iránt érdeklődnek. 28% mondta az, hogy folyamatosan érdeklődik a környezetvédelem iránt.

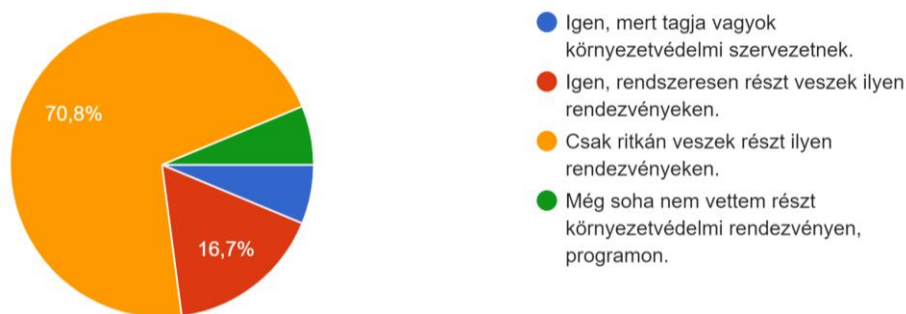
Arra a kérdésre, hogy mi volt az a környezeti probléma, ami felkeltette az érdeklődésüket a megkérdezettek csak 55% válaszolt. A tanulók által megjelölt környezeti problémák általános problémák voltak, úgy mint vízszennyezés, levegőszennyezés, illegális hulladéklerakás, globális felmelegedés ezeken kívül konkrét jelentős eseteket csak kevesen említettek (Csernobil atomkatasztrófa, ausztráliai erdőtűz).

A válaszadók 28%-a folyamatosan figyelemmel kíséri a környezetvédelemmel kapcsolatos híreket, 53% csak egyes konkrét eseményekkel kapcsolatban informálódna, míg 19% egyáltalán nem érdeklődik környezetvédelmi kérdések iránt.

A válaszadók elsősorban a interneten keresztül tesznek szert a környezetvédelemmel kapcsolatos információkra. Ezt követi az iskola, mint intézmény, ahol mind a tanórákon, szakkörökön, valamint intézményen belüli rendezvényeken jutnak ilyen jellegű információkhoz. Tájékozottságuk következő jelentős forrása a televízió és rádió.

A megkérdezettek 88%-a ismer csak környezet- és/vagy természet-védelmi szervezet.

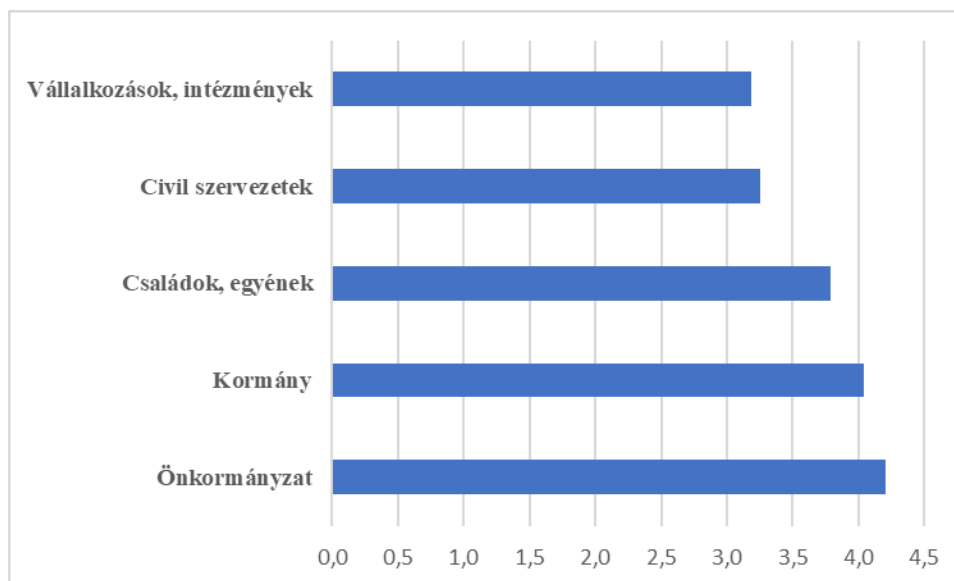
18. ábra: Környezetvédelmi rendezvényeken való részvétel

A válaszadók 71%-a passzív hozzáállást tanúsít a környezetvédelmi rendezvényekkel kapcsolatban. Az aktív résztvevők aránya mindösszesen 23%. A tanulók közül a megkérdezettek 94%-a tudott minimum egy, az iskolájában rendszeresen megrendezésre kerülő környezetvédelemmel kapcsolatos napot megnevezni. A válaszadók több, mint fele nevezte meg a Föld Napját és a Madarak és Fák Napját, 33% a Környezetvédelmi Világnapot. A kérdőívben szereplő egyéb kategóriát 4 fő jelölte meg. A válaszadók 6%-a szerint viszont az iskolában nincsenek ilyen megemlékezések.

Arra a kérdésre, hogy a települési környezet állapota és védelme kinek az elsőrendű felelőssége a diákok többsége első helyen a helyi önkormányzatot nevezte meg felelősnek, ezt követően az országot irányító kormányt, majd harmadik helyen a családok, egyének szerepelnek, negyedik helyen a civil szervezetek, ötödik helyen pedig a vállalkozások intézmények állnak.

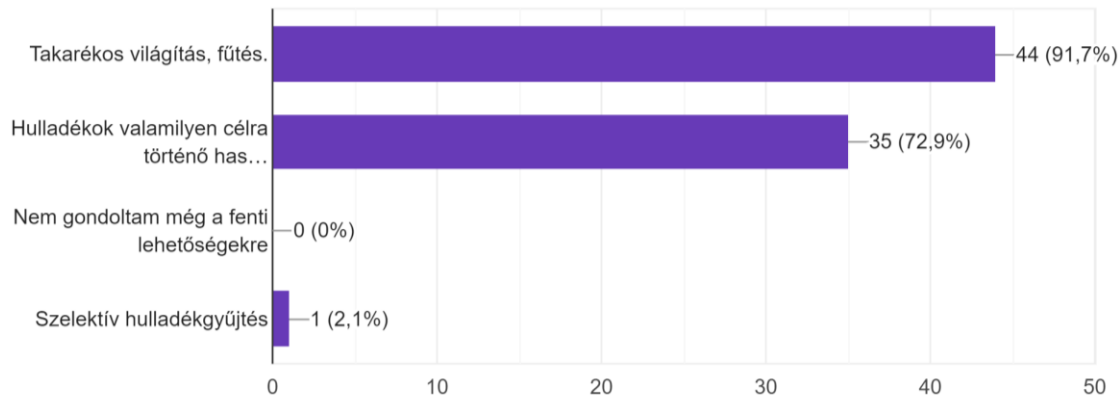
19. ábra: Felelősség

A mindennapi viselkedésünk, szokásaink hozzájárulhatnak a környezeti problémák

fokozódásához, de csökkentéséhez is. A diákok véleménye szerint (20. ábra) az otthon és az iskolában is alkalmazható „környezetvédő” megoldások közül fontosságuk szerint a takarékos világítás és fűtés a legfontosabb, a hulladékhasznosítás a második legfontosabb, harmadik a szelektív hulladékgyűjtés.

20. ábra: A környezetterhelés csökkentésének módjai Vásárosnaményban

A megkérdezett tanulók 96%-nak az a véleménye, hogy a vásárlási szokásoknak is lehetnek terhelő hatásai (46% jelentős a hatás, 50% lehetnek hatásai) a környezetre, 4% nem tartja a fogyasztási (vásárlási) szokások hatásait jelentősnek.

21. ábra: Vásárlási szokások hatása a környezetre

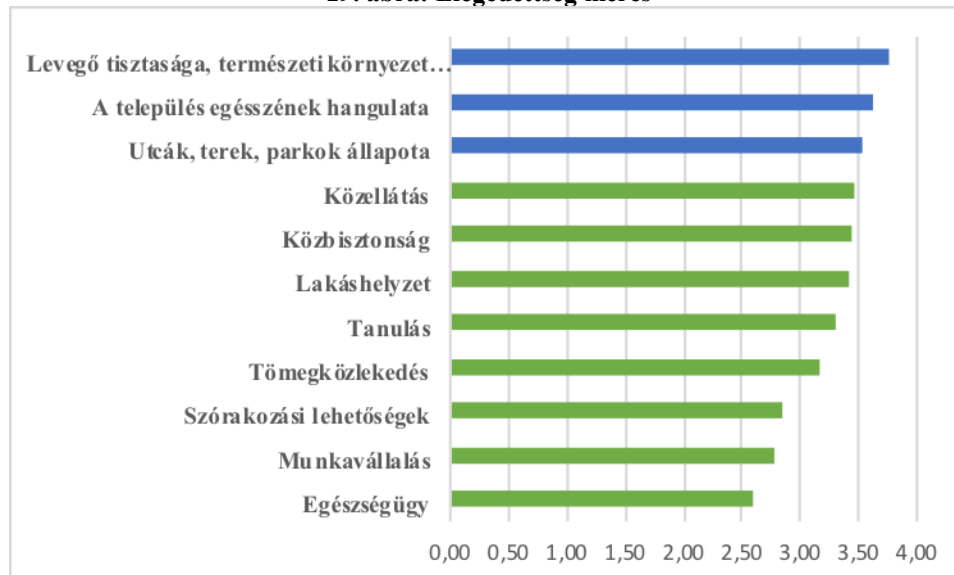
A megkérdezettek 56%-a nyilatkozott úgy, hogy vásárlásnál azt a terméket választják, amelyik kevésbé terheli a környezetet, 40% ritkán veszik ezt a szempontot figyelembe. A tanulók 4%-ánál nem beszélhetünk tudatos vásárlói szokásokról, a megvásárolt vagy használt termékek környezeti terhelését figyelmen kívül hagyják.

A kérdőívet kitöltők 48%-a passzív hozzáállást tanúsít a helyi ügyekkel, kérdésekkel kapcsolatban, szintén 48%-uk tartja magát megfelelően tájékozottnak, illetve érdekeltnek Vásárosnamény település aktuális ügyeit illetően. 4%-ukat pedig egyáltalán nem érdeklik a helyi ügyek. Vélhetően a válaszadók korosztályi sajátosságainak következménye ezen kedvezőtlen megoszlás, bár az előző évekhez képest javulás tapasztalható.

A város, valamint a szűkebb lakóközvetet aktuális ügyeit, problémáit a válaszadók 57%-a otthon szülőkkel és ismerősökkel, 28%-uk az iskolában a tanárokkal, 15%-uk szűkebb baráti társaságban beszél meg.

A megkérdezett tanulók 81%-a szívesen él a településen, 19%-uk nyilatkozott úgy, hogy ha volna lehetőségük, elköltöznének a környékről.

19. ábra: Elégedettség mérés

A fenti diagramban zöld színnel jelöltük azokat a témaköröket, melyekkel közepesen elégedettek a diákok, kék színnel pedig amikre jó osztályzatot adtak. Egyéb kategóriák az értékelés során nem születtek. Az ábrán látható, hogy legkevésbé a helyi egészségüggyel és munkavállalási lehetőségekkel nincsenek leginkább megelégedve a tanulók.

Összességében elmondható, hogy a lakosság tudatában van a jelen és jövő generációkat veszélyeztető folyamatokkal Vásárosnaményban. Elsősorban olyan problémákat jelöltek meg, melyek megfigyelhetőek globális és lokális szinten egyaránt. Azonban a kérdőív lehetőséget nyújtott arra, hogy elsősorban a helyi szinten felmerülő, lokális problémák kapjanak hangsúlyos szerepet, és egyértelművé váljon a lakosság hozzáállása a települést érintő fejlesztési tevékenységekhez, programokhoz.

Jelen program és terv azért készült, hogy a fenntartható fejlődés szemléletét kialakítsa a város lakosságának és intézményeinek körében, valamint a benne megfogalmazott programokat, célkitűzéseket, stratégiát, jövőképet ne csak tervezés szintjén álmodják meg, hanem azok

megvalósítását is elérjék.

3.2.SWOT analízis

A célkitűzések megalapozásához Vásárosnamény környezeti, társadalmi és gazdasági állapotának értékelése alapján szükséges meghatározni a főbb fejlődési, fejlesztési irányokat. Ennek egy jól bevált módszere az ún. SWOT analízis, amely a belső és külső tényezők alapján vizsgálja az adott állapotot és meghatározza a kitörési irányokat.

Az egyes betűk jelentése:

S - erősségek (*strengths*)

W - gyengeségek (*weaknesses*)

O - lehetőségek (*opportunities*)

T - fenyegetések (*threats*)

Az erősségek és a gyengeségek a belső állapotot jellemzik, míg a lehetőségek és a veszélyek a külső körülményeket.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • Tiszta, ipari károsító tényezőktől viszonylag mentes, vizekben gazdag természeti környezet; természeti értékek. • Felszíni és rétegvizekben való gazdagság, az öntözési lehetőségek szinte korlátlanok. • Három ukrán-magyar határátkelőhely közelsége. • Nagy alma-feldolgozó kapacitás alakult ki. • A kérődző állatok tartásának természeti feltételei adottak. • Jó talajadottságok, nagy mennyiségű gyepes terület. • A vonalas infrastruktúra hálózatok többsége jól kiépített. • A képezhető (átképezhető) munkaerő-állomány potenciálisan rendelkezésre áll. • Nagy értéket képviselő szellemi, tárgyi, kulturális örökség. • Egyedi tájtermékek • Kiemelkedők a kulturális, építészeti, népi hagyományok • Jelentős idegenforgalmi potenciál. • A lakosság lokálpatriotizmusa, áldozat-vállalása rendkívül magas. • A védett területek a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet részei. • Érzékeny Természeti Területek program mintaterülete a kistérség egy része. • Agrár Környezetvédelmi Programba bekapcsolódtak a gazdák. • Informatikai és telekommunikációs hálózatok kiépítettsége egyre nő. • a település földrajzi elhelyezkedéséből származó 	<ul style="list-style-type: none"> • Természeti katasztrófák (árvíz, belvíz, fagykár) által veszélyeztetett térség. • Előregedő népesség, elvándorlás, lakosságcsökkenés. • Az általános képzettségi szint alacsony, a magasan képzett szakemberek elvándorlása jellemző • Magas a gyenge minőségű (alacsony AK értékű) földterületek aránya. • Nem elegendő a mezőgazdasági termelői tároló kapacitás. • A mezőgazdasági termelésnek alacsony a jövedelemtermelő képessége. • Általános tökehiány. • Alacsony a gazdasági fejlettség szintje. • A lakosság egészségi állapota az országosnál rosszabb. • A belvízvédelmet szolgáló létesítmények állapota. • Magas a halmozottan hátrányos helyzetű roma etnikum aránya. • Relatív nagy távolság a fejlett (hazai és európai) ipari centrumoktól, fizetőképes piacoktól. • Térségi marketing hiányosságai. • segítségnyújtásra szorulóknak növekvő száma • szórakozási és kulturális, kapcsolódási lehetőségek nem megfelelő száma. • társadalmi kohézió problémái • a közlekedés nem teljes mértékben megoldott (vasúti-, tömegközlekedés)

<p>előnyök,</p> <ul style="list-style-type: none"> • közlekedésből származó előnyök, első rendű főközlekedési utakkal és autópályákkal való kapcsolat, M 3-as autópálya közelsége • értékes történelmi múlt, építészeti értékek, • az infrastrukturális ellátottság - víz, gáz, villamos energiaellátás - megfelelő, szinte 100%-ban teljesnek mondható • civil szervezetek aktivitása • lokálpatriotizmus • együttműködési készség a lakosság részéről • kitűnő oktatási lehetőségek a Fővárosban • évenként tartott közösségi rendezvények. • alacsony munkanélküliség, fejlett szociális rendszer • 	
--	--

LEHETŐSÉGEK	FENYEGETÉSEK
<ul style="list-style-type: none"> • Kiemelt kormányzati törekvés a vidék és a mezőgazdaság hatékony fejlesztése. • Jelentősen növekednek a mezőgazdaság fejlesztésére, a vidékfejlesztésre, valamint a környezetvédelemre rendelkezésre álló EU források. • Regionális Szilárdhulladék-program végrehajtása, szelektív hulladékgyűjtés kialakítása és működtetése. • Növekszik a minőségi egyedi termékek, tájtermékek iránti kereslet. • Határon átnyúló (magyar-ukrán) kapcsolatok további erősödése. • Növekszik az igény a vidéki turizmus iránt. • Az idegenforgalmi befektetések növekedése. • - Növekszik a biotermékek iránti igény és kereslet. • A roma etnikum felzárkóztatására sorozatosak a programok. • Jelentős támogatások a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatásának segítésére. • Szatmár-Beregi Natúrpark programba bekapcsolódási lehetőség. • új társadalmi szereplők megjelenése, új civil szervezetek alakulása, lakossági összefogás • fiatalok szórakozási lehetőségeinek bővítése, • kulturális élet fellendülése, • jól kihasznált közösségi terek kialakítása, • a lakosság környezettudatosságának növelése, • szakképzés, • fiatalok képzése a helyi, térségi igényeknek megfelelően, • figyelemfelhívó rendezvények • kistérségi, természetvédelmi, fejlesztési együttműködés kialakításának megszervezése • csatornázás-fejlesztési beruházások 	<ul style="list-style-type: none"> • Lehetséges természeti katasztrófák. • A demográfiai mutatók tovább romolhatnak. • A halmozottan hátrányos helyzetű rétegek szociális válsága tovább mélyülhet. • A képzett munkaerő elvándorlása folytatódhat. • Növekedhet azok száma, akik kiszorulnak a munkaerő-piacról. • A mezőgazdasági termelés hatékonysága és versenyképessége tovább romlik. • A talajok termőképességének folyamatos csökkenése, a tápanyag-utánpótlás hiánya. • A mezőgazdasági technikai színvonal rohamos csökkenése. • Növekszik a műveletlen területek aránya, a gyomosodás veszélye. • Az idegenforgalom trendjei jelentősen megváltoznak. • A felelőtlen hulladékelhagyó magatartás, illegális szennyvíz-elhelyezés talaj- és vízszennyezéseket okozhat • A hulladék nyílttéri, illetve háztartási tüzelőberendezésekben történő égetése ronthatja a levegő állapotát. • Nagy az átmenő teherforgalom, ami rontja a környezetminőséget. • elvándorlási ráta növekedése, • népességfogyás, • az öregedési index növekedése, • lokálpatriotizmus háttérbe szorulása, • társadalmi elidegenedés, • globalizáció hatása, identitástudat csökkenése, • hagyományörzés háttérbe szorulása, • életszínvonal romlása • fiatalok, értelmiségiek elvándorlása • környezeti káresemények kockázata,

<ul style="list-style-type: none"> • külső források (EU, hazai) bevonása a környezet és természetvédelmi fejlesztésekbe, • helyi jelentőségű védett területek arányának növelése, • természeti és táji adottságok turisztikai szempontú érvényesítése, • védett természeti területek fejlesztése (Natura 2000) • környezetbarát közlekedés-fejlesztés (pl. kerékpárutak, hatékonyabb tömegközlekedés), • megújuló energiaforrások további alkalmazása helyi szinten (szélenergia, napenergia, biogáz-üzem stb.), • gyerekbarát környezet kialakítása • vizi-, sport-, lovas-, horgász-, vadász-, öko turizmus fejlesztése, • új munkahelyek megteremtése, • háztáji termékek piaci pozíciójának erősödése • kerékpáros turizmus népszerűsítése szakképzett munkaerő rendelkezésre állása, 	<ul style="list-style-type: none"> • a közlekedés okozta környezetszennyezés megnövekedése, • a települési terjeszkedés kedvezőtlen tájképi hatása, • erőforráskészletek csökkenése, • talajszennyezettség növekedése, talajok fizikai és kémiai romlása, • felszín alatti vizek szennyezettségének növekedése • légszennyezettség növekedése (ipari park és közlekedés) • levegő allergén pollenmennyiségének növekedése • természeti értékek pusztulása • környezeti kockázatok növekedése • vízbázisok elszennyeződése • adventív, invazív fajok terjedése • a tájgondozás hiánya • fiatalok elköltözése, • munkanélküliség növekedése, • területi különbségek fokozódása, • vállalalkozási önerő hiánya
---	---

4.STRATÉGIA

4.1.Célállapot

Cél a **fenntartható fejlődés elősegítése**, melynek következményeként megvalósul az erőforrások gazdaságos felhasználása. Fellendül a település gazdasága, fejlődik társadalma, új munkahelyek jönnek létre, bővülnek a jövedelemszerzési lehetőségek és a Város lakói több figyelmet fordítanak a környezetvédelemre és a megújuló energiaforrások használatára.

A Város vezetése a lakossággal együttműködve pedig mindent megtesz azért, hogy a fenntarthatóság szolgálatában álló döntések szülessenek és a környezeti erőforrásokkal kíméletesen gazdálkodó fejlesztések valósuljanak meg.

A jövőkép eléréséhez azonban hosszú távú (9–20 év) célkitűzések, középtávú (4–8 év) tematikus célok, ill. rövidtávú (1–3 év) részcélok megvalósulására van szükség.

4.2.Prioritások

A fenntartható fejlődéshez, mint központi célhoz szükséges a fenntarthatósági pillérek megerősítése. A megerősítések fontossági sorrendbe helyezése prioritásuk szerint kell történnjen. Az elsőrendű szolgáltatási igények és problémák, kérdések felfedése a közösségi kérdőíveken keresztül.

Társadalmi prioritások: helyi egyetértés megteremtése a település alapértékeiről, az egészséges életkörülményekről, a jelenlegi és jövő generációi számára szükséges feltételek biztosításával.

- társadalmi szemléletformálás a Fenntarthatóság jegyében,
- intézményi működés hatékonyságának növelése
- egészségügyi helyzet fejlesztése,
- szociális helyzet fejlesztése,
- oktatás, képzés fejlesztése
- közbiztonság fejlesztése,
- kulturális élet gazdagítása,
- esélyegyenlőségi jogok biztosítása,
- közösségi közlekedés fellendítése
- gyermekek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése.

Gazdasági prioritások: jelentős mértékben támaszkodik az emberi munkaerőre, a megújuló energiaforrásokra, erőforrásokra és a nemzetgazdaság egésze szempontjából optimális gazdasági formációkra.

- Nemzetközi együttműködés
- az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése,
- ipar fejlesztése,

- mezőgazdaság fejlesztése,
- gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése,
- vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése.

Környezeti prioritások: a káros anyagoktól való védelemmel és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával garantáljuk a lakosság hosszú távú jólétét, valamint a növény és állatvilág életkörülményeinek és sokszínűségének fennmaradását.

- Környezeti elemek és rendszerek állapotának javítása, védelme
- Települési és épített környezet védelme
- a lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásuktól (levegő, zaj)
- infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése,
- energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása,
- zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása
- hulladékgazdálkodás.

4.3. Várható hatások

A Local Agenda 21 terv készítése során a Fenntartható Fejlődés eléréséhez kitűzött fő és részcélok, valamint az ezek megvalósításához szükséges programoknak lehetnek közvetett és közvetlen hatásai az egyes fenntarthatósági pilléreket tekintve. A várható hatásokat a 3 fő pillérré vonatkozóan az alábbiakban soroljuk fel:

Társadalmi hatások:

- környezettudatos nevelés az oktatásban,
- közoktatás helyzete javul, korszerűsödik,
- a lakosság környezettudatossága nő,
- esélyegyenlőség javulása,
- egészségügyi ellátás javul,
- elvándorlás mértékének csökkenése,
- a lakosság korösszetétele javul,
- a fiatal munkaerő helyben maradása,
- munkanélküliség csökken,
- kulturális értékek, hagyományok, sport, művelődés megőrzése,
- vendéglátás, idegenforgalom, turizmus javul,
- látogatók számának növekedése,
- szociális ellátás javul,
- javuló életminőség.

Gazdasági hatások:

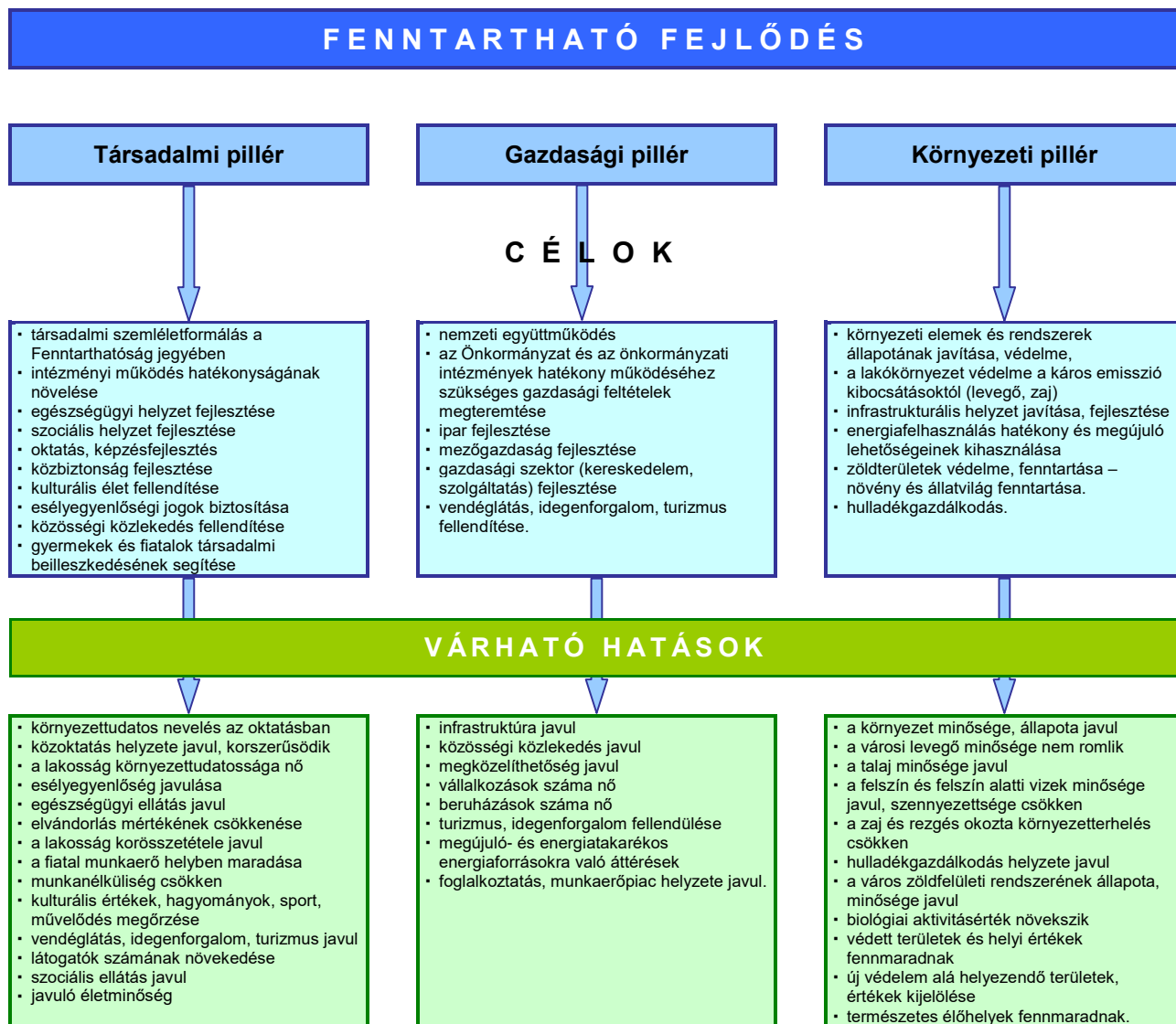
- infrastruktúra javul,
- közösségi közlekedés javul,
- megközelíthetőség javul,
- vállalkozások száma nő,
- beruházások száma nő,

- turizmus, idegenforgalom fellendülése,
- megújuló- és energiatakarékos energiaforrásokra való áttérések,
- foglalkoztatás, munkaerőpiac helyzete javul.

Környezeti hatások:

- a környezet minősége, állapota javul,
- a települési levegő minősége nem romlik,
- a talaj minősége javul,
- a felszín és felszín alatti vizek minősége javul, szennyezettsége csökken,
- a zaj és rezgés okozta környezetterhelés csökken,
- hulladékgazdálkodás helyzete javul,
- a település zöldfelületi rendszerének állapota, minősége javul,
- biológiai aktivitásérték növekszik,
- védett területek és helyi értékek fennmaradnak,
- új védelem alá helyezendő területek, értékek kijelölése,
- természetes élőhelyek fennmaradnak.

Fenntartható Fejlődés összefoglaló ábra Vásárosnamény Város Önkormányzata részére

5. MEGVALÓSÍTÁS

Jelen fejezetben a fenntarthatósági pillérekre vonatkozó prioritások megvalósításához szükséges részprogramok, projektek kerülnek felsorolásra, részletesen tárgyalva a várható eredményeket és a megvalósítás körülményeit, feltételeit (cél, célcsoport, ütemezés, partnerek, beruházási költség, megvalósítási keretek). Az egyes intézkedések kijelölésénél forrásként szolgáltak Vásárosnamény Város Önkormányzata pályázati anyagai; a folyamatban lévő, vagy beadásra tervezett pályázatokon kívül a tervi hierarchiában felsőbb szinten lévő tervek, programok, koncepciók, stratégiák által megjelölt fejlesztési irányokat vettük figyelembe.

A megjelölt fejlesztési programok ajánlások, melyek a fenntarthatósági szempontok érvényesülését célozzák, irányt mutatva a további feladatok kitűzéséhez. Az alábbiakban felsorolt projektek között szerepelnek az Önkormányzat által már beadott, vagy beadásra tervezett pályázatok, későbbi tervek között szereplő fejlesztési irányok és új javaslatok a következő évekre/évtizedekre vonatkozóan. Az ütemezésben ezért került megjelölésre csak a már futó pályázatok esetében konkrét évszám (a beadott, de még kétséges kimenetelő pályázatoknál az ütemezés a pozitív elbírálás esetére értendő), az egyéb intézkedéseket illetően inkább a megvalósítás ajánlott időkeretét tüntettük fel: rövidtáv (1–3 év), középtáv (4–8 év), hosszútáv (9–20 év). Ugyanez vonatkozik a beruházási költségre: a későbbi lehetséges fejlesztések költsége jelenleg – pontos tervek hiányában – csak becsülhető, a tényleges projektméret függvénye. Önkormányzati hatáskörön kívül eső célkitűzések is bekerültek a programokba, hiszen a fenntarthatóság csak a teljes közösség részvételével valósítható meg.

5.1. Társadalmi pillér

A Fenntartható Fejlődés társadalmi pillére a jelenlegi és a jövő generációinak szükséges társadalmi feltételek biztosítása az egészséges, biztonságot nyújtó élettér kialakításához.

5.1.1. Társadalmi szemléletformálás

Az intézkedés célja: a jelen és a jövő generációk számára a fenntarthatósági szempontok megismertetése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szemléletformáló közösségi fórumok szervezése a helyi média bevonásával
<i>Projekt célja</i>	Rendszeres, a környezettudatos társadalmi magatartást (komposztálás, szelektív gyűjtés, tudatos vásárlás, hatékony energiagazdálkodás) és a helyi értékek (közösségi, kulturális, épített és természeti értékek) megőrzését elősegítő társadalmi fórumok szervezése, melyről a helyi média is rendszeresen és kiemelten tudósít.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság

<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ helyi értékek ▪ védett értékek ▪ Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	az első Local Agenda 21 fórum
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ meghívott előadók
<i>Beruházási költség</i>	300.000 Ft/év
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

5.1.2. Intézményi működés hatékonyságának növelése

Az intézkedés célja: a Városban működő intézmények, közintézmények, szervezetek vizsgálata, fejlesztése, elősegítve ezzel a hatékony munkavégzést és a lakossággal való kapcsolat fejlesztését, könnyebb és gyorsabb ügyintézés.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Eszközbeszerzés a hatékonyabb intézményi működés érdekében
<i>Projekt célja</i>	Eszközbeszerzés a zöld beszerzés szempontjainak figyelembe vételével.
<i>Célcsoport</i>	Polgármesteri Hivatal, iskola, óvoda, művelődési ház alkalmazottai
<i>Érintett terület</i>	Polgármesteri Hivatal, Iskola, Óvoda, Művelődési Ház
<i>Javasolt ütemezés</i>	rövid- és középtáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	A civil társadalom és a helyi közigazgatás szereplői közötti együttműködés fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A hatékonyabb közösségi részvétel elősegítése, párbeszéd-programok, fórumok (akár interneten keresztül) révén a lakosság és a hivatalok, hatóságok közötti együttműködés hatékonyságának növelése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan

<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

5.1.3. Egészségügyi helyzet fejlesztése

Az intézkedés célja: Egészséges és kulturált környezet, illetve életkörülmények biztosítása, életminőség javítása. Prioritása az önkormányzatok alapvető feladatai közé tartozik az egészségügyi és szociális ellátás biztosítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	A Város optimális környezet—egészségügyi helyzetének biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Egészséges és kulturált környezet biztosítása, a környezet-egészségügyi helyzet folyamatos figyelemmel kísérése és értékelése, szükség esetén az illetékes hatóságok bevonása és a megfelelő intézkedések megtétele. Települési egészségterv készítése, kidolgozása. Vásárosnamény különösen nagy figyelmet fordít az egészséges életmód feltételeinek biztosítására.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, óvoda, iskola
<i>Érintett terület</i>	A település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Prevenció és rehabilitáció megvalósítása az egészségügyben
<i>Projekt célja</i>	Primer prevenció megvalósítása, melyen keresztül szűrésekkel, az életmód és az egészségügyi szemlélet formálásával, tanácsadással a betegségek bekövetkezésének gyakorisága csökkenthető - ez pedig jóval olcsóbb, mint az adott betegség ellátása. Szekunder prevenció során - ha már kialakult valamilyen betegség - arra kell törekedni, hogy ne alakuljon ki további szövődmény, ill. irreverzibilis folyamat - megfelelő orvosi ellátás biztosítása. Ha mégis kialakul károsodás, akkor a terciér prevenció keretén belül törekedni kell arra, hogy mindez ne okozzon zavart a társadalmi életben történő részvételkor, ill. ne alakuljon ki rokkantság. Amennyiben a rokkantság nem elkerülhető, fontos, hogy a beteg a maradék képességeinek maximális felhasználásával képes legyen minimálisan az önellátásra, és ha lehetséges, az újbóli társadalmi beilleszkedésre - ez a rehabilitáció megvalósításának esete, amikor szakképzett szociális munkások, ápolók alkalmazását kell biztosítani.

<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan – feltételek megteremtése rövidtávon
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Körzeti orvosok ▪ Egészségügyi ellátással foglalkozó vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pályázati források ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Rendelők, eszközök, épületek felújításának biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Az egészségügyi alapellátáshoz szükséges feltételek biztosítása (az orvosi rendelők akadálymentesítése, rendelők korszerűsítése)
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Orvosi rendelők, egészségügyi intézmények
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pályázati források ▪ saját forrás

5.1.4. Kulturális élet fellendítése

Az intézkedés célja: Vásárosnamény különböző érdeklődésű társadalmi csoportjai számára szervezett programokkal a kikapcsolódási igények kielégítése

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Hagyományőrző rendezvények szervezése, támogatása
<i>Projekt célja</i>	A város hagyományainak megismertetése, helytörténeti anyagok gyűjtése, dokumentálása és kiállítása.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Turisták ▪ Testvérvárosok ▪ Könyvtárhasználók
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően

<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pályázati források ▪ saját forrás
----------------------------	--

<i>Projekt neve</i>	Rendszeres szabadtéri nyári programok
<i>Projekt célja</i>	Hagyományteremtő céllal nyári szórakoztató, szabadtéri programok szervezése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Közpark ▪ Iskola ▪ Közintézmények udvarai ▪ Tisza part ▪ Kraszna part ▪ Városközpont
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv – éves rendszerességgel
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Város Önkormányzatának kulturális és művelődési intézményei ▪ Civil szervezetek ▪ Felajánlók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzati és intézményi önerő ▪ Nemzeti Kulturális Alap ▪ Egyéb kulturális pályázati források ▪ Vállalkozói támogatások ▪ Felajánlások

<i>Projekt neve</i>	Sportrendezvények
<i>Projekt célja</i>	Sporttevékenységek, mozgásos tevékenységek megszerettetése, közösségformálás, egészséges életmódra nevelés.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sportpálya ▪ Sportsarnok ▪ Közpark ▪ Iskolaudvar ▪ Tornaterem
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Iskola ▪ Sportot támogató civil szervezetek és Sport Egyesületek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Civil szervezetek önerője ▪ Önkormányzati önerő ▪ Pályázati források ▪ Tagdíjak ▪ Felajánlások

<i>Projekt neve</i>	Ifjúsági programok
<i>Projekt célja</i>	Helyi és vidéki zenekarok felléptetése, karaoke-party-k, szabadtéri filmvetítés, táncházak, vetélkedők szervezése, ünnepkörökhöz kötődő rendezvények (farsang, húsvétvárás, karácsonyvárás), fiatalok által készített alkotásokat bemutató kiállítások szervezése. Tehetséggondozás a 14 éven aluli korcsoportokban (versenyek, vetélkedők), ünnepekhez, ünnepkörökhöz, népi hagyományokhoz fűződő rendezvények szervezése.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság fiataljai ▪ Óvodások, általános iskolások ▪ érdeklődők az idősebb korosztályból
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Iskolák ▪ Civil szervezetek, alapítványok
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzati önerő ▪ Nemzeti Kulturális alap ▪ Egyéb pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Programok a középkorú- és idős korosztály számára
<i>Projekt célja</i>	Kikapcsolódást jelentő közösségi programok a különböző érdeklődési köröknek megfelelően. Könyvtári közösségi programok, nyugdíjasklubok, egyesületek bevonásával.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vásárosnamény közigazgatási területe ▪ Szociális intézmények
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Szociális intézmények ▪ Civil szervezetek, alapítványok
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzati önerő ▪ Civil szervezetek, intézmények és alapítványok önerője ▪ Egyéb pályázati források ▪ Támogatások ▪ Felajánlások

5.1.5. Esélyegyenlőségi jogok biztosítása

Az intézkedés célja: a Városban élő kisebbség és fogyatékos személyek a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt az őket megillető jogok biztosításával

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Esélyegyenlőségi programok végrehajtásának támogatása az oktatásban
<i>Projekt célja</i>	A program alapvető célja, hogy a magyar közoktatásban elősegítse az esélyegyenlőség érvényesülését és megerősítse az iskolarendszer esélyteremtő szerepét a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók vonatkozásában.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pedagógusok ▪ Óvoda ▪ Iskola
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ iskola, óvoda
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Beruházási költség</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saját forrás ▪ Pályázati forrás
<i>Megvalósítás helye</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iskola ▪ Óvoda
<i>Megvalósítási keret</i>	pályázati konstrukció keresése

<i>Projekt neve</i>	A fogyatékkal élők jogainak biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Az önkormányzat feladata, hogy gondoskodjon a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló akadálymentesítésről a Város intézményeinél.
<i>Célcsoport</i>	A Városban fogyatékkal élő személyek
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ A településen működő szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saját forrás ▪ Pályázati forrás

<i>Projekt neve</i>	Akadálymentesítés
<i>Projekt célja</i>	Az intézmények felújításánál, új épületek létesítésénél biztosítani kell az akadálymentes közlekedés feltételeit.
<i>Célcsoport</i>	Fogyatékkal élő személyek
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos

<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saját forrás ▪ Pályázati forrás

5.1.6. Közösségi közlekedés fellendítése

Az intézkedés célja: A munkaerő mobilitásának biztosításához építeni kell a régió erősségeire, így például a közösségi közlekedés hálózatának fejlesztésével, kiterjesztésével. A program keretében támogatandó a közlekedési rendszerek elektronizálása, az utasforgalom kiszolgálásának és tájékoztatásának fejlesztése, forgalomirányítási rendszerének és forgalomtechnikai eszközeinek fejlesztése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek biztosítása
<i>Projekt célja</i>	A kerékpáros közlekedést vonzóvá, kényelmessé és biztonságossá kell tenni a lakosság számára ahhoz, hogy valóban növekedjen e közlekedési mód részaránya a települési közlekedésben. Összefüggő kerékpárút hálózatot kell kialakítani a településen és a környező települések közötti szakaszon, amely kifelé csatlakozik a fontosabb pihenőterületekhez. Biztosítani kell a belterületen, a pihenőterületeken és az intézmények környezetében megfelelő számú fedett, támasztós kerékpártároló kiépítést. El kell végezni a meglévő kerékpár utak burkolatának felújítását, új kerékpárutak kialakítását a kerékpárút hálózat bővítésével. A kerékpárutak és a közlekedési utak kereszteződéseit úgy kell kialakítani, hogy az a kerékpárosok számára biztonságosan használható legyen, az autósok számára külön figyelmeztető jelzéseket kell kialakítani, hogy a kereszteződésben kerékpárút keresztezése is történik.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid és középtáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek ▪ Kerékpáros egyesület
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	pályázati forrás
<i>Projekt neve</i>	Turisztikailag frekvenciált területek személygépjármű terhelésének csökkentése
<i>Projekt célja</i>	Forgalomszervezési, tömegközlekedési, parkolási, esetleg alternatív közlekedési eszközök bevonásával biztosítani kell, hogy a turisták és a helyi

	lakosság által is gyakran felkeresett helyi látványosságok (természetvédelmi területek, helyi védelem alatt álló területek, műemlékek, stb.) területei személygépjármű terhelése ne nőjön tovább, illetve csökkenjen.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, városba látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid és középtáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	pályázati forrás

5.1.7. Gyermek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése

Az intézkedés célja: hazánk ifjúsága a demokratikus értékek ismerete és elismerése mellett jogaival tudatosan élő, a felnőtt társadalomba zökkenőmentesen beilleszkedő, s azt innovatív szemlélettel folyamatosan megújító erőforrásként biztosítsa saját maga és közössége boldogulását, érvényesülését.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Gyermek és fiatalok társadalmi integrációját segítő programok
<i>Projekt célja</i>	Elengedhetetlen, hogy a gyerekek, a serdülők és a fiatalok szűkebb és tágabb közösségeikben befogadó, toleráns magatartással vegyenek részt, nemzeti és európai identitásuk egyaránt segítse őket a fenntartható, békés társadalom építésében. Alapvető cél, hogy az érintett korosztályok értéknek és a sikeres élet részének tekintsék a családot és a gyermekvállalást, aktívan készüljenek a szülői szerepükre.
<i>Célcsoport</i>	Ifjúság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Civil szervezetek ▪ fiatalok és családjaik.
<i>Beruházási költség</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saját forrás ▪ Pályázati forrás
<i>Megvalósítási keret</i>	pályázati konstrukció

5.2. Környezeti pillér

A helyi környezet káros anyagoktól való védelmével és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával járul hozzá a lakosság hosszú távú jólétéhez, valamint a növény- és állatvilág életkörülményeinek fenntartásához és sokféleségének megőrzéséhez.

5.2.1. Környezeti elemek és rendszerek állapotának javítása, védelme

Az intézkedés célja: Az oktatás minden szintjén a környezetvédelmi tudatformálás integrált megjelenítése. Az oktatás pedagógiai célrendszerében helyet kell adni az aktív állampolgárrá nevelésnek, a környezettudatos gondolkodás kialakításának, a fenntartható fejlődés előmozdításának. Rendkívül fontos a helyi környezeti értékek és problémák megismertetése, illetve ezek kezelése.

Cél egy olyan társadalom kialakítása, mely „úgy elégíti ki a jelenben élők szükségleteit, hogy az ne veszélyeztesse a jövő generációk szükségleteinek kielégítését”. A környezeti tudatosság társadalmi beágyazódásának elősegítése a szemléletformálás, környezettudatos gondolkodás kialakítása, az ismeretközvetítés, a környezeti információk terjesztése, aktív állampolgárrá nevelés és közösség fejlesztés révén.

Olyan mindenki számára elérhető környezeti adatbázist kell létrehozni, mely biztosítja, hogy a Város polgárai naprakész adatokkal rendelkezzenek a település környezeti állapotára vonatkozóan és értesülhessenek az előkészítés alatt álló, a környezet állapotát esetlegesen befolyásoló beruházások, fejlesztések várható környezeti hatásairól.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Környezetvédelmi Program rendszeres felülvizsgálata
<i>Projekt célja</i>	A Környezetvédelmi Program, évente ütemtervre szerint felülvizsgálatra kerül, a beszámolót a képviselő testület véleményezi és elfogadja
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	Helyi hulladékgazdálkodás jogi szabályozása
<i>Projekt célja</i>	Az országos jogi szabályozás és a hulladékgazdálkodási tervezés folyamatos módosulása, illetve a helyi igények nyomán szükséges a helyi rendelet jogi szempontú folyamatos nyomon követése és amennyiben szükséges azok módosítása illetve újabb rendeletek megalkotása a hulladékgazdálkodás területén.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Lakosság,▪ közszolgáltató intézmény

<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Környezetvédelmi kommunikációs terv kidolgozása
<i>Projekt célja</i>	A társadalom környezeti tudatossága csak úgy javítható, ha folyamatosan tájékozott környezetének állapotáról, ismeri a gazdaság, társadalom és a környezet összefüggéseit, azok egymásra hatását. Tudatosan törekedni kell arra, hogy a fenntartható fejlődés a mindennapi nyilvánosság részét képezze, beépüljön a hétköznapi világába. A kommunikációs terv alkalmat ad arra, hogy az internetes eszközök, az oktatási rendszer, munkahelyek, a médiumok, tanácsadás, rendezvények és egyéb területeken folyó környezeti kommunikációáramlás egymást erősítse, hatásuk megsokszorozódjon. Összehangolt kommunikációs terv készítésére van szükség, melyben megtörténik az eddigi gyakorlat helyzetelemzése, meghatározásra kerül a kommunikáció cél- és eszközrendszere, a partnerek, a kommunikációs célok és üzenetek célcsoportonként meghatározása, konkrét kampányok kijelölése és e tevékenységek ütemezése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat Civil szervezetek PR szakértők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Környezetvédelmi „Hasznoskönyv” című kiadvány kidolgozása
<i>Projekt célja</i>	A kiadványnak be kell mutatnia a családok számára, hogy a gondos háztartásban a család anyagi, egészségi, környezeti érdekei összehangolhatóak. A kiadványnak be kell mutatnia, hogy az intézmények, gazdasági társaságok dolgozói, vezetői milyen egyszerű mindenki számára könnyen megtanulható intézkedésekkel csökkenthetik a munkahelyeik környezeti terhelését.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság Vállalkozások, munkahelyek Intézmények
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat

	Civil szervezetek PR szakértők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Nyilvánosság a Város környezeti ügyeivel kapcsolatban
<i>Projekt célja</i>	<p>A környezeti tudatosság növelése mellett a környezeti ügyek nyilvánosságának garanciája is lehet a már javasolt kommunikációs terv és annak megvalósítása, melyben helyet kell adni a társadalmi részvételt biztosító tevékenységeknek. Biztosítani kell a nyilvánosság részvételét az egyes tevékenységekkel kapcsolatos döntéshozatalban. Ennek érdekében:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ a nyilvánosságot közzététel, hirdetmény formájában tájékoztatni kell a javasolt tevékenységről a döntéshozás legkorábbi fázisában, (tervek, tervpályázatok közzététele, bemutatása) ▪ meg kell ismertetni a közvéleményt a biztosított részvételi formákról (kereshető személyek a hely és időpont megjelölésével, közmeghallgatás helye, ideje, címek stb.), ▪ tájékoztatni kell a szükséges környezeti információk rendelkezésre állásáról, a betekintés módjáról, a nyilvánosságot meg kell ismertetni a várható környezeti hatásokkal és azok csökkentésére tett javaslatokkal, intézkedésekkel, ▪ be kell mutatni a rendelkezésre álló alternatívákat, ▪ lehetővé kell tenni a nyilvánosság számára a közmeghallgatást, vagy írásbeli bejelentés formájában a véleménynyilvánítást, ▪ a nyilvánossággal meg kell ismertetni a döntést és annak szövegét, a fő okokat és megfontolásokat. ▪ elő kell segíteni az Interneten a közérdekű adatok nyilvánosságát, éves jelentéseket, környezeti információkat, ▪ a Város honlapján a közérdekű környezetvédelmi ügyekkel kapcsolatos fórum létrehozása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

5.2.2. Települési és épített környezet védelme

Az intézkedés célja: A környezeti konfliktusok kialakulását megelőző mechanizmusok érvényesítése a települési fejlesztési, tervezési és engedélyezési folyamatokban. A településszerkezetből és területhasználatból adódó környezeti konfliktusok megelőzése. A jó lakókörnyezet és életminőség hosszú távú biztosítása a lakók számára.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Zöldterületek fenntartása, növelése
<i>Projekt célja</i>	A zöldfelületek arányának megtartása és folyamatos gondozása lehetőséget kínál az otthonossá, természet közelivé tételéhez. A parkok folyamatos fenntartását, felújítását az elöregedett fák cseréjét, a pázsitok újratelepítését, rendszeres locsolását és nyírását, továbbá a nagyobb virágfelületek kialakítását jelentheti ez a projekt. Településen belül lehetséges zöldterületek feltérképezése, parkok kialakítása, fásítások a közterületen, utak mentén.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság Településre látogató turisták
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Önkormányzat▪ Civil szervezetek▪ Közterület fenntartó▪ Lakosság
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Pályázati forrás▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	A belterület növekedés szabályozása, természeti értékek védelme
<i>Projekt célja</i>	A Településszerkezeti Terv környezeti szempontú alakítása
<i>Célcsoport</i>	Lakosság Településre látogató turisták
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Önkormányzat▪ Civil szervezetek▪ Közterület fenntartó▪ Lakosság▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Önkormányzati forrás

<i>Projekt neve</i>	Egyedi fák, fasorok védelme
<i>Projekt célja</i>	Az egyedi fák, fasorok telepítésével biztosítható az elöregedett, illetve lakossági panaszok miatt eltávolított sorfák pótlása. Elsődleges a település védett természeti értékeit képviselő fáinak, fasorainak, növényeinek folyamatos gondozása.

<i>Célcsoport</i>	Lakosság településre látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek ▪ Közterület fenntartó ▪ Lakosság
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Természet közeli élőhelyek védelme
<i>Projekt célja</i>	Megvédeni és megőrizni a természetközeli élőhelyeket hozzájárulva a biodiverzitás sokszínűségéhez. Természetközeli élőhelyeknek tekinthetők azok a területek, ahol az emberi beavatkozás, emberi tevékenységek (pl. gazdálkodás) mértéke elhanyagolható. Szükség esetén a védelem biztosítása jogszabályi úton (rendelettel).
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ településre látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Vásárosnamény közigazgatási területe ▪ helyi védetté nyilvánításra javasolt területek ▪ már védettség alatt álló területek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek ▪ Nemzeti Park ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Tájsebek feltérképezése és helyreállítása
<i>Projekt célja</i>	Vásárosnamény közigazgatási területén található tájsebek (pl. bányagödör, régi katonai terület) felmérésének elkészítése. A tájsebek helyreállítása, rekultiválása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság Települési látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan

<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Helyi jelentőségű védett területek arányának növelése, a védelemre tervezett területek védetté nyilvánításának lefolytatása
<i>Projekt célja</i>	Helyi jelentőséggel bíró természeti területek, zöldfelületek, kulturális szempontból kiemelkedő fontosságú különleges területek, egyedi tájértékek védettségének biztosítása jogszabályi úton (rendeletekkel). A védettség érvényesítése a helyi tervek, programok tartalmában.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Településre látogatók
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vásárosnamény közigazgatási területe ▪ természeti területek ▪ védetté nyilvánításra javasolt területek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Országos Ökológiai Hálózatba tartozó területek használatának korlátozása
<i>Projekt célja</i>	Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei terület felhasználási kategória, illetve övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja. A közművezetéseket és a járulékos közműépítményeket úgy kell elhelyezni, hogy azok a tájba illőek legyenek. Az övezetben az új és felújítandó nagy-, közép- és kisfeszültségű vezetéseket – ha azt táj- és természetvédelmi igények indokolják – földkábelben kell elhelyezni. Az ökológiai (zöld) folyosó övezete nem minősíthető beépítésre szánt területté.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, Önkormányzat, földhasználók
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség ▪ Nemzeti Park

<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Műemléki épületek, helyi jelentőségű épített értékek, régészeti lelőhelyek védelme, a város építészeti emlékeinek felújítása
<i>Projekt célja</i>	A település műemlékeinek, műemlék jellegű épületeinek és építményeinek, továbbá a helyi szempontból védelemre méltó, értékes épületek rekonstrukciója vizuális környezetesztétikai szempontból is fontos.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, pályázat

<i>Projekt neve</i>	Tájvédelmi tevékenység
<i>Projekt célja</i>	A településrendezési terv módosításakor a természet közeli tájállapot érvényre juttatása. Megfelelő zöldfelület arány kialakítása, természetközeli területek beépítési arányának és módjának szigorú szabályozása. Jelenlegi értékek fenntartása, tájgazdálkodás megteremtése, új külszíni bányanyitások megakadályozása, a nem megfelelő minőségű, mezőgazdasági célra nem hasznosítható területek eredeti természeti állapotának visszaállítása, fenntartása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Erdősültség növelése
<i>Projekt célja</i>	Őshonos, tájjellegű fafajták telepítése gyenge adottságú területeken
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos

<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Terület méretétől függő
<i>Megvalósítási keret</i>	Önkormányzati forrás

<i>Projekt neve</i>	Tájképbe nem illő építmények megszüntetése
<i>Projekt célja</i>	Elhagyott külterületi mezőgazdasági épületek lebontása, a táj rendezése
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	Település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat, tulajdonosok
<i>Beruházási költség</i>	Terület méretétől függő
<i>Megvalósítási keret</i>	Önkormányzati forrás, saját forrás

5.2.3.A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, víz, zaj)

Az intézkedés célja: az emisszió kibocsátási értékeinek csökkentésére való intézkedési program megfogalmazása

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Környezetminőség javítása, élhető, egészséges települési környezet kialakítása
<i>Projekt célja</i>	<p>Az élhető, vonzó települési környezet megteremtéséhez mindenekelőtt az egészségre veszélyes környezeti ártalmak csökkentésére (a levegő, a víz, a talaj szennyezésének visszaszorítására, valamint a zajterhelés korlátozására) van szükség.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Levegőtisztaság védelem, ▪ Talajvédelem, ▪ Vízvédelem, ▪ Élővilág, természetvédelem, ▪ Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés, ▪ Környezeti ismeretek környezettudatosság közvetítése a lakosság részére, ▪ Zajvédelem, ▪ Települési és épített környezet védelme, ▪ Energiagazdálkodás, ▪ Környezetbiztonság.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe és térsége
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv

<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, pályázati lehetőségek

<i>Projekt neve</i>	Allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések
<i>Projekt célja</i>	<p>Az allergén növények egészségkárosító hatásának mérséklése érdekében:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Részletesen fel kell térképezni a település területén előforduló allergén növények elterjedését, tényleges és potenciális élőhelyeit. ▪ Meg kell határozni azon növények körét, amelyek pollenje ténylegesen jelentős egészségügyi veszélyforrást jelent. ▪ Az elterjedési térkép alapján intézkedési programot kell kidolgozni, amely meghatározza a különböző területtípusok kezelési feladatait az allergén növények terjedésének visszaszorítása érdekében. A kezelési feladatoknak elsődlegesen az élőhelyi körülmények természetes módszerekkel történő megváltoztatására kell irányulniuk, amely az allergén növény terjedését akadályozza meg. ▪ Az intézkedési program megvalósítása. A programot megfelelően kommunikálni kell, megvalósításába be kell vonni a területhasználókat, tulajdonosokat ▪ A növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. Törvény előírja, hogy minden földtulajdonos és földhasználó köteles az ingatlanán és az ingatlan előtti területen a gyommentesítést június 30.-ig elvégezni. Ezt követően a fertőzött területen közérdekű védekezés (kényszerkaszálás) elrendelésére is sor kerülhet.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Utak pormentesítése
<i>Projekt célja</i>	A település útjai okozta diffúz porszennyezés csökkentésének leghatékonyabb módja a burkolatlan utak szilárd burkolattal történő ellátása, illetve szilárd burkolatú utakon a rendszeres utcaseprés elvégzése illetve nyáron az utak locsolása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ

<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség
----------------------------	-----------------------------------

<i>Projekt neve</i>	Közlekedési emisszió csökkentése
<i>Projekt célja</i>	A tranzit forgalom további csökkentése a településen belül, kerülőutak biztosítása, közlekedés szervezés javítása, forgalomrendezési koncepció elkészítése, megvalósítása. Tömegközlekedés fejlesztése. Kerékpárutak lehetőség szerinti további kiépítése, karbantartása, a kerékpár forgalom növelése belterületen.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Fűtőkorszerűsítés
<i>Projekt célja</i>	Földgáz tüzelés arányának növelése, széntüzelés visszaszorítása
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	A felszíni vizekbe történő illegális szennyvízbevezetések feltárása és visszaszorítása
<i>Projekt célja</i>	Fel kell tární és meg kell szüntetni a település felszíni vizeibe történő közvetlen szennyvízbevezetéseket. Szükséges azonosítani azokat a szennyező-forrásokat is, amelyek a csapadécsatornákon keresztül terhelik ezeket a vizeket. Illegális folyékonyhulladék leürítő helyek és illegális szennyvíz és csapadékvíz bevezetések megszüntetése. Tisztított szennyvíz paramétereinek javítása, felhasználási lehetőségek mérlegelése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek ▪ Víz és csatornamű szolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéklerakó helyek felszámolása, mezőgazdasági talajvízszennyezés megszüntetése
<i>Projekt célja</i>	A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéklerakók felszámolása különös tekintettel a felszíni vizek parti sávjában és azon mélyfekvésű területekre, ahol a hulladék és a talajvíz közvetlenül érintkezhet. Illegális hulladéklerakó és hulladéklerakó helyek megszüntetése. Kemikáliák célirányos, nem káros mennyiségű használata. Helyes mezőgazdasági gyakorlat folytatása és betartása a 27/2006. (II.7.) korm. rendelet szerint.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, mezőgazdasági vállalkozások, őstermelők
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Környezetvédelmi Hatóság ▪ Talajvédelmi Hatóság
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Vízhasználat optimalizálása, takarékos vízhasználat, valamint megfelelő minőségű víz biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Lakosság informálása, tájékoztatása az ivóvíz minőségéről, a takarékos vízhasználati berendezésekről és módszerekről, folyamatos ivóvíz monitoring
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség ▪ Helyi szolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Zajterhelés megelőzése
<i>Projekt célja</i>	A településrendezési tervekben a zajvédelmi követelmények érvényre juttatása (pl. zajvédelmi távolságok). Telephely engedélyezése során műszeres méréssel kell ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Közlekedési eredetű fokozott zajterhelés csökkentése érdekében forgalomszervezési, járműkorszerűsítési és útminőségi fejlesztések elvégzése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos

<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Záportározók, vízgyűjtő medencék kialakítása, csapadékvíz elvezetés megoldása
<i>Projekt célja</i>	Csapadékvíz rendezés, lehullott nagy mennyiségű csapadékvíz elvezetése.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Intézmények
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Szolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Lakóövezeti zajforrások megszüntetése
<i>Projekt célja</i>	A lakóterületek közé ékelődött zajt okozó létesítmények áttelepítése, megszüntetése, ellenőrzése (boltok, éttermek, egyéb szolgáltatók).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény belterülete
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Kerti hulladékok komposztálásának elősegítése <i>Lásd. 5.2.7. Hulladékgazdálkodás</i>
---------------------	---

5.2.4. Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése

Az intézkedés célja: a település infrastruktúra fejlesztése, egyben a szennyvíz- és ivóvízhálózat korszerűsítése, mivel a megfelelő infrastrukturális kiépítettség nagymértékben hozzájárul a beruházások, tőke idevonzásához és a környezeti elemek, ill. rendszerek védelméhez.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Belterületi csapadékvíz-elvezetés és gyűjtés
<i>Projekt célja</i>	A felszíni vízvezetés problémájának megoldása. Rendszeres karbantartással, a hiányzó szakaszok kiépítésével. Ezzel elkerülhető a település külterületén időszakosan létrejövő belvízborítottság.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati lehetőségek

<i>Projekt neve</i>	Önkormányzati tulajdonú kül- és belterületi meglévő közutak fejlesztése, földburkolatú utcákban aszfalt utak kiépítése
<i>Projekt célja</i>	A meglévő útburkolat minőségének javítása, 5 m széles aszfalt burkolatú kül- és belterületi utak építése a jelenleg még burkolatlan utcákban.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Minőségjavítás folyamatos, építés hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás

<i>Projekt neve</i>	Lakossági Járdaépítési Program, gyalogosforgalommal érintett terület akadálymentesítése
<i>Projekt célja</i>	Ahol nincs kiépítve, ill. a nem megfelelően kialakított járdák helyett biztonságosan használható járdák építése, a lakosság bevonásával.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény területe – ahol szükséges
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Lakosság
<i>Beruházási költség</i>	Költségvetésben elkülönített összeg
<i>Megvalósítási keret</i>	Önkormányzati és lakossági önerő

<i>Projekt neve</i>	A kerékpárút bel- és külterületi szakaszának felújítása, bővítése
<i>Projekt célja</i>	Kerékpáros közlekedés biztonságos feltételeinek kialakítása, útminőség javítása, bővítése.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Ide látogató kerékpáros turisták
<i>Érintett terület</i>	településközpont még fel nem újított járdái, kerékpárútjai, új kijelölt

	területek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Kerékpártárolók kialakítása
<i>Projekt célja</i>	A település belterületén, főleg a központi részén a település tömegközlekedési infrastruktúrájának fejlesztése során kerékpártárolók megvalósítására is sor kell, hogy kerüljön.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Látogatók
<i>Érintett terület</i>	Településközpont és közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

5.2.5. Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása

Az intézkedés célja: a megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése, környezetbarát technológiák bevezetése a településen, törekedni kell az energiatakarékosságra, melyhez szükség van a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére.

Az Önkormányzat a saját energiafogyasztását csökkenti és segítségnyújtás a lakosság saját energia felhasználásának csökkentéséhez.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Napenergia hasznosítási és alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata (napelemek, napkóhó)
<i>Projekt célja</i>	A napsütéses órák száma a település területén megközelíti a 2000 órát, mely kedvező mennyiségű hőenergia átalakítására, ill. áram termelésére nyújt lehetőséget.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Intézmények
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Közintézmények ▪ Iparterületek ▪ Lakóházak
<i>Javasolt ütemezés</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Létesítés - hosszútáv – 2030. ▪ folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Non-profit szervezetek ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően

<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke
----------------------------	---

<i>Projekt neve</i>	„Megújuló energia, megújuló közösség” előadások
<i>Projekt célja</i>	Környezetvédelmi előadások keretében a lakosság ismereteinek bővítése, szemléletváltás elősegítése, vállalkozásösztönzés. Ökológiai lábnyom számításával kapcsolatos ismeret átadás.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Geotermikus energia, szélenergia alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata
<i>Projekt célja</i>	A fosszilis energiahordozók helyett megújuló energiák alkalmazása, csökkentve ezzel a környezetterhelést, és hosszútávon az energiaköltségeket.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Közintézmények ▪ Iparterületek ▪ Lakóházak
<i>Javasolt ütemezés</i>	Megvalósíthatósági vizsgálat – középtáv; Létesítés - hosszútáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Non-profit szervezetek ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Támogatások, segélyezések energiahatékonysághoz kötötten
<i>Projekt célja</i>	Kedvezőbb feltételek biztosítása, ill. támogatás nyújtása azoknak, akik meghatározott típusú és meghatározott mennyiségben megújuló energiaforrásokat használnak, támogatás, vagy kedvezmények nyújtása azon lakosság számára, akik energiatakarékos eszközöket használnak (energiatakarékos izzó).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv – 2030.
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat

Megvalósítási keret	Pályázati források
---------------------	--------------------

5.2.6. Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása

Az intézkedés célja: a települési környezet javítása, a biológiai aktivitás és esztétikai érték növelése, a megfelelően kialakított települési zöldfelületi rendszer a lakosság jólétét szolgálja, javítja a települési klímát, jótékonyan befolyásolja a településképet

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Belterületi fasorok fokozatos megújítása és lecserélése
<i>Projekt célja</i>	A város összképének egységesítése, javítása, turistabaráttá tétele.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság oda látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	Azon utcák, ahol még nem történt meg a fasorok megújítása, elsősorban a főtér, ezt követően a többi utca.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Meglévő közparkok megújítása és új közparkok, közösségi terek kialakítása zöldterületeken
<i>Projekt célja</i>	A lakosság számára rekreációs területként szolgáló rendezett közparkok kialakítása, ezáltal a település összképének javítása, turistabaráttá tétele.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Közparkok ▪ Játzóterek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- vagy hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Szabványos játszótér kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Új szabványos játszótérek kialakítása a központban lévő zöldterületeken, lakóövezetekben, lakóparkokba hozzájárulva a családbarát településképhez. A meglévő megfelelő játszótérek folyamatos karbantartása, fejlesztése.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat

<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

5.2.7.Hulladékgazdálkodás

Az intézkedés célja: Az országos, regionális és helyi hulladékgazdálkodási tervek prioritásainak érvényesítése, a megelőzés szempontú hulladékgazdálkodás kialakítása. Környezetbarát és „a szennyező fizet” elven alapuló rendszer kialakítása. A termelési és a lakossági hulladékcsökkentés ösztönzése. Lakossági veszélyes hulladékmennyiség csökkentése és szervezett begyűjtés megvalósítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Települési illegális hulladéklerakó helyek felszámolása
<i>Projekt célja</i>	A település bel-és külterületén található illegális hulladéklerakó helyek feltárása és felszámolása. Cél önkéntesek, illetve civil szervezetek és a közszolgáltató segítségével felmérni az illegális hulladéklerakó helyeket és közös összefogással megszüntetni.
<i>Célcsoport</i>	Illegális hulladéklerakó és hulladéklerakó helyek
<i>Érintett terület</i>	A település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv, folyamatos
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Házi komposztálás és esővíz-gazdálkodás ösztönzése, tájékoztató kampányok
<i>Projekt célja</i>	A családi házas ingatlanok esetén az ingatlan tulajdonosok tájékoztatása és meggyőzése e tevékenységek előnyeiről mind közösségi szinten, mind háztartás szintjén. A drága és fenntarthatatlan zöldhulladék-szállítás helyett gazdálkodást, valamint az ingatlanon való ésszerű vízgazdálkodást ösztönözni.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, intézménytulajdonosok
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Kertes házak számától függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	Hulladékgazdálkodás javítása
<i>Projekt célja</i>	Hulladékhasznosítás növelése, szelektív hulladékgyűjtés tovább fejlesztése Szerves hulladékok nagyobb arányú komposztálása Veszélyes hulladékok külön gyűjtése A hulladékbegyűjtés kiterjesztése külterületre A bel- és külterületi lakóingatlanokat teljesen le kell fedni hulladékgyűjtő edénnyel
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, intézménytulajdonosok, település egész területe
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat közszolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	Beruházástól függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő, önkormányzati forrás

<i>Projekt neve</i>	Szennyvíztisztító telep korszerűsítése, kapacitásának növelése
<i>Projekt célja</i>	A tisztított szennyvíz minőségi paramétereinek javítása A szennyvíztelepre érkező szennyvíz minőségi paramétereinek javítása
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Szennyvíztisztító telep és a település egész területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ A szennyvíztisztító telep üzemeltetője.
<i>Beruházási költség</i>	A beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás Önkormányzati forrás

<i>Projekt neve</i>	Szennyvízcatorna hálózatra teljes körű kiépítése és a teljes körű rácsatlakozás szorgalmazása
<i>Projekt célja</i>	A földtani közeg és a felszín alatti víz további terhelésének elkerülése és csökkentése érdekében, valamint a talaj- és talajvíz szennyezést okozó hagyományos emésztőgödrök felszámolása, vagy jogszabálynak megfelelően kialakított emésztők telepítése, kiépítése, ahol a rákötések nem megoldhatóak.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Lakosság
<i>Beruházási költség</i>	A beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás Önkormányzati forrás Lakossági befizetések

<i>Projekt neve</i>	Veszélyes hulladékok begyűjtési és hasznosítási rendszerének kiépítése
<i>Projekt célja</i>	Országos rendszerek kiépülésének elősegítése. Vásárosnamény településen lakossági begyűjtési akciók szervezése évente 2 alkalommal. Hulladékudvarok létesítésével a lakossági veszélyes hulladékok gyűjtő helyeinek megvalósítása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv, Folyamatos
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ közszolgáltató ▪ Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Oktatás, szemléletformálás
<i>Projekt célja</i>	<p>Fogyasztói magatartás befolyásolása: közterületi és önkormányzati médiában szereplő reklámok környezettudatos kezelése. Intézményi hulladékcsökkentő megoldások bevezetése. Alternatívák alkalmazása. Az önkormányzati oktatási és kulturális intézményi hálózaton keresztül lehetőség van a keletkező hulladékmennyiség csökkentését szolgáló, a helyi hulladékgazdálkodási tervben részletezett nevelési és szemléletformálási programok teljesítésére. Az Önkormányzat és a közszolgáltató közös hulladékgazdálkodási akciók megvalósítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Iskolákban és óvodákban szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő oktatóprogram, ▪ A szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő Hulladékért virágot akció, ▪ Karácsonyfagyűjtő akció, ▪ Általános iskolások számára vetélkedősorozat szervezése a szelektív hulladékgyűjtés témakörében, ▪ A környezetvédelmi világnap alkalmából egy napos szelektív hulladékgyűjtést szorgalmazó akció
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ közszolgáltató ▪ Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

5.3. Gazdasági pillér

A fenntartható helyi gazdasági rendszer előnyben részesíti a helyi lehetőségeket, adottságokat és erőforrásokat, prioritásként jelenik meg a környezeti szempontok érvényesítése, a környezetet érő terhelések minimalizálása.

5.3.1. Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése

Az intézkedés célja: a település kötelező és a vállalt feladatok ellátása az önkormányzat feladata, így az intézkedés célja az önkormányzati feladatok ellátásához szükséges tőke előteremtése, biztosítása, biztosítva ezzel a lakosság megfelelő életminőségét és elősegítve a település és az ott található intézmények fejlődését

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Önkormányzati bevételek növelése
<i>Projekt célja</i>	A bevételek és kiadások egyensúlyának megteremtése, a költségvetési arányok jelenlegi helyzetének felmérése, a közpénzek gazdaságos és hatékony elosztása, a bevételek növelése pályázatok és vissza nem térítendő támogatások révén.
<i>Célcsoport</i>	Önkormányzat
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Megvalósítási keret</i>	Projektől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Pályázati források▪ Adók, egyéb támogatások

<i>Projekt neve</i>	Hatékony intézményi struktúra kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Önkormányzati intézményekben optimálisan kialakítható munkakörök meghatározása, tényleges igényeknek megfelelő feladatmegoldások alkalmazása, intézmények személyi állományának, az optimális létszámszükségletnek biztosítása a kialakított munkakörök és foglalkoztatottság alapján. Szervezetek közötti együttműködés hatékonyságának növelése.
<i>Célcsoport</i>	Önkormányzat
<i>Érintett terület</i>	Intézmények
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Intézmények▪ Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Pályázati források▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Pályázatokkal kapcsolatos monitoring
<i>Projekt célja</i>	Pályázatok horizontális (esélyegyenlőségi és környezeti fenntarthatósági) vállalásaihoz kapcsolódó monitoring rendszer kialakítása, működtetése a Polgármesteri Hivatalban.
<i>Célcsoport</i>	Önkormányzat
<i>Érintett terület</i>	Polgármesteri Hivatal
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	-
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

5.3.2. Ipar fejlesztése

Az intézkedés célja: Vásárosnaményban további olyan ipari termelő egységek letelepedésének elősegítése, melyek alacsony környezeti terhelés mellett nagy hozzáadott értékű termékeket állítanak elő. Az ipar fejlesztésének további célja a Településen élő képzett szakemberek számára helyi munkalehetőség biztosítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Befektetési projekt-portfólió összeállítása, népszerűsítése
<i>Projekt célja</i>	A településen található befektetési lehetőségek feltérképezése, népszerűsítése által sikeres magánberuházások generálása, Vásárosnamény munkahelyek létrehozása érdekében.
<i>Célcsoport</i>	Potenciális befektetők
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Nemzetgazdasági Minisztérium
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, Pályázati forrás, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	A helyi kis- és középvállalkozások támogatása
<i>Projekt célja</i>	A helyi kis- és középvállalkozások helyzetének javítása, azáltal, hogy a helyi lakosok és oda látogató turisták, esetleg szomszédos települések lakói minél nagyobb mértékben helyben költsek el jövedelmüket, ezáltal erősödjön a helyi gazdaság.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Kis és középvállalkozások ▪ Intézmények ▪ Önkormányzat ▪ Látogatók

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szomszédos települések lakói
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Vállalkozói szövetségek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, Pályázati forrás, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Helyi vállalkozás-támogatási program kidolgozása és működtetése
<i>Projekt célja</i>	A településen beruházni kívánó vállalkozások megtelepedésének elősegítése, ügyintézésének előmozdítása, ezáltal sikeres magánberuházások generálása, munkahelyek létrehozása érdekében.
<i>Célcsoport</i>	Potenciális befektetők
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Nemzetgazdasági Minisztérium
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, Pályázati forrás, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Szakképzett munkaerőt foglalkoztató vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása
<i>Projekt célja</i>	Vásárosnamény Városban rendelkezésre álló szakképzett munkaerő részére helyi munkahelyek létrehozásának segítése, mely nagyban csökkentené a helyi lakosság fővárosi munkahelyre való utazásának időigényét.
<i>Célcsoport</i>	Munkavállalók
<i>Érintett terület</i>	Település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Termelők ▪ Vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Nagy hozzáadott értékű termékeket előállító vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása
<i>Projekt célja</i>	A hozzáadott érték növelésének (minőségi alapanyagok, hagyományokra építkező termelés, szaktudás, hatékonyság, optimális termékösszetétel) eredményeképp nő az előállított termékek jövedelmezősége.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vállalkozók ▪ Termelők ▪ Szolgáltatók
<i>Érintett terület</i>	Város közigazgatási területe

<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Termelők, Vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Környezetbarát technológiák alkalmazása
<i>Projekt célja</i>	A környezetbarát technológiák olyan megoldásokat biztosítanak, amelyek révén csökkenthető a nyersanyagigény, visszaszorítható az energiafelhasználás és a károsanyag-kibocsátás, valamint minimalizálhatók a hulladékártalmatlanítási problémák. Tehát csökkenek a környezetet ért károk, terhelések, hosszú távon elősegítve a fenntartható fejlődést.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vállalkozók ▪ Termelők
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vásárosnamény közigazgatási területe ▪ Vállalkozások
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke

5.3.3. Mezőgazdaság fejlesztése

Az intézkedés célja: Az erőforrásokkal kíméletesen gazdálkodó, hatékony és fenntartható mezőgazdaság kialakítása, mely megélhetési forrást biztosít és segít fenntartani a természeti, környezeti értékeket.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Biatermékek előállítása – biotermesztés, biotermelés
<i>Projekt célja</i>	Káros szermaradványoktól mentes, kiváló minőségű élelmiszer előállítása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság – mint vásárló.
<i>Érintett terület</i>	Biatermelésre bejelentett területek.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	A biotermelés magasabb költségeket eredményez a szigorított termelési feltételek következtében, azonban mégis tisztességesebb jövedelemre tesznek szert, termékeikkel (túlvegyszerezett, érésyorsítóval) nem verik át a vásárlókat.
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Vegyszermentes háztáji termékek előállítása
<i>Projekt célja</i>	Háztáji keretek között, műtrágyák és növényvédőszeres felhasználása nélkül előállított, biztonságosan fogyasztható élelmiszerek termelése.
<i>Célcsoport</i>	Társadalom – mint hatásviselő.
<i>Érintett terület</i>	Gazdálkodók földterületei.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	Termelői költség, Vetőmag költség
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Termelői Értékesítési Szövetkezet létrejöttének elősegítése
<i>Projekt célja</i>	Az Vásárosnamény mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése, pozícióinak javítása, és mezőgazdaság jövedelemtermelő potenciáljának növelése
<i>Célcsoport</i>	Helyi mezőgazdasági vállalkozások
<i>Érintett terület</i>	Helyi termelők
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Helyi kistermelők piacának folyamatos megfelelő működésének biztosítása
<i>Projekt célja</i>	A helyi kistermelők helyi lakóknak való értékesítésének folyamatos biztosítása
<i>Célcsoport</i>	Lakosság – mint vásárló, kistermelők – mint értékesítők
<i>Érintett terület</i>	Piaci árusok, kistermelők
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját területek felhasználásával, az érintett termelők bevonásával

5.3.4. Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése

Az intézkedés célja: A gazdaság fejlesztésekor nem kerülhetnek háttérbe a környezetvédelmi szempontok és a környezettudatos magatartás. A gazdaság dinamikus fejlesztéséhez, a beruházások, a tőke Vásárosnaményba vonzásához szükség van a gazdasági kockázatok csökkentésére.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Marketingstratégia kidolgozása
<i>Projekt célja</i>	Megfelelő marketingstratégia kidolgozásával, a célcsoportok, arculati elemek, reklámanyagok meghatározásával az értékesítési lehetőségek javulnak, a piaci pozíció megszilárdul.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vásárosnamény közigazgatási területe ▪ Gyáli kistérség
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vásárosnamény Önkormányzata ▪ Kistérségi társulás ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Önkormányzati támogatás és koordináció a gazdaságfejlesztési / munkahelyteremtő folyamatokban
<i>Projekt célja</i>	Kedvező feltételek biztosítása a gazdasági fejlesztések támogatásához.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lakosság ▪ Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Saját forrás ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Fórumok, kiállítások szervezése a helyi vállalkozások számára
<i>Projekt célja</i>	Információs szolgáltatás és gyűjtés, kapcsolati tőke kiépítésének céljából tájékoztató előadások, fórumok, kiállítások szervezése.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Meghívott előadók

<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása
<i>Projekt célja</i>	Vállalkozások technológiai, infrastrukturális és ingatlan jellegű fejlesztéseinek támogatása, együttműködésének és piacra jutásának segítése, javítva ezzel munkahelyteremtő képességüket és jövedelmezőségüket.
<i>Célcsoport</i>	Mikro-, kis- és középvállalkozások
<i>Érintett terület</i>	Település közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Állami szervek ▪ Mikro-, kis- és középvállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Környezetbarát technológiák alkalmazása
<i>Projekt célja</i>	A környezetbarát technológiák olyan megoldásokat biztosítanak, amelyek révén csökkenthető a nyersanyagigény, visszaszorítható az energiafelhasználás és a károsanyag kibocsátás, valamint minimalizálhatók a hulladékártalmatlanítási problémák. Tehát csökkenek a környezetet ért károk, terhelések, hosszú távon elősegítve a fenntartható fejlődést.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vállalkozók ▪ Termelők
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vásárosnamény közigazgatási területe ▪ Vállalkozások
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke

5.3.5. Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése

Az **intézkedés célja**: alternatív jövedelemforrás teremtése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szálláshelyek és vendéglátóhelyek számának bővítése
<i>Projekt célja</i>	Vendéglátóhelyek, éttermek, szállodák, panziók, hotelek, camping és magánszálláshelyek létrehozása, fejlesztése.
<i>Célcsoport</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Családok ▪ Kisebb csoportok ▪ Befektetők
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A település közigazgatási területe ▪ Magántulajdonban lévő telkek, épületek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önkormányzat ▪ Befektetők ▪ Utazási irodák
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Komplex turisztikai tájékoztatórendszer működtetése és folyamatos fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	Tájékoztatás szórólapokon, kiadványokon és az internet segítségével, a tájékozódás, egységes arculat kialakítása, internetes honlap készítése, korszerűsítése.
<i>Célcsoport</i>	Vásárosnaményba látogató turisták
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meglévő utazási irodák, ▪ Közintézmények ▪ A település forgalmasabb pontjai, útkereszteződései – táblák kihelyezése ▪ Sajtó ▪ Internet
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Ökoturizmus fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	Ökoturisztikai és rekreációs célokra használható területek kijelölése, infrastruktúra fejlesztése
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, oda látogató turisták
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utazási irodák ▪ Önkormányzat ▪ Befektetők
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Lovas turizmus fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	Vásárosnaményban működik évek óta az Amadeusz Lovas Sport Egyesület, valamint évente lovas napokat szerveznek a településen. A projekt célja a meglévő lovardák fejlesztése, működtetése. A település látványosságaihoz, erdősült részein vezető lovas ösvény kijelölése.
<i>Célcsoport</i>	Településre látogató turisták, lakosság
<i>Érintett terület</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A fent megnevezett lovarda ▪ Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Sport turizmus fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A Város sport lehetőségeinek vizsgálata, együttműködve a jelenleg a településen megtalálható Sport Klubokkal (lovas, íjász, repülő, stb...).
<i>Célcsoport</i>	Városba látogató turisták, lakosság
<i>Érintett terület</i>	Vásárosnamény közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Önkormányzata, sportegyesület, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pályázati források ▪ Befektetők

5.4.A programok áttekintő táblázata

TÁRSADALMI PILLÉR

Részprojektek	Projektek	Partnerek	Ütemezés		
			Rövidtáv	Középtáv	Hosszútáv
Társadalmi szemléletformálás	Szemléletformáló közösségi fórumok szervezése a helyi média bevonásával	Önkormányzat, előadók	✓	✓	✓
Intézményi működés hatékonyságának növelése	Eszközbeszerzés a hatékonyabb intézményi működés érdekében	Önkormányzat	✓	✓	
	A civil társadalom és a helyi közigazgatás szereplői közötti együttműködés fejlesztése	Önkormányzat, civil szervezetek	✓	✓	✓
Egészségügyi helyzet fejlesztése	A Város optimális környezet—egészségügyi helyzetének biztosítása	Önkormányzat, Körzeti orvosok, Egészségügyi ellátással foglalkozó vállalkozások	✓	✓	✓
	Prevenció és rehabilitáció megvalósítása az egészségügyben		✓	✓	✓
	Rendelők, eszközök, épületek felújításának biztosítása			✓	
Szociális helyzet fejlesztése	Szociális szolgáltatások fejlesztése	Önkormányzat, alapítványok, szociális intézmények	✓	✓	✓
Kulturális élet fellendítése	Hagyományörző rendezvények szervezése, támogatása	Önkormányzat, települési intézmények, civil szervezetek, felajánlók, alapítványok	✓	✓	✓
	Rendszeres szabadtéri nyári programok	intézmények, civil szervezetek, felajánlók, alapítványok	✓	✓	✓
	Sportrendezvények	Önkormányzat, egyesületek, civil szervezetek, iskolák	✓	✓	✓
	Ifjúsági programok	Önkormányzat, települési intézmények, civil szervezetek, felajánlók, alapítványok	✓	✓	✓
	Programok a középkorú- és idős	Önkormányzat,	✓	✓	✓

	korosztály számára	szociális intézmények, civil szervezetek, felajánlók, alapítványok			
Esélyegyenlőségi jogok biztosítása	Esélyegyenlőségi programok végrehajtásának támogatása az oktatásban	Önkormányzat, intézmények		✓	
	A fogyatékkal élők jogainak biztosítása	Önkormányzat, szociális szervezetek	✓	✓	✓
	Akadálymentesítés	Önkormányzat	✓	✓	✓
Közösségi közlekedés fellendítése	A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek biztosítása	Önkormányzat, civil szervezetek, kerékpáros egyesület	✓	✓	
	Turisztikailag frekvenciált területek személygépjármű terhelésének csökkentése	Önkormányzat, civil szervezetek	✓	✓	
Gyermekek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése	Gyermekek és fiatalok társadalmi integrációját segítő programok	Vásárosnamény fiatalok és családjaik, civil szervezetek			✓

KÖRNYEZETI PILLÉR

Részprojektek	Projektek	Partnerek	Ütemezés		
			Rövidtáv	Középtáv	Hosszútáv
Környezet ismerete, környezettudatosság	Vásárosnamény Környezetvédelmi Programjának rendszeres felülvizsgálata	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Helyi hulladékgazdálkodás jogi szabályozása	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Környezetvédelmi kommunikációs terv kidolgozása	Önkormányzat, civil szervezetek, PR szakértő	✓	✓	✓
	Környezetvédelmi Hasznoskönyv című kiadvány kidolgozása	Önkormányzat, civil szervezetek, PR szakértő	✓	✓	✓
	Nyilvánosság a Város környezeti ügyeivel kapcsolatban	Önkormányzat, civil szervezetek,	✓	✓	✓
Települési és épített környezet védelme	Zöldterületek fenntartása	Önkormányzat,	✓	✓	✓
	Egyedi fák, fasorok védelme	Civil szervezetek, Közterület fenntartó, Lakosság	✓	✓	✓
	Természet közeli élőhelyek védelme	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Tájsebek feltérképezése és helyreállítása	Civil szervezetek Nemzeti Park Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	✓	✓	✓
	Helyi jelentőségű védett területek arányának növelése, a védelemre tervezett területek védetté nyilvánításának lefolytatása	Önkormányzat, civil szervezetek	✓	✓	✓
	Országos Ökológiai Hálózatba tartozó területek használatának korlátozása	Önkormányzat Civil szervezetek Nemzeti Park Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	✓	✓	✓

	Műemléki épületek, helyi jelentőségű épített értékek, régészeti lelőhelyek védelme, a Város építészeti emlékeinek felújítása	Önkormányzat, KÖH		✓	✓
	Tájvédelmi tevékenység	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Erdősültség növelése	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Tájképbe nem illő épületek bontása	Önkormányzat	✓	✓	✓
A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól	Környezetminőség javítása, élhető, egészséges települési környezet kialakítása	Önkormányzat, Környezetvédelmi Felügyelőség	✓		
	Allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések	Önkormányzat	✓		
	Utak pormentesítése	Önkormányzat	✓	✓	✓
	A felszíni vizekbe történő illegális szennyvízbevezetések feltárása és visszaszorítása	Önkormányzat, civil szervezetek, szolgáltató, Környezetvédelmi Felügyelőség	✓	✓	✓
	A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéktelelőhelyek felszámolása		✓	✓	✓
	Zajterhelés megelőzése		✓	✓	✓
	Záportározók, vízgyűjtő medencék kialakítása		✓	✓	✓
	Lakóövezeti zajforrások megszüntetése		✓	✓	✓
	Kerti hulladékok komposztálásának elősegítése		✓	✓	✓
	Vízhasználat optimalizálása, takarékos vízhasználat, valamint megfelelő minőségű víz biztosítása		Önkormányzat	✓	✓
	Közlekedési emisszió csökkentése	Önkormányzat	✓	✓	✓
Fűtőkorszerűsítés	Önkormányzat, tulajdonosok	✓	✓	✓	
Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése	Belterületi csapadékvíz-elvezetés és gyűjtés	Önkormányzat		✓	
	Önkormányzati tulajdonú kül- és belterületi meglévő közutak fejlesztése, földburkolatú utcákban	Önkormányzat	✓	✓	✓

	aszfalt utak kiépítése				
	Lakossági Járdáépítési Program, gyalogosforgalommal érintett terület akadálymentesítése	Önkormányzat, lakosság	✓	✓	✓
	A kerékpárút bel és külterületi szakaszának felújítása, bővítése	Önkormányzat		✓	✓
	Kerékpártárolók kialakítása	Önkormányzat	✓	✓	✓
Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása	Napenergia hasznosítási és alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata (napelemek, napkóhó)	Önkormányzat, Non-profit szervezetek, vállalkozások		✓	✓
	„Megújuló energia, megújuló közösség” előadások	Önkormányzat	✓		
	Geotermikus energia, szélenergia alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata	Önkormányzat, Non-profit szervezetek, vállalkozások		✓	✓
	Támogatások, segélyezések energiahatékonysághoz kötötten	Önkormányzat			✓
Zöldterületek védelme, fenntartása	Belterületi fasorok fokozatos megújítása és lecserélése	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Meglévő közparkok megújítása és új közparkok kialakítása zöldterületeken	Önkormányzat		✓	✓
	Szabványos játszótér kialakítása	Önkormányzat		✓	
Hulladékgazdálkodás	Települési illegális hulladéklerakó helyek felszámolása	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Házi komposztálás és esővíz-gazdálkodás ösztönzése, tájékoztató kampányok	Önkormányzat		✓	✓
	Szennyvízcsatorna hálózatra teljes körű kiépítése és a teljes körű rácsatlakozás szorgalmazása	Önkormányzat	✓		
	Szennyvíztisztító telep korszerűsítése, kapacitásának növelése	Önkormányzat, üzemeltető	✓	✓	✓
	Veszélyes hulladékok begyűjtési és hasznosítási rendszerének kiépítése	Önkormányzat, közszolgáltató, civil szervezetek	✓	✓	✓

	Oktatás, szemléletformálás	Önkormányzat, közszolgáltató, civil szervezetek	✓	✓	✓
	Hulladékgazdálkodás javítása	Önkormányzat, közszolgáltató	✓	✓	✓

GAZDASÁGI PILLÉR

Részprojektek	Projektek	Partnerek	Ütemezés		
			Rövidtáv	Középtáv	Hosszútáv
Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	Önkormányzati bevételek növelése	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Hatékony intézményi struktúra kialakítása	Önkormányzat, intézmények	✓	✓	✓
	Pályázatokkal kapcsolatos monitoring	-	✓	✓	✓
Ipar fejlesztése	Befektetési projekt-portfólió összeállítása, népszerűsítése	Önkormányzat, 7 Nemzetgazdasági Minisztérium	✓	✓	✓
	A helyi kis- és középvállalkozások támogatása	Önkormányzat,	✓	✓	✓
	Helyi vállalkozás-támogatási program kidolgozása és működtetése	Önkormányzat, 7 Nemzetgazdasági Minisztérium	✓	✓	✓
	Szakképzett munkaerőt foglalkoztató vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása	Termelők, vállalkozók		✓	✓
	Nagy hozzáadott értékű termékeket előállító vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása	Termelők, vállalkozók		✓	✓
	Környezetbarát technológiák alkalmazása	Vállalkozások	✓	✓	✓
Mezőgazdaság fejlesztése	Biotermékek előállítása – biotermesztés, biotermelés	Gazdálkodók	✓	✓	✓
	Vegyszermentes háztáji termékek előállítása	Gazdálkodók	✓	✓	✓
	Termelői Értékesítési Szövetkezet létrejöttének elősegítése	Gazdálkodók	✓	✓	✓
	Helyi kistermelők piacának folyamatos megfelelő működésének biztosítása	Gazdálkodók	✓	✓	✓
Gazdasági szektor	Marketingstratégia kidolgozása	Önkormányzat,		✓	✓

fejlesztése		társulások, vállalkozások			
	Önkormányzati támogatás és koordináció a gazdaságfejlesztési / munkahelyteremtő folyamatokban	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Fórumok, kiállítások szervezése a helyi vállalkozások számára	Önkormányzat, meghívott előadók		✓	✓
	Mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása	Önkormányzat, állami szervek, vállalkozások	✓	✓	✓
	Környezetbarát technológiák alkalmazása	Vállalkozások		✓	✓
Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése	Szálláshelyek és vendéglátóhelyek számának bővítése	Önkormányzat, utazási irodák, befektetők		✓	✓
	Komplex turisztikai tájékoztatórendszer működtetése és folyamatos fejlesztése	Önkormányzat	✓		
	Ökoturizmus fejlesztése	Önkormányzat, befektetők		✓	
	Lovas turizmus fejlesztése	Önkormányzat, befektetők		✓	
	Sport turizmus fejlesztése	Önkormányzat, sportegyesület, befektetők		✓	

6. MONITORING ÉS VISSZACSATOLÁS

A monitoring célja: A partnerkapcsolatok és programok beindítása, működtetése. A terv végrehajtása közben adatgyűjtés a folyó tevékenységekről, a szolgáltatásokban és a rendszerekben bekövetkezett változásokról.

- Az erőforrásigények és források meghatározása.
- Kivitelezési ütemterv.
- Az önkormányzati költségvetés és az akcióterv közötti „híd” megteremtése.
- A programok kivitelezése.
- A tevékenységek és eredmények dokumentálása.
- A sikerek és problémák felismerése, jelentéskészítés.

A visszacsatolás és értékelés célja: Az előrehaladás és teljesítmény hagyományos értékelése célközpontú mutatók segítségével. A szolgáltatók és felhasználók tájékoztatása az eredményekről. A konzultáció, felülvizsgálat és/vagy tervezési folyamat megismétlése meghatározott küszöböknel.

- Értékelő csoportok létrehozása.
- Értékelés időbeosztásának meghatározása.
- Célokra alapuló mutatók kidolgozása.
- A jelentés kereteinek definiálása.
- Értékelés elvégzése.
- A partnerek tájékoztatása az értékelés eredményeiről.

6.1. Cselekvési terv

1. Fenntarthatósági megbízott és monitoring csoportok kijelölése

A fenntarthatósági tervben leírtakkal, valamint a Város környezeti fenntartásával kapcsolatos feladatok koordinálására, a fenti tervben leírt feladatok betartásának figyelemmel kísérésére, a fenntarthatósági terv felülvizsgálatához szükséges lakossági véleménygyűjtéshez fenntarthatósági megbízott kijelölése szükséges.

Monitoring rendszer szereplői

Polgármester

Alpolgármester

Bizottsági elnökök

Az Önkormányzat által fenntartott oktatási- nevelési intézmények vezetői

Az önkormányzat által fenntartott közintézmények vezetői

Társulások

Közműszolgáltatók

Polgármesteri hivatal munkatársai

A fenti szereplő adott esetben kijelölik az adott iroda azon munkatársát vagy munkatársait, akik a konkrét monitoring feladatot ellátják.

Civil szervezetek, helyi közösségek

2. Fenntarthatósági terv felülvizsgálata

Jelen Környezeti Fenntarthatósági Terv felülvizsgálatát évente 1 alkalommal ajánlott elvégezni, a fenntarthatósági megbízott által begyűjtött lakossági és intézményi vélemények figyelembe vételével, ennek megfelelően a szükséges módosításokat el kell végezni.

3. Tudatformálás, konzultációk, gyűlések tartása

Évente két alkalommal ajánlott – tavasszal és ősszel – konzultáció szervezése a környezeti fenntarthatósági tervben foglaltak megvalósításáról, valamint az elhangzott vélemények, ajánlatok kiértékelése és a fenntarthatósági terv ennek alapján történő felülvizsgálata.